

**ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**Αστική Οικονομική Ανάπτυξη και Πολιτιστικές
Δραστηριότητες : Περίπτωση Μελέτης Κέντρο Πολιτισμού
Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αλεξάνδρα Ι. Κατσιμπούλα

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

Α. Ροβολής, Αναπληρωτής Καθηγητής, Επιβλέπων

Ι. Ψυχάρης, Καθηγητής

Σ. Κυβέλου – Χιωτίνη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2014

Copyright © Αλεξάνδρα Κατσιμπούλα, 2014.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος . All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Αφιέρωση

Η αφιέρωση της συγκεκριμένης Διπλωματικής Εργασίας στην οικογένεια μου είναι το ελάχιστο ευχαριστώ απέναντι στην ανιδιοτελή τους υποστήριξη.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον υπεύθυνο Καθηγητή μου κ. Αντώνιο Ροβολή για την καθοδήγηση και οργάνωση της διπλωματικής εργασίας καθώς και την πολύτιμη βοήθειά του στην διόρθωση και επίβλεψη της. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα και τους Καθηγητές μου κ. Ιωάννη Ψυχάρη και κ. Στέλλα Κυβέλου για το θετικό τους πνεύμα καθώς και για την προσεκτική ανάγνωση και αξιολόγηση της διπλωματικής εργασίας. Τέλος, θα ήθελα να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ στα παιδιά μου Ευαγγελία και Παντελή Παντελίδη καθώς και στον σύζυγό μου, Νίκο Παντελίδη για την συνεχή στήριξη που μου παρείχαν κατά τη διάρκεια των σπουδών μου και την συνολική τους βοήθεια.

Με εκτίμηση,

Αλεξάνδρα Ι. Κατσιμπούλα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ:

Α΄ Μέρος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ. 1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ1: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	σελ. 3
1.1 Ορισμός της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.....	σελ. 3
1.2 Οι Αρχές της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΑΑ).....	σελ. 4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΘΕΩΡΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	σελ. 6
2.1 Θεωρίες Ανάπτυξης.....	σελ. 6
2.2 Η εξέλιξη των αστικών τοπίων.....	σελ. 8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	σελ.11
3.1 Πολιτισμός και Ανάπτυξης.....	σελ.11
3.2 Η Έννοια της Πολιτιστικής Δραστηριότητας.....	σελ.12
3.3 Πολιτισμός και Ανάπτυξη.....	σελ.16
3.4 Επενδυτικές προτεραιότητες για τη Πολιτική Συνοχή της Ε.Ε.	σελ.17

Β΄ Μέρος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΥ.....	σελ.18
4.1 Οι μετασηματισμοί των ακτών του Σαρωνικού. Ιστορική αναδρομή.....	σελ.18
4.2 Η ακτή κατά το πρώτο ήμισυ του 20ου αιώνα.....	σελ.18
4.3 Η μεταπολεμική περίοδος έως το 1960.....	σελ.19
4.4 Η περίοδος 1960 – 1970.....	σελ.19
4.5 Η φυσιογνωμία του Δήμου Καλλιθέας.....	σελ.21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ.....	σελ.22
5.1 Περιγραφή του έργου.....	σελ.22
5.2 Το χρονικό της απόφασης της κατασκευή του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.....	σελ.23
5.3 Αξιολόγηση επίδρασης και Επιχειρηματικό Σχέδιο του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ).....	σελ.25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΕΡΕΥΝΑ – ΜΕΛΕΤΗ.....	σελ.32
6.1 Μεθοδολογία Ερευνητικού μέρους.....	σελ.32
6.2 Αποτελέσματα συνεντεύξεων.....	σελ.35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ..... σελ. 47

Παράρτημα

Βιβλιογραφία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Η διπλωματική εργασία « Αστική Οικονομική Ανάπτυξη και Πολιτιστικές Δραστηριότητες : Μελέτη Περίπτωσης Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος » πραγματοποιείται στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου.

Το αντικείμενο της έρευνας αυτής αποτελεί η Αστική Οικονομική Ανάπτυξη που μπορεί να επιτευχθεί μέσω της αστικής ανάπτυξης των παράκτιων περιοχών, όπου λόγω του υδάτινου γεωφυσικού τους χαρακτήρα αποκτούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την περαιτέρω εξέλιξη και ανάπτυξή τους. Ο συνδυασμός της Αστικής Οικονομικής Ανάπτυξης και των Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων ενισχύει την ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική πρόοδο της χώρας. Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας μελετάται η περίπτωση του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος μέσα από την αστική ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου του Σαρωνικού καθώς και η ενίσχυσή του με σημαντικές και ποικίλες πολιτιστικές δραστηριότητες.

Η διάρθρωση της διπλωματικής αυτής εργασίας συμπεριλαμβάνει δύο μέρη. Στο Α' μέρος εισάγονται οι έννοιες της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, αναλύεται η ανάπτυξη των αστικών παραλιακών μετώπων και καταγράφονται θεωρητικές προσεγγίσεις για την αστική ανάπτυξη και την αστική ανάπτυξη παράκτιων περιοχών. Κατόπιν, αναλύεται η έννοια της Πολιτιστικής δραστηριότητας και ο βαθμός οικονομικής και κοινωνικής προόδου που μπορεί να επιφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Επιπλέον αναλύεται η έννοια και ο σκοπός της Πολιτικής Συνοχής ενώ ταυτόχρονα γίνεται αναφορά στις επενδυτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Πολιτική Συνοχή. Στο Β' μέρος αναλύεται η περίπτωση του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος κάνοντας αρχικά μια ιστορική αναδρομή στους μετασχηματισμούς των ακτών του Σαρωνικού και κατ'επέκταση παρουσιάζεται η φυσιογνωμία του Δήμου που φιλοξενεί το εν λόγω κατασκευαζόμενο έργο, δηλαδή του Δήμου Καλλιθέας. Γίνεται μια πλήρης περιγραφή του έργου και παρατίθεται έρευνα αξιολόγησης για την επίδραση και το επιχειρηματικό σχέδιο του Κέντρου Πολιτισμού. Κατόπιν πραγματοποιήθηκε έρευνα που αναδεικνύει την σπουδαιότητα του έργου και τα πλεονεκτήματα που έχει τη δυνατότητα να προσφέρει στην οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας μας.

Η συγκεκριμένη μελέτη, διαρθρώνεται από τα εξής κεφάλαια:

Κεφάλαιο 1: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη. Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται η προσέγγιση της

έννοιας της βιώσιμης ανάπτυξης. Η σημασία της κατανόησης της έννοιας αυτής αποτελεί απαραίτητο εργαλείο της παρούσας εργασίας και οριοθετεί τους στόχους της.

Κεφάλαιο 2: Θεωρίες Οικονομικής Ανάπτυξης. Επιχειρείται η ανάλυση των θεωρητικών προσεγγίσεων οικονομικής ανάπτυξης και η σύνδεσή τους με την ανάπλαση του παραλιακού μετώπου. Ακόμα, μελετάται η εξέλιξη των αστικών τοπίων κατά την πάροδο των ετών και αναφέρονται παραδείγματα που αναδεικνύουν το νέο ρόλο του αστικού σχεδιασμού ως εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης.

Κεφάλαιο 3: Οικονομική ανάπτυξη και Πολιτιστικές Δραστηριότητες. Στο κεφάλαιο αυτό αναλύεται η σύνθετη έννοια της Πολιτιστικής Δραστηριότητας και κατ'επέκταση αποδεικνύεται ότι αποτελεί το μέσο για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη των πόλεων. Επίσης, γίνεται αναφορά στην έννοια και τον σκοπό της Πολιτικής Συνοχής καθώς και στις προτεραιότητες που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την οικονομική ανάπτυξη των χωρών της Ευρώπης.

Κεφάλαιο 4: Η περίπτωση του Πολιτιστικού Κέντρου Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Περιγράφεται η περίπτωση μελέτης της παρούσας εργασίας και κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια ιστορική αναδρομή των μετασχηματισμών των ακτών του Σαρωνικού καθώς και μια περιγραφή της φυσιογνωμίας του Δήμου Καλλιθέας, ώστε να γίνει κατανοητό το μέρος στο οποίο κατασκευάζεται το υπό μελέτη έργο.

Κεφάλαιο 5: Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφεται το έργο, αναλύεται το χρονικό της απόφασης της κατασκευής του και παρατίθεται μελέτη που εκπονήθηκε με πρωτοβουλία του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος για τα οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη που θα προκύψουν από τη λειτουργία του.

Κεφάλαιο 6: Έρευνα – Μελέτη. Καταγράφεται η διαδικασία συλλογής υλικού και ο σχεδιασμός της έρευνας και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου που πραγματοποιήθηκε με σκοπό να αναδειχθεί η συμβολή του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος στην οικονομική ανάπτυξη σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Κεφάλαιο 7: Συμπεράσματα. Καταγράφονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την μελέτη της παρούσας έρευνας.

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.

1.1 Ορισμός της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Η έννοια της ανάπτυξης διαμορφώθηκε σταδιακά μέσα από το πέρασμα διαφόρων πολιτισμών. Η εμφάνιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, λόγω της υπέρμετρης κατανάλωσης των φυσικών πόρων και της περιβαλλοντικής ρύπανσης (Κοσμάκη, 1999:15) συνδέονται άμεσα με τις καθημερινές ανθρωπογενείς δραστηριότητες – όπως τις μεταφορές, τη θέρμανση, την αστική κατανάλωση, τη βιομηχανία - με αποτέλεσμα να κινδυνεύει η βιωσιμότητα των οικοσυστημάτων του πλανήτη. Συνεπώς επιβάλλεται ένας διαφορετικός τρόπος ζωής και ανάπτυξης, με βασικό δομικό στοιχείο την «αιεφορία».

Η Αειφόρος Ανάπτυξη που έχει τις ρίζες της από το 1987 από την έκθεση Brundtland, συνιστά ένα διαφορετικό τρόπο σκέψης για το μέλλον όπου η κοινωνία και η οικονομία βρίσκονται σε αρμονία με το περιβάλλον αποσκοπώντας σε ένα υψηλού επιπέδου ποιότητας ζωής. Οι τρεις συνιστώσες της Αειφόρου Ανάπτυξης περιβάλλον, οικονομία και κοινωνία αλληλοεξαρτώνται και αλληλοεπηρεάζονται.

Σύμφωνα με το Σακιάτη, 2003 «Ο όρος « αιεφόρος » αναφέρεται για πρώτη φορά στο Σοφοκλή και έχει υιοθετηθεί από τη δασοπονία, όπου σημαίνει μια συγκεκριμένη μέθοδο διαχείρισης του δάσους, κατά την οποία « όταν αφαιρείται από το δάσος όγκος ξύλου ίσος ή και λιγότερος με αυτόν που έχει παραχθεί κατά το θεωρούμενο διάστημα, λέγεται ότι τα δάσος αιεφορεί » (Αγγελίδης & συν.,2004:8).

Η WCED (World Commission for the Environment and Development – Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη), με την έκθεση Brundtland όρισε ως Αειφόρο ανάπτυξη «... αυτή που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να μειώνει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών ανθρώπων να ικανοποιήσουν τις δικές τους». (Φλογαίτη,2006:84).

Συμπληρωματικός του ανωτέρω ορισμού είναι αυτός των IUCN (International Union for Conservation of Nature – Διεθνής Ένωση για την Προστασία της Φύσης), UNEP (United Nations Environmental Programme-Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών) WWF (World Wildlife Fund – Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση):«Η ανάπτυξη είναι αιεφόρος όταν βελτιώνει την ποιότητα ζωής στο πλαίσιο των ορίων που θέτει η φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων

που υποστηρίζουν τη ζωή»¹

Ο ορισμός που δίνεται στην έκθεση Bruntland αφορά την διαγενεακή αλληλεγγύη, ενώ ο δεύτερος ορισμός αφορά στην αλληλεγγύη με τα φυσικά οικοσυστήματα και το περιβάλλον.

Συνεπώς η άμεση σχέση της βιώσιμης ανάπτυξης με την πόλη, προκύπτει από τη σχέση της πολεοδομικής ανασυγκρότησης και της αναβάθμισης των αστικών περιοχών, η οποία αποτελεί τον κύριο πόλο γύρω από τον οποίο αναπτύσσονται οι διάφοροι παράγοντες που υλοποιούν την βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Για να επιτευχθεί η αστική ανάπτυξη σε μια πόλη, πρέπει να γίνει σαφές ότι η πόλη είναι κυρίως τόπος ζωής και πρέπει να εξασφαλίζει κάποια στοιχειώδη ποιότητα στο περιβάλλον. Το αστικό περιβάλλον όμως συνδέεται με προβλήματα όπως η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η ανεπάρκεια των κοινόχρηστων χώρων, η αισθητική υποβάθμιση, η εγκληματικότητα και ο κίνδυνος ατυχημάτων.

Στην εποχή μας η ποιότητα της ζωής αποτελεί απαίτηση και στόχος των πολιτών που ζουν στα αστικά κέντρα και ως εκ τούτου κάθε πόλη πρέπει να μεριμνά για την βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και την ισόρροπη ανάπτυξη όλων των περιοχών. Πρέπει να προσανατολίζεται σε δράσεις που σχετίζονται με την αστική ανάπτυξη. Δηλαδή περιορισμένες επεμβάσεις στο χώρο και υλοποίηση βραχυπρόθεσμων σχεδίων βελτιώνοντας την καθημερινή ζωή των πολιτών. Απαιτείται συντονισμός και συνεργασία με αρμόδιους φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα με στόχους όχι μόνο αναπτυξιακούς αλλά κυρίως κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς.

1.2 Οι Αρχές της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΑΑ).

Οι τρεις πυλώνες της Αειφόρου Ανάπτυξης: περιβάλλον, κοινωνία και οικονομία συνδέονται και με την διάσταση του πολιτισμού. Η μορφή που λαμβάνει διαφοροποιείται από περιοχή σε περιοχή, αλλά παρόλα αυτά οι αρχές που τη διέπουν είναι ευρέως αποδεκτές και αφορούν γενικές έννοιες όπως τα ίσα δικαιώματα στην πρόσβαση σε φυσικούς πόρους ανάμεσα στις γενεές, ισότητα ανάμεσα στα φύλα, ειρήνη, μείωση της φτώχειας, προστασία, διατήρηση και αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, προστασία και διατήρηση των φυσικών πόρων και κοινωνική

¹ «Η έννοια της Φέρουσας Ικανότητας δηλώνει τον μέγιστο αριθμό ατόμων ενός δεδομένου είδους, τον οποίο το φυσικό περιβάλλον μπορεί να στηρίξει επ' αόριστον. Όταν ένας πληθυσμός υπερβεί αυτόν τον μέγιστο αριθμό, οι φυσικοί πόροι αρχίζουν να φθίνουν και αργότερα το ίδιο θα συμβεί και με τον πληθυσμό» (Γεωργόπουλος, 1998:33)

δικαιοσύνη. Η διακήρυξη του Ρίο, η οποία συντάχθηκε στην Συνδιάσκεψη του Ρίο (Earth Summit, 1992) αναφέρει 27 αρχές ανάμεσα στις οποίες συμπεριλαμβάνεται :

- Το δικαίωμα του ανθρώπου για μια υγιή και παραγωγική ζωή σε αρμονία με τη φύση.
- Το ισότιμο δικαίωμα ανάπτυξης ανάμεσα στις παρούσες και τις μελλοντικές γενεές.
- Η εξαφάνιση της φτώχειας και γεφύρωση των μεγάλων διαφορών στην ποιότητα ζωής που παρατηρούνται στον κόσμο.
- Η προστασία του περιβάλλοντος ως άρρηκτο μέρος της συνολικής διαδικασίας της ανάπτυξης.
- Η ανάληψη διεθνών δράσεων για το περιβάλλον και την ανάπτυξη οι οποίες να ανταποκρίνονται στα συμφέροντα και τις ανάγκες όλων των χωρών.
- Η επίτευξη της αειφορίας και της υψηλών προδιαγραφών ποιότητας ζωής, μέσα από συλλογικές δράσεις όλων των χωρών για μείωση και εξάλειψη μη αειφορικών μοτίβων παραγωγής και κατανάλωσης και προώθησης κατάλληλων πολιτικών.
- Η σημασία της ειρήνης στην ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος.

Οι ανωτέρω αρχές αφορούν παγκόσμιο, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο προκειμένου για τον προσδιορισμό επιδιώξεων και στόχων για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Δρ. Χ. Κάτζη, Frederick Research Centre, Αειφόρος Ανάπτυξη και Εκπαίδευση.

Χαρακτηριστικά της Αειφόρου Ανάπτυξης αποτελούν ο συστημικός της χαρακτήρας, εφόσον αυτά συνδέονται μεταξύ τους και αποτελούν τμήματα ενός ευρύτερου συνόλου. Η κατανόηση και αντιμετώπιση των ζητημάτων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο μπορεί να έχει προεκτάσεις και στην παγκόσμια αντιμετώπισή τους. Για το λόγο αυτό, σημαντική είναι και η συνεισφορά της επιστήμης και της τεχνολογίας, λόγω της συλλογικότητας που απαιτείται για την προσέγγιση των ζητημάτων της Αειφόρου Ανάπτυξης. Σημαντική επίσης είναι και η παρουσία ενημερων, ενεργών πολιτών ευαισθητοποιημένων, οι οποίοι να διέπονται από ηθικές περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές αρχές και να διαθέτουν δεξιότητες λήψης αποφάσεων, λύσης προβλήματος και συστημική σκέψη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΘΕΩΡΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

2.1 Θεωρίες Ανάπτυξης.

Για τις Ευρωπαϊκές πόλεις τα 17 κείμενα για τον σχεδιασμό των πόλεων και της ανάπτυξης που βρίσκονται στο βιβλίο : Γοσπονδίνη Α., Ψυχάρης Ι., Χριστόπουλος Ο., «Ο ανταγωνισμός των Ευρωπαϊκών πόλεων και οι νέες χρήσεις του Αστικού Σχεδιασμού : Μια πρόκληση για τις

Ελληνικές πόλεις» αναφέρονται στην ανάπτυξη των πόλεων που βρίσκονται σε παραλιακό μέτωπο.

Ξεκινώντας από το 1965 παρατηρούμε ότι η ανάπτυξη των αστικών παραλιακών μετώπων είναι έντονη και ποικίλει. Υπάρχουν χιλιάδες πόλεις και κομποπόλεις σε ΗΠΑ και Καναδά, εκατοντάδες περιπτώσεις στο UK και στην Ιαπωνία καθώς επίσης στην Ευρώπη, στην Αυστραλία, στην Νέα Ζηλανδία και στην Ασία όπου τα έργα ανάπτυξης έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο.

Επίσης οι νέοι αστικοί μετασχηματισμοί του παραλιακού μετώπου συνοδεύονται από επιχειρήσεις, ευρύτερης κλίμακας, απεικονίζοντας την παρουσία της αστικής αναγέννησης. Έτσι, ο αστικός μετασχηματισμός του παραλιακού μετώπου αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο και αφορά τις πόλεις που «βρέχονται» από οποιοδήποτε υδάτινο τύπο, θάλασσα, ποτάμι, λίμνη.²

Στο βιβλίο *The New Waterfront*, η Ann Breen και ο Dick Rigby, υποστηρίζουν ότι η ανάπλαση του παραλιακού μετώπου αποτελεί μια «πετυχημένη ιστορία». Η επιτυχία σχετίζεται με τη συνδυασμένη ενέργεια στο πρώτο στάδιο, η οποία περιέχει συνήθως βαθμίδες ιδιωτικής πρωτοβουλίας μαζί με τη δημοτική ή άλλη κυβερνητική μεσολάβηση. Το βασικό στοιχείο για τις πόλεις είναι οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν για να παραμείνουν ανταγωνιστικές.³ Σύμφωνα με τους συγγραφείς, η βασική θεωρία, αρχίζει με τη κλασική φράση του Αμερικανού ανθρωπολόγου, «Αν υπάρχει κάτι μαγικό στο πλανήτη, είναι η ηρεμία του νερού». Αποτελεί την τοποθεσία που προτιμάται περισσότερο για εορτασμούς και τελετές. Στο βιβλίο γίνεται αναφορά στη πόλη Santos στη Βραζιλία όπου οι παραλίες αν και ήταν πολύ μολυσμένες, συνέχιζαν να συγκεντρώνουν πολύ κόσμο από φτωχές γειτονίες του San Paolo. Αντίστοιχα, οι αρχαίοι κάτοικοι της Αιγύπτου, που ζούσαν κατά μήκος του Νείλου, ήταν αυτοί που ορίσανε το Λονδίνο στο Thames και τη Ρώμη στον Tiber. Συνεπώς η πόλη που σχετίζεται από την επαφή της με το νερό διατηρεί μια σταθερότητα κατά το πέρασμα το χρόνου.

Όμως, η αστική ανάπλαση αν και αποτελεί μια επιτυχημένη διαδικασία, κινδυνεύει να αποτύχει και να αποτελέσει το βασικό μειονέκτημα μιας πόλης. Η επέκταση της πόλης και η παραθαλάσσια ανάπλαση συνδέεται με τη δυνατότητα της πόλης να προσαρμόζεται στις νέες τεχνολογικές επιρροές, να αντιλαμβάνονται και να αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις ευκαιρίες που προκύπτουν, δημιουργώντας νέες γειτονίες για τους κατοίκους της. Στην περίπτωση όμως που οι αναπλάσεις των παραλιακών μετώπων δεν πετυχαίνουν, έχουν άμεσο

² Gospodini A. (2001) "Urban Waterfront Redevelop In Greek cities" : A framework for redesigning space, *Cities* 18(5) : 285 - 296

³ Ann Breen and Dick Rigby, «The New Waterfront».

αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη της πόλης καθώς και στη βελτίωση της συλλογικής εικόνας.⁴

2.2 Η εξέλιξη των αστικών τοπίων.

Προσπαθώντας να μελετήσουμε την εξέλιξη των αστικών τοπίων κατά την πάροδο των ετών παρατηρούμε ότι οι πόλεις αποτελούσαν υποδοχείς κάθε αλλαγής στην τρόπο ζωής των ανθρώπων. Ήταν συλλέκτες των οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων των κατοίκων τους και μεταλλάσσονταν ανάλογα με τις ανάγκες τους. Σήμερα μιλάμε για μια περίοδο μεταβολής επειδή η ταχύτατη τεχνολογική ανάπτυξη και η συσσώρευση πληθυσμού στις πόλεις κάνει επιτακτική την ανάγκη αλλαγής τους.

Μέσα στο πλαίσιο της ανάπτυξης οι πόλεις ψάχνουν τρόπους να γίνουν ελκυστικές και ανταγωνιστικές με στόχο να ξεχωρίσουν στο διεθνή χάρτη. Στη παρούσα μελέτη θα προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε τον τρόπο που μεταβάλλονται οι πόλεις μέσα από αναπλάσεις και μεταμορφώσεις του χώρου ώστε να επιτευχθεί η βιώσιμη αστική και οικονομική ανάπτυξη. Θα εξετάσουμε έννοιες όπως η αστική ανανέωση, το κτηματικό κεφάλαιο, ο εξευγενισμός των περιοχών, τα επιχειρηματικά επίκεντρα, τα πολιτιστικά επίκεντρα και οι μεγάλες αναπλάσεις.

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οι ευρωπαϊκές πόλεις ήρθαν αντιμέτωπες με την τεράστια καταστροφή του αστικού τους ιστού και από το 1920 αναπτύσσουν ένα ισχυρό πολεοδομικό πρότυπο που αποτελείται από μίξεις χρήσεων γης, μονοπυρηνική δομή και ιεραρχημένο ιστό. Το 1950 ο μοντερνισμός διασπά την πόλη σε χωρικές ενότητες και το νέο αυτό πρότυπο ονομάστηκε αστική ανανέωση. Το 1980 εισάγονται μεταμοντέρνες θεωρίες που επιβάλλουν την επιστροφή της πόλης στην ανάμιξη χρήσεων καθώς επίσης και το μοντέλο της πολυκεντρικής πόλης (New Urbanism).⁵

Σύμφωνα με την Α.Μ. Πάπαρη η πολιτική που ακολουθείται σήμερα στα αστικά κέντρα είναι η «προσεκτική βήμα προς βήμα αναζωογόνηση»⁶. Μέσα στο πλαίσιο αυτό οι αναπλάσεις στα αστικά κέντρα και σε υποβαθμισμένες περιοχές χωρίζονται κατά τους Α. Γοσπονδίνη και Η. Μπεριάτο⁷ σε δύο κατηγορίες:

⁴ Gospodini A. (2005) "Portraying, Classifying and Understanding the emerging New Landscapes in the Pastmodern City Cities (fourth coming).

⁵ Παράρτημα σελ. 49.

⁶ Α.Μ. Πάπαρη «Ξανακτίζοντας τις πόλεις», ΤΟ ΒΗΜΑ, 27-09-1998.

⁷ Α. Γοσπονδίνη, Η. Μπεριάτος «Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη», ΚΡΙΤΙΚΗ, 2006.

1. Στα επιχειρηματικά επίκεντρα (clusters οικονομικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου και εταιριών υψηλής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας). Έχουν κάνει την εμφάνισή τους από τις αρχές της δεκαετίας του '90 με σκοπό να προσελκύσουν υπηρεσίες υψηλού επιπέδου, τεχνολογίας και τεχνογνωσίας. Πρόκειται για οικονομικούς πυρήνες στην πόλη όπως οι Κεντρικές Επιχειρηματικές Περιοχές (Central Business Districts) διαφόρων μεγαλουπόλεων του 21ου αιώνα - La Defense, City of London - και αποτελούνται από γραφεία και υπηρεσίες με υποστηρικτικές χρήσεις την κατοικία, το εμπόριο και την αναψυχή. Τα πλεονεκτήματα που διαθέτουν προκύπτουν από τη στενή χωρική γειτνίαση εταιριών και υπηρεσιών.
2. Στα πολιτιστικά επίκεντρα (clusters πολιτιστικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων). Έχουν κάνει την εμφάνισή τους το 1980 όταν οι πόλεις αντιλαμβάνονται ότι οι πολιτιστικές δραστηριότητες θα μπορούσαν να αποτελέσουν μέσο αναθέρμανσης της οικονομίας τους. Επιλέγουν υποβαθμισμένες περιοχές της πόλεις και εκεί εισάγουν πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες για να τις αναβαθμίσουν. Στη δεκαετία του '90 και μετά η πρόθεση αυτή των πόλεων υλοποιείται μέσα από την φιλοξενία διεθνών γεγονότων, τα mega events όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες, οι Παγκόσμιες Εκθέσεις.

Παραδείγματα πόλεων τέτοιων περιπτώσεων αποτελούν το επιχειρηματικό επίκεντρο Canary Wharf στο Λονδίνο και το πολιτιστικό επίκεντρο στην πόλη του Bilbao.

Το επιχειρηματικό επίκεντρο του Canary Wharf στο Λονδίνο είναι από τα πρώτα που δημιουργήθηκαν στην Ευρώπη και βρίσκεται στις όχθες του ποταμού Τάμεση ανατολικά του Λονδίνου. Μετά την απομάκρυνση του λιμανιού από την περιοχή των Docklands ιδρύθηκε ο Οργανισμός Ανάπτυξης Docklands που αν και διέθετε πολύ λίγα χρήματα για ανάπλαση είχε ιδιοκτησία γης, με αποτέλεσμα οι συμφωνίες με τους επενδυτές να γίνονται με σχετική ευκολία.

Επίσης διέθετε δυνάμεις σχεδιασμού - σε σχέση με άλλες περιοχές του Λονδίνου που δεν είχαν - και οι διαδικασίες εγκρίνονταν πάρα πολύ νωρίς, ενώ παράλληλα μπορούσε να μετατρέπει συμβόλαια κατά την βούλησή του.

Ο ανωτέρω Οργανισμός αποφάσισε να αναπλάσει την περιοχή σαν ένα νέο

οικονομικό κέντρο που θα αλληλεπιδρά με το υφιστάμενο. Κτίστηκαν διαμερίσματα για υψηλά κοινωνικά στρώματα και μαζί με την εγκατάσταση μεγάλων εταιρειών και τραπεζών δημιούργησαν τον νέο χαρακτήρα του Canary Wharf. Επίσης συμπληρώθηκαν χρήσεις όπως χώροι εμπορίου, αναψυχής και επαρκής αριθμός κατοικιών με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί αναπτυσσόμενη οικονομική και επιχειρηματική δραστηριότητα. Στον πολεοδομικό όμως σχεδιασμό αγνοήθηκε ο άνθρωπος- κάτοικος με αποτέλεσμα να υπάρχει σοβαρή έλλειψη χώρων κατοίκησης κοντά στην περιοχή.⁸ πολιτιστικό επίκεντρο στην πόλη του Bilbao (The Bilbao Effect) το 1997 με το καινοτόμο δημιούργημα του Frank Gehry η πόλη αποτελεί παράδειγμα πολιτιστικού επίκεντρου προς μίμηση. Συγκεκριμένα το 1991 οι βασκικές αρχές σε συνεργασία με τις ισπανικές αρχές ίδρυσαν έναν οργανισμό (Bilbao Ria 2000), με τον οποίο το Bilbao μέχρι το 2010 να μετατραπεί σε παγκόσμια πόλη. Ο καινοτόμος σχεδιασμός του και η αρχιτεκτονική κληρονομιά ανανέωσε το αστικό τοπίο και ανέδειξε την πόλη. Ενισχύθηκε η ταυτότητα της πόλης και παρουσιάστηκε ανάκαμψη της τοπικής οικονομίας, αν και υπήρξαν σημαντικές κοινωνικές επιπτώσεις λόγω της αύξησης της τιμής της γης στην εν λόγω περιοχή.⁹

Τα παραπάνω παραδείγματα δείχνουν το νέο ρόλο του αστικού σχεδιασμού ως εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης. Η δημιουργία των επιχειρηματικών και πολιτιστικών κέντρων μέσω του καινοτομικού σχεδιασμού υποστηρίζουν την χωρική συγκέντρωση (clustering) των νέων αστικών οικονομικών δραστηριοτήτων και συμβάλλουν στη ανάπτυξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μητροπόλεων στις ιεραρχίες σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Επίσης σύμφωνα με τον S. Hedley¹⁰ έχουν καταγραφεί μελέτες περιπτώσεων όπου καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων όπως των τεχνών και της ψυχαγωγίας, του επιχειρηματικού τουρισμού και της αστικής ανάπτυξης. Το συμπέρασμα που προέκυψε είναι ότι η αστική ανάπλαση η οποία συνδέεται με έργα πολιτιστικής ανάπτυξης οδηγούν τις πόλεις σε οικονομική και κοινωνική πρόοδο.

⁸ Παράρτημα σελ. 50.

⁹ Παράρτημα σελ. 51.

¹⁰ Hedley S., Marketing the city: the role of flagship developments in urban regeneration, 1994 Chapman & Hall, London.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3.1. Η έννοια της Πολιτιστικής Δραστηριότητας.

Οι Πολιτιστικές Δραστηριότητες αποτελούν «το μέσο επικοινωνίας με ένα μεγάλο αριθμό ομάδων του κοινού και αποβλέπουν στη μετάδοση πληροφοριών, ιδεών και αισθημάτων αναφορικά με την υλική μαρτυρία του ανθρώπινου γένους και του περιβάλλοντός του».¹¹

Συμπληρωματικά, ως «Πολιτιστική Δραστηριότητα» σύμφωνα με το όσα ορίζονται στο αρθ.1 του Ν. 3525/2007(ΦΕΚ 16 Α'/26-01-2006) νοείται η δραστηριότητα που αποσκοπεί στην προστασία, αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως η τελευταία ορίζεται στο Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153 Α'/28-06-2002), καθώς και στην ενίσχυση και προβολή του νεότερου και σύγχρονου πολιτισμού, ο οποίος περιλαμβάνει κάθε δράση που αποσκοπεί ιδίως στην παραγωγή, καλλιέργεια, προαγωγή και διάδοση των γραμμάτων, της μουσικής, του χορού, του θεάτρου, του κινηματογράφου, της αρχιτεκτονικής, της ζωγραφικής, της γλυπτικής, των εικαστικών τεχνών.

Έτσι, η σύνθετη έννοια της Πολιτιστικής Δραστηριότητας συνδέεται άμεσα με τον πολιτισμό και επηρεάζεται από το πραγματικό και ψηφιακό τοπίο διαμορφώνοντας αντίστοιχα την πολιτιστική αντίληψη των κοινωνιών. Η ψηφιακή τεχνολογία συντελεί στην αποτελεσματική οργάνωση, στην αξιοπρεπή χρηματοδότηση και στη στρατηγική διαμόρφωση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Ταυτόχρονα, παρέχει ενημέρωση, εκπαίδευση και αξιολόγηση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων, απόρρητο στο πεδίο του πολιτισμού, διαφάνεια, αποδοχή διαφορετικών ιδεών και ανταγωνισμό (Γκαντζιάς,2007).

Οι Φορείς των πολιτιστικών δραστηριοτήτων είναι το κράτος, οι κερδοσκοπικοί και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, τα πολιτιστικά ιδρύματα, οι πόλεις και η ιδιωτική πρωτοβουλία. Μέσα από τις πολιτιστικές δραστηριότητες καλλιεργείται ο πολιτιστικός διάλογος καθώς και η ανταλλαγή προβληματισμών και αναζητήσεων σε επίπεδο τοπικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς καλλιτεχνικής δημιουργίας. Έτσι υποστηρίζεται η ελευθερία της έκφρασης, της διακίνησης ιδεών και αξιών, ενώ παράλληλα κατοχυρώνεται η γόνιμη αντιπαράθεση απόψεων και η κριτική σκέψη.¹²

Τα μέσα διάδοσης των πολιτιστικών αγαθών, δηλαδή οι πολιτιστικοί οργανισμοί και οι επιχειρήσεις, σύμφωνα με την Ν. Κόνσολα,¹³ αποτελούν *διαύλους επικοινωνίας* μέσα από τους οποίους διοχετεύονται στο κοινωνικό σύνολο έργα πολιτιστικής δημιουργίας.

¹¹ Verhaar & Meeter, στο Κοσκινά Αικ. & Γλύτση Ε., 2003, σελ. 117

¹² Παπαδόπουλος Σ., Ανθρωπολογικά-Μουσειολογικά, Μικρά Μελετήματα, εκδ. Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, 2003.

¹³ Ν. Κόνσολα, Πολιτιστική Ανάπτυξη και Πολιτική, κεφάλαιο 3, εκδόσεις Παπαζήση,2006.

Τα μέσα αυτά χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Στα παραδοσιακά μέσα τα οποία αποτελούν τις βιβλιοθήκες, τα μουσεία, τα πολιτιστικά κέντρα και γενικά μέσα που χρησιμοποιούνταν πριν την ευρεία διάδοση των «ηλεκτρονικών» μέσων και τις πολιτιστικές βιομηχανίες όπως η τηλεόραση, ο κινηματογράφος, το ραδιόφωνο. Πρόκειται για μικρές ή μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες σχεδιάζουν, παράγουν, προβάλλουν και διανέμουν πολιτιστικά προϊόντα για κερδοσκοπικούς κυρίως σκοπούς.

Ο ρόλος των βιβλιοθηκών ως παραδοσιακό μέσο διάδοσης πολιτιστικών αγαθών παίζει σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση και την πολιτιστική ανάπτυξη καθώς αναπτύσσονται με γρήγορο ρυθμό και τα τεχνολογικά μέσα τα οποία παρέχουν περισσότερο ακριβή και άμεση την πληροφόρηση στον πολιτιστικό χώρο. Οι σύγχρονες βιβλιοθήκες με ευρύχωρα αναγνωστήρια, στελεχωμένες με ειδικευμένο προσωπικό και εφοδιασμένες με σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα, αυξάνουν το βιοτικό επίπεδο του τόπου και αποτελούν εστίες πολιτιστικής δραστηριότητας.

Επιπλέον, τα Μουσεία και οι Πινακοθήκες ξεπερνούν τους παραδοσιακούς στόχους τους που σχετίζονται με τη διαφύλαξη πολιτισμικής κληρονομιάς, αλλά στοχεύουν στην μάθηση και στη ψυχαγωγία των πολιτών. Τα Πολιτιστικά Κέντρα με τη σειρά τους στοχεύουν στην προσφορά ποικίλων πνευματικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων σε όσο το δυνατόν ευρύτερο κοινό. Επιδιώκουν να προσελκύσουν αφενός τους νέους, για να βρουν δυνατότητες αυτοέκφρασης και επικοινωνίας και αφετέρου ανθρώπους που ανήκουν σε λιγότερο ευνοημένες κοινωνικο-επαγγελματικές ομάδες, οι οποίοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στα πολιτιστικά αγαθά και πρόκειται για το λεγόμενο «μη κοινό» (non-public).

3.2 Πολιτισμός και Ανάπτυξη.

Η ανάπτυξη και ανασυγκρότηση των πόλεων συνδέεται με την ανάπτυξη των στρατηγικών για την προώθηση της πολιτισμικής πολιτικής που θα επιφέρει οικονομική και κοινωνική πρόοδο, αρχικά στις τοπικές κοινωνίες και εν τέλει στο σύνολο της χώρας.

Η στροφή του ενδιαφέροντος με επίκεντρο τον πολιτισμό έχει τις ρίζες του στα οικονομικά χαρακτηριστικά του πολιτισμικού τομέα και στην θετική του επίδραση σε άλλους τομείς οικονομικού ενδιαφέροντος, όπως ο τουρισμός και το περιβάλλον. Η Παγκόσμια Τράπεζα αποτελεί έναν από τους πρώτους παγκόσμιους οργανισμούς που αναγνώρισαν την σπουδαιότητα του πολιτισμού και τον

συνέδεσαν με την βιώσιμη ανάπτυξη. Ο πολιτισμός περιλαμβάνει ένα σύνολο δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην παραγωγή εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών, μέσα από τη χρήση συγκεκριμένων συντελεστών παραγωγής. Για να είναι βιώσιμος και σε μικρές οικονομίες θα πρέπει :

- ✓ να στηρίζεται σε πόρους που μπορούν να εντοπιστούν σε οποιαδήποτε κοινωνία και επίπεδο ανάπτυξης.
- ✓ να είναι εντάσεως ανθρώπινου κεφαλαίου και τοπικών πόρων, δηλαδή με απλό τεχνικό εξοπλισμό να μπορεί να λειτουργήσει σε μικρή κλίμακα και να είναι ανταγωνιστικός.
- ✓ να διαθέτει εθνική ιδιορρυθμία που να αποτρέπει τη διείσδυση ξένων πολιτισμικών επιρροών.
- ✓ να χαρακτηρίζεται από ευελιξία κατά την οργάνωση και προβολή του, ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερη διαχείριση του κόστους και να μπορεί να σημειώνεται όφελος από υψηλές εισοδηματικές ελαστικότητες σε περιόδους ανερχόμενων εισοδημάτων και αντοχή σε δύσκολες αντίστοιχα περιόδους.
- ✓ να μπορεί να καθοριστεί το μέτρο ανάπτυξης αξιοποιώντας τις προτιμήσεις των καταναλωτών και να προσφέρει αισθητικές και πνευματικές εμπειρίες. (Παχάκη κ.α.,2000:27).

Ο πολιτισμικός τομέας όμως διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και σε οικονομίες οποιοδήποτε μεγέθους δεδομένου ότι:

- ✓ επηρεάζει το γενικότερο επίπεδο δημόσιας ζωής ως παραγωγός κυρίων δημόσιων αγαθών.
- ✓ Συμβάλλει στη βελτίωση της αισθητικής εικόνας μιας κοινωνίας.
- ✓ Η αισθητική ανάπτυξη επηρεάζει την ποιότητα και εμπορευσιμότητα των περισσότερων αγαθών της αγοράς.
- ✓ Είναι σχετικά μη ρυπαίνουσα δραστηριότητα.
- ✓ Αποτελεί ένα αποτελεσματικό μέσο κοινωνικής κριτικής και
- ✓ Αποκτά μεγαλύτερη αξία – ως πολιτισμικό κεφάλαιο- με το πέρασμα του χρόνου. (Παχάκη κ.α., 2000:27).

Η ανάπτυξη μπορεί να διατηρήσει μακροχρόνιο χαρακτήρα και οι πολιτισμικές πολιτικές να είναι αποτελεσματικές αρκεί να ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί του πολιτισμικού τομέα- σε μικρής ή μεγάλης κλίμακας οικονομίες- οι οποίοι αναλυτικά έχουν ως εξής: (Παχάκη κ.α.,2000:26).

- ✓ Οι πόροι που αφορούν την πολιτισμική κληρονομιά και τα talέντα είναι σπάνιοι και περιορισμένοι.
- ✓ Η καλλιτεχνική διείσδυση σε νέες αγορές για μια μικρή χώρα είναι μια δύσκολη διαδικασία.
- ✓ Η εθνική ιδιομορφία αποτελεί και εμπόδιο εξάπλωσης, το οποίο μπορεί να αντιμετωπισθεί με σημαντικό κόστος, δεδομένου ότι η αγορά δεν είναι ενιαία.
- ✓ Η άσκηση της πολιτισμικής δραστηριότητας σε μικρή κλίμακα συνεπάγεται περιορισμένες διασυνδέσεις με τους υπόλοιπους κλάδους και κατ' επέκταση περιορισμένες πολλαπλασιαστικές επιδράσεις. Επίσης, η ευελιξία στην οργάνωση σημαίνει και σχετική αστάθεια που σε δύσκολες περιόδους οδηγεί σε άμεση συρρίκνωση.
- ✓ Η τέχνη μπορεί και να απωθήσει και έτσι να μη δέχεται τη χρηματοδοτική ενίσχυση της αγοράς και των ιδιωτικών παραγόντων.

Ύστερα από όλα τα παραπάνω συνάγεται ότι ο πολιτισμός ως τομέας οικονομικής δραστηριότητας είναι βιώσιμος ακόμα και σε ασθενή οικονομία γιατί διαθέτει χαρακτηριστικά που βοηθούν στην τοπική ανάπτυξη. Γίνεται χρήση του ανθρώπινου στοιχείου, χωρίς να εξαρτάται από την προηγμένη τεχνολογία και τις οικονομίες κλίμακας ώστε να είναι ανταγωνιστικό. Έχει τοπικό χαρακτήρα που λειτουργεί πλεονεκτικά για την τοπική παραγωγή και παρουσιάζει εθνική διαφοροποίηση εξασφαλίζοντας έναν βαθμό προτίμησης στην εσωτερική αγορά αλλά και σε επιλεγμένες αγορές του εξωτερικού (Παχάκη κ.α.,2000:31). Παράλληλα όμως, αποτελεί το μέσο για τη δημιουργία πόλων έλξης προσελκύοντας άλλες δραστηριότητες όπως τουριστικές, επιστημονικές και επιδρά θετικά στην ποιότητα της ζωής και ευρύτερα στην εικόνα της χώρας.(Παχάκη κ.α.,2000:32).Επιπλέον, οι πολιτισμικές δαπάνες αποτελούν βασική επένδυση με κοινωνικά και οικονομικά οφέλη, τα οποία δύσκολα προσδιορίζονται και δύσκολα μετρούνται ως οικονομικά μεγέθη (Παχάκη κ.α.,2000:141).

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι ο πολιτισμός αποτελεί βασικό συστατικό για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Απεικονίζει την πνευματική και κοινωνική ανθρώπινη δραστηριότητα, διαθέτει αξίες οι οποίες μεταβιβάζονται στις επόμενες γενιές των ανθρώπων και αποτελούν τη πολιτισμική τους κληρονομιά. Έτσι, οι πολιτισμικές αξίες παίζουν κύριο ρόλο στην βιώσιμη ανάπτυξη και απεικονίζουν τον τρόπο ζωής των ανθρώπων.

Οι σύγχρονες ευρωπαϊκές πόλεις χρησιμοποιούν ως εργαλείο τον πολιτισμό για την άσκηση πολιτιστικής πολιτικής με σκοπό την προώθηση της αναπτυξιακής τους

πολιτικής. Οι σκοποί της ανωτέρω πολιτικής, είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών στα πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες, η ενεργή συμμετοχή τους στην πολιτιστική ζωή και δράση, η ενίσχυση της τοπικής πολιτιστικής δημιουργίας, η προβολή της πολιτιστικής πολιτικής ταυτότητας και η προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Ο κύριος στρατηγικός σκοπός είναι η προβολή της θετικής εικόνας της πόλης, ως πόλη με διεθνή κοσμοπολιτικό χαρακτήρα, καινοτόμο και δημιουργικό περιβάλλον, υψηλή αισθητική ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος, έντονη πολιτιστική δράση και γενικά ξεχωριστή πολιτιστική ταυτότητα. Προσδοκούν ότι η αναβαθμισμένη εικόνα της πόλης θα βελτιώσει την τουριστική ελκυστικότητά της προσφέροντας σημαντικά οικονομικά οφέλη.

Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την προβολή της θετικής εικόνας της πόλης, συνδέονται με το οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό της περιβάλλον. Συχνότερα όμως, χρησιμοποιούνται:

α. Πολεοδομικές παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας, όπως οι αναπλάσεις του αστικού θαλάσσιου μετώπου (urban, waterfront redevelopment) σε υποβαθμισμένες περιοχές παλιών λιμανιών και η δημιουργία «πολιτιστικών περιοχών» (cultural quarters), δηλαδή περιοχών με μεγάλη συγκέντρωση πολιτιστικών χώρων και χώρων αναψυχής.

β. Ανέγερση εντυπωσιακών κτιρίων για πολιτιστική χρήση.

γ. Οργάνωση ειδικών γεγονότων-εκδηλώσεων μεγάλης κλίμακας και υψηλών προδιαγραφών (mega events).

Στα τρία παραπάνω μέσα, προστίθεται η ανάδειξη μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς για την προσέλκυση πολιτιστικού τουρισμού. Ο Πολιτισμός και ο Τουρισμός έχουν χρησιμοποιηθεί εκτενώς σε πρωτοβουλίες που αφορούν θέματα αστικής οικονομικής ανάπτυξης μέσα από ειδικές στρατηγικές προώθησης. (A.Deffner)¹⁴. Η επίδραση της ανάπτυξης του πολιτιστικού τομέα με επακόλουθο την ανάπτυξη του τουρισμού, συνδέεται με την υλοποίηση των δράσεων της αστικής πολιτικής, την προώθηση της αστικής πολιτιστικής ταυτότητας και της εικόνας της πόλης, την συμβολή των πολιτών βελτιώνοντας την ποιότητα της ζωής τους και τη

14 Discussion paper series, A.Deffner,14(18),2008 The Cultural and Tourist Policy Dimension in City Marketing: The Case of the Olympic Municipality of Nea Ionia, Magnesia, Greece.

δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της πόλης για την προσέλκυση των πολιτών, των τουριστών και των επενδυτών.

Μέσα στο πλαίσιο του έργου INTERREG IIIc CultMark :πολιτιστική κληρονομιά, τοπική ταυτότητα και Place Marketing για την Αειφόρο Ανάπτυξη (A. Deffner) ¹⁵ παρουσιάστηκε ένα πιλοτικό πρόγραμμα το οποίο βασίστηκε σε ένα στρατηγικό σχεδιασμό με αφετηρία την αναγνώριση της πολιτιστικής ταυτότητας μιας περιοχής. Το αποτέλεσμα της έρευνας οδήγησε σε ανάπτυξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της, σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαθέτει. Ανάλογο παράδειγμα οικονομική ανάπτυξης παρουσίασε η χώρα μας βασιζόμενη στο μεγάλο γεγονός των Ολυμπιακών αγώνων το 2004 (A. Deffner)¹⁶ το οποίο οδήγησε στην ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού και κατ' επέκταση στην οικονομική πρόοδο.

3.3 Έννοια και σκοπός της Πολιτικής Συνοχής.

Ο όρος «πολιτική συνοχή» αποτελεί ένα πολιτικό πλαίσιο αλληλεγγύης σε ευρωπαϊκό επίπεδο το οποίο εφαρμόζεται μέσα από μια σειρά έργων που χρηματοδοτούνται σε όλη την Ευρώπη από δυο Διαρθρωτικά Ταμεία : Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) καθώς και από το Ταμείο Συνοχής.

Η κοινωνική και οικονομική συνοχή όπως περιγράφεται στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη το 1986, έχει σκοπό τη «μείωση αφενός, των διαφορών μεταξύ των διαφόρων περιφερειών και αφετέρου, της καθυστέρησης των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών». Ο στόχος της πολιτικής συνοχής είναι η ισόρροπη και βιώσιμη εδαφική ανάπτυξη.

Η άσκηση της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής είναι η επίτευξη αλληλεγγύης στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τη διασφάλιση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και απαραίτητη προϋπόθεση είναι η μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων περιφερειών.

15 Discussion paper series, 2008, A.Deffner, 14(12), The City and its Canal:Producing a Place Marketing Pilot Plan for Chester.

16 Discussion paper series, A.Deffner,13(14),2007, How Does a Mega Event Affect the Hosting Country's Tourism Development? The Case of Greece and the 2004 Olympics.

3.4 Επενδυτικές προτεραιότητες για την Πολιτική Συνοχή της Ε.Ε.

Για την περίοδο 2014 - 2020 με την οριστικοποίηση του προϋπολογισμού της Ε.Ε. περίπου το ποσό των 351,8 δις € θα μπορεί να επενδυθεί σε πόλεις και στην περιφέρεια της Ευρώπης, μέσω της πολιτικής συνοχής της Ε.Ε. Το ποσό αυτό θα διατεθεί στους εξής τομείς: 1) για την επίτευξη ανάπτυξης 2) για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και 3) για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της ενεργειακής εξάρτησης.

Η πολιτική συνοχής είναι η πρωταρχική επενδυτική πολιτική της Ε.Ε. και επιδιώκει να τονώσει την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Τα βασικά στοιχεία της νέας πολιτικής συνοχής είναι τα ακόλουθα:

α. Συνέχιση των επενδύσεων αλλά το επίπεδο στήριξης και η Εθνική συνοχή θα προσαρμοστεί στο επίπεδο ανάπτυξης της περιφέρειας.

β. Περίπου 100 δις € θα διατεθούν σε συγκεκριμένους τομείς ανάπτυξης. Συγκεκριμένα σε έρευνα και καινοτομία, ψηφιακό θεματολόγιο, υποστήριξη στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) καθώς και δράσεις για οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα. Επίσης, περίπου 66 δις € θα διατεθούν σε διευρωπαϊκές συνδέσεις μεταφορών προτεραιότητας και έργα περιβαλλοντικής υποδομής μέσω του ταμείου συνοχής. Παράλληλα μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) θα δοθεί προτεραιότητα στο πεδίο της απασχόλησης μέσω κατάρτισης, δια βίου μάθησης, εκπαίδευσης και κοινωνικής ένταξης δίνοντας έμφαση στην πρωτοβουλία για απασχόληση νέων ανθρώπων. Τουλάχιστον 20 % των συνολικών πόρων του ΕΚΤ θα πρέπει να διατεθεί στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και στην αντιμετώπιση της φτώχειας.

γ. Απαραίτητη προϋπόθεση για την διοχέτευση κονδυλίων είναι προηγουμένως να έχει διασφαλιστεί ότι έχουν τεθεί σε εφαρμογή συγκεκριμένες στρατηγικές καθώς επίσης και να έχουν προβλεφθεί προϋποθέσεις όπως για παράδειγμα αναθεωρήσεις φιλικές προς τις Επιχειρήσεις, συμμόρφωση στους περιβαλλοντικούς νόμους, στρατηγικές μεταφορών.

δ. Απαραίτητο στοιχείο για να απλοποιηθεί η χρήση των επενδύσεων της ΕΕ. είναι η μείωση της γραφειοκρατίας. Για το λόγο αυτό χρειάζεται μια κοινή δέσμη κανόνων για όλα τα ταμεία ESI, απλούς λογιστικούς κανόνες, απαιτήσεις και μεγαλύτερη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας.

Τέλος θα υπάρξει ενθάρρυνση για αυξημένη χρήση χρηματοοικονομικών εργαλείων προκειμένου οι ΜΜΕ να έχουν μεγαλύτερη στήριξη και πρόσβαση στην πίστωση. Τα ταμεία της Ε.Ε. θα στηρίξουν δάνεια εγγυήσεις και εισφορές κεφαλαίου μέσω κοινών κανόνων για όλα τα ταμεία. Η έμφαση που θα δοθεί σε δάνεια παρά σε ενισχύσεις θα βελτιώσει την ποιότητα των έργων και θα αποθαρρύνει την εξάρτηση από επιχορηγήσεις.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ.

Το Β΄ μέρος της διπλωματικής αυτής εργασίας περιέχει τη μελέτη για το Κέντρο Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, αναλύοντας την συμβολή του έργου στη οικονομική μεγέθυνση της πόλης της Αθήνας καθώς και τη λειτουργία των πολιτιστικών δραστηριοτήτων μέσα στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο σχηματισμός της πρότασης στηρίχθηκε στις παραπάνω θεωρίες, στα αποτελέσματα των συνεντεύξεων καθώς και στις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες που θα προκύψουν για τους πολίτες του δήμου της Καλλιθέας και γενικότερα της πόλης Αθήνας.

Εσκινώντας τη μελέτη μας κρίνεται σκόπιμο να κάνουμε μια ιστορική αναδρομή αφενός στην παράκτια ζώνη του Σαρωνικού και αφετέρου στο Δήμο της Καλλιθέας που φιλοξενεί την κατασκευή του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος.

4.1 Οι μετασχηματισμοί των ακτών του Σαρωνικού. Ιστορική αναδρομή.

Η παράκτια ζώνη του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Πρωτεύουσας αποτελεί έναν μοναδικό χώρο όπου συνυπάρχουν φυσικό περιβάλλον υψηλής οικολογικής ποιότητας, σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι, τοπίο σπάνιου κάλλους και ποικίλες πολεοδομικές λειτουργίες.

Υπάρχουν διακεκριμένες χρονικές ενότητες που θα προσδιορίσουν την εξέλιξη της παράκτιας ζώνης του Σαρωνικού.

4.2 Η ακτή κατά το πρώτο ήμισυ του 20^{ου} αιώνα.

Από τις αρχές του 20ου αιώνα η παράκτια ζώνη του Σαρωνικού παίζει ρόλο στη ζωή του Λεκανοπεδίου. Η δημιουργία του Νέου Φαλήρου στο γύρισμα από τον 19ο στον 20ο αιώνα και η κατασκευή της οδού Συγγρού το 1904 είναι το πρώτο βήμα για την αστικοποίηση του τμήματος από τον Πειραιά μέχρι και το Δέλτα. Επίσης η ανάπτυξη οικιστικού κλάδου ανάμεσα και εκατέρωθεν των οδών Συγγρού και Θησέως, ο οποίος ένωσε πολεοδομικά την Αθήνα με την ακτή, αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα για την μεγάλη αλλαγή στην ακτή. Έτσι έχουμε τις αστικές περιοχές του

Μοσχάτου, της Καλλιθέας και της Νέας Σμύρνης. Οι περιοχές αυτές αναπτύχθηκαν από τα εύπορα στρώματα των προσφύγων μετά το 1922.¹⁷

Στο Δέλτα, από το 1925 άρχισε να λειτουργεί ο Ιππόδρομος και από το 1927 δίπλα του το μικρό αεροδρόμιο γεγονός που αποτέλεσε τον δεύτερο παράκτιο πόλο υπερτοπικής χρήσης μετά τις εγκαταστάσεις αναψυχής του Νέου Φαλήρου. Νοτιοανατολικά του Δέλτα η ακτή μέχρι τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο χαρακτηριζόταν από συστάδες αραϊής και χαμηλής δόμησης κυρίως παραθεριστικών κατοικιών, κέντρων αναψυχής και λίγων κατοικιών προσφύγων.

4.3 Μεταπολεμική περίοδος έως το 1960.

Κατά την μεταπολεμική περίοδο η πρωτεύουσα μέσα από όλους τους μετασηματισμούς που γνώρισε στα κοινωνικο-οικονομικά της μεγέθη, κράτησε μια «απόσταση» από την παραλία. Η λεωφόρος Συγγρού για τις τότε συγκοινωνιακές συνθήκες αποτελούσε μια μεγάλη απόσταση ώστε να γίνει αντιληπτή η αλλαγή περιβάλλοντος κατά την μετάβαση από την πόλη στην εξοχή.¹⁸

Το αστικό μέτωπο διαμορφώθηκε σε μια ασυνεχή στενή λωρίδα, παράλληλη με την ακτή, όπου υπήρχαν κενά στο Δέλτα, στο ρέμα της Πικροδάφνης, στο Ελληνικό και τη Γλυφάδα, στο Καβούρι αλλά και σε όλο το μήκος της χερσονήσου της Βουλιαγμένης – το οποίο διατηρείται μέχρι σήμερα.

Όμως παρά την μεγάλη απόσταση οι κάτοικοι του Λεκανοπεδίου είχαν την δυνατότητα να γνωρίσουν και να οικειοποιηθούν τα τμήματα της εκείνης παράκτιας ζώνης – ιδιαίτερα τα πλησιέστερα στο Δέλτα- όπου βρισκόταν η προτομή του Ανδρέα Συγγρού. Ο κυκλικός κόμβος που βρισκόταν εκεί σήμαινε και την επαφή με το θαλάσσιο περιβάλλον και η ακτογραμμή την περίοδο αυτή διατηρεί τα φυσικά χαρακτηριστικά της.

4.4 Περίοδος 1960 – 1970.

Η περίοδος αυτή έχει καθοριστική σημασία για την παράκτια ζώνη του Σαρωνικού διότι ξεκινά μια εποχή χωρικών αναδιατάξεων. Η ολοκλήρωση του παραλιακού δρόμου προς το Σούνιο, η επέκταση της χρήσης του ΙΧ αυτοκινήτου και το αεροδρόμιο ως συγκοινωνιακός μεταφορικός κόμβος είχε σαν αποτέλεσμα η παραλία να αποκτήσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Λεκανοπέδιο και τον κάτοικό του. Η παραλία είχε διαμορφωθεί σε ζώνη αναψυχής και τουρισμού. Στη δεκαετία του

¹⁷ Κ. Μπίρης, Αι Αθήναι (σελ.260-261), πανοραμική φωτογραφία του 1910 του νοτίου Λεκανοπεδίου όπου διακρίνεται η αδόμητη ακτή. Η έκταση μεταξύ Αθήνας και Πειραιά είναι αδόμητη εκτός έναν μικρό πυρήνα στην σημερινή κεντρική περιοχή της Καλλιθέας. Οικιστικές συγκροτήσεις υπάρχουν στο Παλιό Φάληρο, στις Τζιτζιφιές και στο Νέο Φάληρο.

¹⁸ Βιβλιογραφία Α. Vallega , Waterfront development : looking beyond the horizon, Aquapolis,1/1992 σελ. 18-25.

’60 έγιναν επεμβάσεις με άξονα την αναγλυχή από φορείς όπως ο ΕΟΤ με κλειστές και οργανωμένες πλαζ στη Γλυφάδα, Βούλα, Βουλιαγμένη και ξενοδοχειακό συγκρότημα στο Καβούρι.

Έτσι λοιπόν είναι πλήρως αντιληπτό ότι το φυσικό τοπίο της παραθαλάσσιας περιοχής είναι καταναλώσιμο με έναν ορισμένο τρόπο και αποτελεί μέσο αύξησης της προστιθέμενης αξίας εμπορευματοποιημένων αγαθών στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου.

Επίσης στους παραθαλάσσιος δήμους παρατηρήθηκε πύκνωση του αστικού ιστού και κατά μήκος της παραλιακής λεωφόρου συγκροτήθηκε σε αρκετές περιπτώσεις αστικό μέτωπο. Το ασυνεχές αστικό μέτωπο της ακτής, περί το τέλος της δεκαετίας του 1960 άρχισε να πυκνώνει και να επεκτείνεται προς την ενδοχώρα (Παλαιό Φάληρο, Αμφιθέα, Άγιος Δημήτριος).

	1961	1971	1961-71 %	1981	1971-81 %	1991	1981-91 %
Μοσχάτο	18.536	22.138	19,4	22.039	- 0,4	22.039 (?)	4,3
Καλλιθέα	54.720	82.438	50,7	117.319	42,3	114.233	-2,6
Παλαιό Φάληρο	22.157	75.066	238,8	53.273 (?)	29,0	61.371	15,2
Άλιμος	8.383	18.102	115,9	27.036	49,4	32.024	18,4
Ελληνικό	4.631	8.855	91,2	11.498	29,8	13.517	17,6
Γλυφάδα	12.361	23.449	89,7	44.018	87,7	63.306	43,8
Βούλα	3.864	5.575	44,3	10.539	89,0	17.998	70,8
Βουλιαγμένη	1.621	1.469	-9,4	2.743	86,7	3.450	25,8
Βάρη	-	-	-	4.211	-	8.488	101,6
Πληθυσμός	126.273	197.092	56,1	291.676	48,0	336.426	15,3
Πρωτεύουσα	1.852.709	2.540.241	37,1	3.038.245	19,6	3.072.922	1,1

Πηγή: ΕΣΥΕ, Αντίστοιχες απογραφές πληθυσμού

Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία η Καλλιθέα και το Παλαιό Φάληρο παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες συγκεντρώσεις και μετά την δεκαετία του 1970 η Γλυφάδα γίνεται ο τρίτος σε μέγεθος Δήμος της ακτής. Η αναλογία των πληθυσμών των συνόλων δείχνει συνεχή αύξηση της κατοίκησης της ακτής.¹⁹

¹⁹ Προστασία και αναβάθμιση των ακτών του Σαρωνικού, Πολιτική ολοκληρωμένου σχεδιασμού και διαχείρισης του παράκτιου μητροπολιτικού χώρου, 2001, ΕΜΠ., ανακτήθηκε από courses.arch.ntua.gr/fsr/111889/1programme.pdf

4.5 Η Φυσιογνωμία του Δήμου Καλλιθέας.

Η περιοχή της Καλλιθέας κατοικείται από τον 4ο π.Χ. αιώνα. Το 1884, εγκρίθηκαν επισήμως τα πολεοδομικά σχέδια για την περιοχή, και κατά τους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες διεξήχθη στην Καλλιθέα το αγώνισμα της τοξοβολίας. Η άφιξη 25.000 προσφύγων από τη Μικρά Ασία άλλαξε το τοπίο και η έως τότε εξοχική Καλλιθέα εξελίχθηκε σε χώρο εγκατάστασής τους. Το 1925, η Καλλιθέα αποσπάστηκε από το Δήμο της Αθήνας και αποτέλεσε αυτόνομη κοινότητα και το 1933, μετασηματίστηκε σε Δήμο.

Σήμερα, είναι ο όγδοος μεγαλύτερος δήμος της Ελλάδας, δεδομένου ότι καλύπτει έκταση 4.500.000 τ.μ., και η τέταρτη μεγαλύτερη μητροπολιτική περιοχή στην Αθήνα, μετά τους δήμους Αθηναίων, Πειραιώς και Περιστερίου. Ο πληθυσμός της Καλλιθέας ανέρχεται σε 220.000 κατοίκους. Σύμφωνα με όσα αναφέρει ο Ιστορικός – Βιβλιοθηκονόμος – Αρχειονόμος Δρ. Γιαννακόπουλος Γ. «Πρόκειται για μια πόλη με βαθιές ρίζες που διαθέτει τις δυνάμεις να υπερβεί τα προβλήματα των σύγχρονων αστικών κέντρων – που μοιραία αντιμετωπίζει – και να οικοδομήσει ένα ευοίωνο για τους δημότες της μέλλον».²⁰

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 ενίσχυσαν την αστική ανάπτυξη της Καλλιθέας. Το κράτος επένδυσε σε έργα υποδομής στην περιοχή, τα οποία συμπληρώθηκαν από την αξιοποίηση της Εσπλανάδα, με σκοπό η περιοχή να αποτελέσει ένα υποστηρικτικό κέντρο στη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων.

Ο Ιππόδρομος του Φαλήρου ιδρύθηκε τη δεκαετία του 1920 και ανεγέρθηκε στη συμβολή των λεωφόρων Συγγρού και Ποσειδώνος. Η μεταφορά του παλιού ιπποδρόμου, το 2003, στο Μαρκόπουλο, είχε ως αποτέλεσμα να ελευθερωθούν 240.000 τ.μ., τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου.²¹

²⁰ Καλλιθέα, Όψεις της Ιστορίας του Δήμου και της Πόλης, από http://www.kallithea.gr/files/1/kallithea_history/Kallithea.pdf

²¹ Παράρτημα σελ. 55,56.

Κεφάλαιο 5: ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ.

5.1 Περιγραφή του έργου.

Το έτος 2006 το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος ανέλαβε τη χρηματοδότηση δημιουργίας του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυματος Σταύρου Νιάρχου (ΚΠΙΣΝ)²². Πρόκειται για ένα περιβαλλοντικά βιώσιμο συγκρότημα πολιτισμού, παιδείας και ψυχαγωγίας, ένα νέο αστικό σύμβολο για τη σύγχρονη Αθήνα του 21ου αιώνα. Περιλαμβάνει την κατασκευή και τον εξοπλισμό των νέων κτιριακών εγκαταστάσεων για την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΕΒΕ) και την Εθνική Λυρική Σκηνή (ΕΛΣ), καθώς και τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού και πολιτιστικού Πάρκου Σταύρος Νιάρχος, συνολικής έκτασης 170.000 τ.μ..

Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος είναι σχεδιασμένο από τον διεθνή φήμης αρχιτέκτονα Ρέντζο Πιάνο (Renzo Piano) και το αρχιτεκτονικό του γραφείο, Ρέντζο Πιάνο Κατασκευαστικό Γραφείο (Renzo Piano Building Workshop) (RPBW), ενώ στο έργο συμμετέχουν και πολλές ξένες εταιρίες καθώς σύμφωνα με τους εκπροσώπους του ιδρύματος ήθελαν να υπάρχει στο έργο και η διεθνή εμπειρία.

«Τη στιγμή που η Ελλάδα κρατιέται με νύχια και με δόντια από την άκρη ενός οικονομικού γκρεμού, για να μην αφεθεί στην άβυσσο, ο Ιταλός αρχιτέκτονας Ρ. Πιάνο τοποθετεί το λιτό συγκρότημα του μελλοντικού Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος στην κορυφή μιας τεχνητής ανηφοριάς που συνέλαβε ο ίδιος: μόνο που από το χείλος του νέου παραθαλάσσιου πάρκου ο Αθηναίος και η Αθηναία του 2015 δεν θα ξεπροβάλλει κάποια άβυσσος, κάποιο εθνικό ίδρυμα, παρά μόνον η καθησυχαστική θέα του Σαρωνικού²³ ».

Το έργο, πραγματοποιείται στο Δέλτα Φαλήρου σε έκταση γης που ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο, 4,5 χ.μ. νότια από το κέντρο της Αθήνας και στα τέλη του 2015 που αναμένεται να ολοκληρωθεί, η πλήρης διαχείριση και έλεγχος θα περιέλθουν στο Ελληνικό Δημόσιο. Σκοπός του έργου είναι να επανασυνδέσει τις γειτονικές περιοχές, με σχεδιασμό που αποτελεί συνέχεια του αστικού τους ιστού. Το Πάρκο θα ανηφορίζει με ήπια κλίση προς την κορυφή ενός λόφου ύψους 32 μέτρων, όπου μία γυάλινη δομή, το Αναγνωστήριο, θα συνδέει οπτικά τη θάλασσα με την πόλη. Θα

²² «Μια επένδυση πολιτισμού αλλάζει την Αθήνα και δημιουργεί 2000 θέσεις εργασίας», (25/11/2012), πάρθηκε από <http://www.elem.tee.gr/eidhseis/genika/863-mia-ependush-politismou-allazei-thn-athina-kai-dhmiourgei-2000-theseis-ergasias>.

²³ Δ. Ρηγόπουλος, Η Αθήνα όπως την ονειρευτήκαμε, από <http://www.iefimerida.gr>

αποκαθιστά τη βλάστηση, θα δημιουργεί «καλή θέα», θα φέρνει ξανά το νερό στον χώρο, θα γυρνά την πλάτη στον θόρυβο των παραλιακών αρτηριών και θα τοποθετεί ξανά τον άνθρωπο στο κέντρο του περιβάλλοντος.

Θα κατασκευαστούν δεντρόφυτοι δρόμοι για τους επισκέπτες που επιθυμούν να κατευθυνθούν προς το Πάρκο. Κάτω από το Πάρκο, προβλέπονται δύο κτίρια ώστε να δημιουργήσουν μία ενιαία εύπλαστη δομή με γυάλινη πρόσοψη, σμιλευμένη έτσι ώστε να περιλαμβάνει και την Αγορά που θα αποτελεί χώρο συνάντησης και παράλληλα την πύλη προς τη Βιβλιοθήκη και τη Λυρική Σκηνή.

Η νέα Βιβλιοθήκη, η οποία θα προσφέρει πληθώρα νέων υπηρεσιών στο κοινό, όπως τη λειτουργία δανειστικής βιβλιοθήκης, διατηρώντας ταυτόχρονα τον αναβαθμισμένο ερευνητικό ρόλο της. Επίσης, το νέο κτίριο της Λυρικής Σκηνής θα αποτελεί προηγμένη τεχνολογική υποδομή και ακουστική τελειότητα έτσι ώστε ο αρμόδιος οργανισμός να διαθέτει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί στις πλέον απαιτητικές καλλιτεχνικές παραγωγές.

Το Πάρκο, θα αναπτύσσεται, με ήπια κλίση, πάνω από τα κτίρια, αποτελώντας την πράσινη στέγη τους. Ένα λεπτό περύγιο, το οποίο θα αποτελεί ένα φωτοβολταϊκό στέγαστρο, θα καλύπτει τις ενεργειακές ανάγκες του κτιρίου. Πρόκειται για μια κατασκευή που θα αιωρείται πάνω από την κορυφή του λόφου και θα εκτείνεται πέρα από την περίμετρό του. Το εν λόγω κατασκευαστικό επίτευγμα, στηριζόμενο από 40 μεταλλικούς στύλους, θα σημαίνει μια συναρπαστική προσθήκη στον ορίζοντα της πόλης.

Τέλος, σε συνδυασμό με άλλα περιβαλλοντικά καινοτόμα σχέδια και πρακτικές, το έργο φιλοδοξεί να κατακτήσει την Πλατινένια ή Χρυσή Πιστοποίηση LEED. Πρόκειται για την πρώτη διάκριση αυτού του είδους στην Ελλάδα, καθώς και την πρώτη για έργο αυτής της κλίμακας στην Ευρώπη. Η αναφερόμενη πιστοποίηση αφορά κτίρια που έχουν σχεδιαστεί και κατασκευαστεί με χρήση περιβαλλοντικά φιλικών στρατηγικών που αποσκοπούν στη βελτίωση της εξοικονόμησης ενέργειας και της αποδοτικότητας του νερού, τη μείωση των εκπομπών CO₂, τη βελτίωση της ποιότητας του εσωτερικού περιβάλλοντος, την ορθολογική διαχείριση των πόρων και την αντιμετώπιση των επιπτώσεών τους.

5.2 Το χρονικό της απόφασης της κατασκευής του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Ανατρέχοντας στο παρελθόν σχετικά με την απόφαση κατασκευής του συγκεκριμένου έργου το Ίδρυμα "Σταύρος Νιάρχος" το 1998 έλαβε την απόφαση να

χρηματοδοτήσει την κατασκευή νέου κτιρίου για την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος με σκοπό την υποστήριξη της Παιδείας. Η αρχική ιδέα ήταν να μην περιοριστεί το Έργο στη συγχώνευση των συλλογών της Βιβλιοθήκης, αλλά να αναβαθμιστεί ο οργανισμός, με σκοπό την εξασφάλιση πρόσβασης στον κόσμο της γνώσης και της πληροφορίας σε μελετητές όλων των ηλικιών, την παροχή μέσων έρευνας και πληροφόρησης και τη σύνδεση της Εθνικής Βιβλιοθήκης με άλλες ελληνικές και διεθνείς βιβλιοθήκες.

Παράλληλα, το Ίδρυμα εξέταζε και πρόταση ενίσχυσης της Εθνικής Λυρικής Σκηνής καταλήγοντας στη συνύπαρξη της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και ενός εκπαιδευτικού και πολιτιστικού Πάρκου σε έναν ενιαίο χώρο. Έτσι, η χώρα μας θα απολάμβανε έναν σημαντικό αστικό, πολιτιστικό, εκπαιδευτικό και περιβαλλοντικό τοπόσημο, διεθνούς εμβέλειας. Το 2006, δέκα χρόνια μετά την έναρξη της κοινωφελούς του δράσης, το Ίδρυμα ανακοίνωσε την πρόθεσή του να προχωρήσει στη μεγαλύτερη δωρεά στην ιστορία του και, έτσι, γεννήθηκε το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Μετά από διαβουλεύσεις μεταξύ του πρώην Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του Δήμου Καλλιθέας, συμφωνήθηκε να αξιοποιηθεί για το Έργο ο χώρος του παλαιού Ιπποδρόμου. Από τη συνολική έκταση του οικοπέδου (240.000 τ.μ.), 210.000 τ.μ. προορίζονταν για το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και την Εσπλανάδα, μια διευρυμένη πεζογέφυρα που ενώνει τον παλιό ιππόδρομο με την παραλία παρακάμπτοντας το «εμπόδιο» του δρόμου ταχείας κυκλοφορίας. Τα υπόλοιπα 30.000 τ.μ. θα διατεθούν για τη δημιουργία δημοτικού αθλητικού πάρκου. Το 2007, μετά την εκπόνηση προκαταρκτικών μελετών, οι οποίες κατέδειξαν τη βιωσιμότητα του έργου, το Ίδρυμα και το Ελληνικό Δημόσιο υπέγραψαν Μνημόνιο Συνεργασίας, και το Μάρτιο του 2009, το Ίδρυμα υπέγραψε σύμβαση με το Ελληνικό Δημόσιο για την κατασκευή του ΚΠΣΙΝ, η οποία, τέσσερις μήνες αργότερα, κυρώθηκε με νόμο από τη Βουλή των Ελλήνων. Η Σύμβαση ορίζει, ότι το Ίδρυμα αναλαμβάνει το συνολικό κόστος κατασκευής του ΚΠΣΙΝ και με την ολοκλήρωση του Έργου, αυτό θα παραδοθεί στο Δημόσιο για χρήση από τον ελληνικό λαό.

5.3 Αξιολόγηση επίδρασης και Επιχειρηματικό Σχέδιο του Κέντρου Πολιτισμού Τδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΠΣΝ).

Με πρωτοβουλία Ιδρύματος εκπονήθηκε μελέτη²⁴ προκειμένου να διερευνηθούν τα οικονομικά, περιβαλλοντικά και πολιτιστικά οφέλη που θα προκύψουν από την κατασκευή και λειτουργία του ΚΠΠΣΝ.

Η μελέτη αυτή που πραγματοποιήθηκε από την Εταιρεία The Boston Consulting Group (BCG), βασίστηκε σε πλήθος πληροφοριών από ποικίλες πηγές όπως συνεντεύξεις, γνώμες ειδικών, καθώς και στην εμπειρία και τεχνογνωσία που διαθέτει από αντίστοιχα έργα.

Σύμφωνα με την ανωτέρω μελέτη η κατασκευή και λειτουργία του ΚΠΠΣΝ αναμένεται να επηρεάσει θετικά τις επενδύσεις, την κατανάλωση, να προσφέρει νέες θέσεις εργασίας και κατ επέκταση να δώσει ώθηση στην οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική ανάπτυξη των γειτονικών περιοχών. Τα οικονομικά οφέλη προκύπτουν μέσα από τρεις διαβαθμίσεις:

1. άμεσα φαινόμενα λόγω της δωρεάς για την κατασκευή του Κέντρου Πολιτισμού
2. έμμεσα φαινόμενα λόγω των εσόδων που θα προκύψουν στους τομείς που συνδέονται άμεσα με την κατασκευή και λειτουργία του ΚΠΠΣΝ και
3. επαγωγικά φαινόμενα που σχετίζονται με τις αλλαγές που προέρχονται από τη δαπάνη των εσόδων που προκύπτουν από την δωρεά, από την λειτουργία του ΚΠΠΣΝ και από τα οικονομικά έσοδα που συνδέονται με τον τουρισμό.

Τα περιβαλλοντικά οφέλη αναφέρονται στη χρήση ενεργειακά αποδοτικών δραστηριοτήτων, τόσο κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου, όσο και στην αύξηση της επιφάνειας πράσινου χώρου, στη μείωση εκπομπών CO₂ και στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα. Τέλος, τα κοινωνικά οφέλη συνδέονται με τα αποτελέσματα που θα προκύψουν κατά τη λειτουργία των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που θα προσφέρει το Πολιτιστικό Κέντρο – αύξηση μορφωτικού επιπέδου- και με την προσφορά των διαθέσιμων οικονομικών και μη οικονομικών πόρων που είναι

²⁴ Αξιολόγηση επίδρασης ΚΠΠΣΝ- Συνοπτική έκθεση, Φεβρουάριος 2011, από <http://www.snfcc.org/media/8425/Impact-Assessment-Executive-Summary-Gr.pdf>

απαραίτητα για την πραγματοποίηση μιας δραστηριότητας – αριθμός βιβλίων σε δημόσια βιβλιοθήκη.

Γενικό συμπέρασμα της μελέτης.

Η γενική παραδοχή είναι η παροχή δωρεών αυτού του είδους παρέχει ένα μεγάλο εύρος σημαντικών ωφελειών τόσο στην περιοχή που πραγματοποιείται το έργο, όσο και στο σύνολο της χώρας. Συγκεκριμένα τα οφέλη αυτά είναι τα εξής:

- Η αρχική δωρεά για την κατασκευή του ΚΠΠΣΝ θα αποφέρει περίπου € 1 δις βραχυπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης οικονομικής δραστηριότητας.
- Η λειτουργία του ΚΠΠΣΝ και οι δαπάνες των επισκεπτών που θα αποδίδονται στο ΚΠΠΣΝ θα συνεισφέρουν περίπου € 160 εκατομμύρια στην οικονομική δραστηριότητα της γύρω περιοχής, της Αθήνας και του συνόλου της χώρας κατά το πρώτο πλήρες έτος λειτουργίας του.
- Θα διπλασιαστεί η επιφάνεια πρασίνου στις γειτονικές περιοχές.
- Η Αθήνα θα διαθέτει πλέον ένα πολύπλευρο πολιτιστικό κέντρο παγκόσμιου επιπέδου που αναγνωρισμένο στο διεθνή χώρο.
- Τα Κέντρο Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου θα αποτελεί σημείο αναφοράς για την αναδιαμόρφωση μιας πολύ σημαντικής περιοχής της νοτιοανατολικής Αθήνας.
- Η λειτουργία και τα προγράμματα που θα διαθέτει μακροχρόνια θα λειτουργήσουν πλεονεκτικά στην εγχώρια οικονομία και τον πολιτισμό.
- Θα προγραμματιστούν προγράμματα για ειδικές ομάδες επισκεπτών, όπως άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι, μετανάστες.
- Η ανοιχτή λειτουργία του θα βοηθήσει στην άρση των κοινωνικών εμποδίων που αποτρέπουν τους πολίτες να συμμετέχουν σε πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
- Η σύμπραξη του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, που χαρακτηρίζεται από υψηλή διαφάνεια, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπο για παρόμοιες αγορές ώστε να επιτυγχάνεται η ανάπτυξη των κοινωνικών υποδομών. Παράλληλα ο οργανισμός που έχει αναλάβει την υλοποίησή του θα βρίσκεται σε λειτουργική ετοιμότητα προτού παραχωρηθεί το Κέντρο Πολιτισμού στο Ελληνικό Δημόσιο.

Κύρια Πορίσματα.

Οικονομικά οφέλη:

Η κατασκευή του ΚΠΙΣΝ θα δημιουργήσει σημαντικά οικονομικά οφέλη και νέες θέσεις εργασίας. Συγκεκριμένα:

- Θα αποφέρει περίπου € 340 εκατομμύρια στην οικονομική δραστηριότητα της Ελλάδας, ενώ η συνολική συνεισφορά (άμεσα, έμμεσα και επαγωγικά οφέλη) της κατασκευής του ΚΠΙΣΝ στην ελληνική οικονομία θα είναι περίπου € 1δισ.
- Θα στηρίξει τομείς της βιομηχανίας και των κατασκευών που βρίσκονται σε ύφεση, στους οποίους θα επικεντρωθεί το 80% περίπου των συνολικών ωφελειών .
- Θα απασχοληθούν ετησίως 1.500- 2.400 άτομα για να υποστηρίξουν την κατασκευή του έργου καθώς και όλες τις επιχειρήσεις της αλυσίδας εφοδιασμού που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την κατασκευή.
- Κατά το στάδιο κατασκευής το κράτος αναμένεται να έχει περίπου €40 εκατομμύρια επιπλέον φορολογικά έσοδα.

Έτσι τα συνολικά οικονομικά οφέλη στην ακαθάριστη παραγωγή της ελληνικής οικονομίας από τη λειτουργία του ΚΠΙΣΝ και από τις δαπάνες των επισκεπτών του, αναμένεται να είναι περίπου €160 εκατομμύρια κατά τον πρώτο πλήρη χρόνο λειτουργίας. Τα έσοδα αυτά θα ενισχύσουν την τοπική οικονομία και θα βοηθήσουν το σύνολο της χώρας μας. Επίσης θα αυξηθεί η απασχόληση μέσω των 1.600 θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν προκειμένου για την υποστήριξη την νέας οικονομικής δραστηριότητας που θα ξεκινήσει στην πόλη της Αθήνας.

- Εκτιμάται ότι τα άμεσα οφέλη κατά τον πρώτο πλήρη χρόνο λειτουργίας του ΚΠΙΣΝ θα ανέλθουν περίπου στα €30 εκατομμύρια και επιπλέον θα προστεθούν €40 εκατομμύρια οικονομικής δραστηριότητας λόγω των έμμεσων και επαγωγικών φαινομένων.
- Το ΚΠΙΣΝ μπορεί να προσελκύσει περίπου 1,5 εκατομμύρια επισκέπτες ετησίως. Οι δαπάνες των επισκεπτών του των Αθηναίων αλλά και των επισκεπτών του από περιοχές εκτός Αττικής, που οφείλονται στη λειτουργία του ΚΠΙΣΝ, θα ενισχύσουν την οικονομική δραστηριότητα στην Αθήνα και στην υπόλοιπη χώρα. Τα έσοδα που αναμένεται να δημιουργηθούν από δαπάνες σε εστιατόρια, καταλύματα, εμπορικά καταστήματα, τοπικές μεταφορές της

ευρύτερης περιοχής, διασκέδαση των επισκεπτών από άλλες περιοχές εκτός Αττικής, καθώς και οι δαπάνες των Αθηναίων που θα οφείλονται στο ΚΠΙΣΝ, υπολογίζονται στο ύψος των €40 εκατομμυρίων κατά τον πρώτο πλήρη χρόνο της λειτουργίας του. Επίσης λόγω των έμμεσων και επαγωγικών φαινομένων αναμένεται επιπλέον όφελος 50 εκατομμυρίων για τη συνολική ακαθάριστη παραγωγή της Ελλάδας.

- Η λειτουργία του ΚΠΙΣΝ προβλέπεται να δημιουργήσει 250 μόνιμες θέσεις εργασίας –συμπεριλαμβανομένων των θέσεων απασχόλησης στην Εθνική Λυρική Σκηνή και στην Εθνική Βιβλιοθήκη. Ακόμα λόγω των έμμεσων και επαγωγικών φαινομένων αναμένεται να δημιουργηθούν επιπλέον 260 θέσεις εργασίας.
- Οι άμεσες δαπάνες των επισκεπτών του ΚΠΙΣΝ αναμένεται να δημιουργήσουν περισσότερες από 500 θέσεις εργασίας κατά τον πρώτο χρόνο πλήρους λειτουργίας . Επίσης λόγω των έμμεσων και επαγωγικών φαινομένων αναμένεται να δημιουργηθούν επιπλέον 500 θέσεις εργασίας.
- Το κράτος αναμένεται να έχει ετησίως περίπου 150 επιπλέον φορολογικά έσοδα.
- Το ΚΠΙΣΝ αναμένεται να ενισχύσει τις τοπικές επιχειρήσεις λόγω της αυξημένης κίνησης στη γύρω περιοχή.
- Εκτιμάται να ανέβει η αντικειμενική αξία των ακινήτων της γης στις όμορες περιοχές. Σύμφωνα με μελέτες που έχουν διεξαχθεί σε πάρκα ανά τον κόσμο οι τιμές των ακινήτων μπορεί να αυξηθούν μεταξύ 5 – 30%.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά τα οικονομικά πορίσματα που δημιουργούνται από το αναφερόμενο κατασκευαστικό έργο και έχουν ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) σε αριθμούς		
566 εκατ. € (803 εκατ. δολάρια) Συνολικό κόστος σχεδιασμού και κατασκευής του ΚΠΙΣΝ	100 μ. x 100 μ. Διαστάσεις του φωτοβολταϊκού στεγάστρου, το οποίο θα παράγει ενέργεια για τις ανάγκες του ΚΠΙΣΝ	160 εκατ. € Εκτίμηση της οικονομικής δραστηριότητας που θα αποφέρει η λειτουργία του ΚΠΙΣΝ, ετησίως
0 € Συνολικό κόστος σχεδιασμού και κατασκευής του ΚΠΙΣΝ, για το Ελληνικό Δημόσιο και τους πολίτες	2 εκατομμύρια Συνολική χωρητικότητα σε βιβλία της νέας Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος	1.500 με 2.400 Αριθμός ατόμων, τα οποία θα απασχολούνται ετησίως για την υποστήριξη της κατασκευής του ΚΠΙΣΝ, σύμφωνα με την BCG
170.000 τ.μ. Εκταση του Πάρκου Σταύρος Νιάρχος	1.400 Αριθμός θέσεων στην κεντρική αίθουσα της νέας Εθνικής Λυρικής Σκηνής	2011 Ετος έναρξης της κατασκευής του ΚΠΙΣΝ
85% Εκταση του χώρου του ΚΠΙΣΝ που καλύπτεται από το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος	1 δισ. € Ποσό της οικονομικής δραστηριότητας που εκτιμάται ότι θα αποφέρει η κατασκευή του ΚΠΙΣΝ (συμπεριλαμβανομένων των άμεσων κατασκευαστικών δαπανών), σύμφωνα με την εταιρεία The Boston Consulting Group (BCG)	2015 Ετος ολοκλήρωσης της κατασκευής του ΚΠΙΣΝ
15% Εκταση του χώρου, η οποία καλύπτεται από τα κτίρια της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Λυρικής Σκηνής		

Δ. Ρηγόπουλος, Η Αθήνα όπως την ονειρευτήκαμε, Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος στο Δέλτα Φαλήρου.

Περιβαλλοντικά οφέλη:

Το ΚΠΙΣΝ θα αυξήσει τους χώρους πρασίνου, διπλασιάζοντας την επιφάνεια πρασίνου ανά κάτοικο για τους δήμους Καλλιθέας, Μοσχάτου, Νέας Σμύρνης και Παλαιού Φαλήρου. Αυτό θα επιτευχθεί με τις εξής ενέργειες:

Στον χώρο του Ιπποδρόμου θα δημιουργηθούν περίπου 170.000 τετραγωνικά μέτρα πρασίνου, περισσότερα από 1.000 δέντρα και χιλιάδες δενδρύλλια και θάμνους. Έτσι ο τόπος θα μεταμορφωθεί σε ευχάριστο αισθητικά περιβάλλον συνεισφέροντας σημαντικά οφέλη στην τοπική κοινωνία.

Υπολογίζεται ότι θα απορροφηθούν περισσότερα από 11.000 κιλά εκπομπών CO₂ το χρόνο, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα του αέρα. Η θερμοκρασία εντός του πάρκου θα μειωθεί σε σχέση με τη θερμοκρασία στην περιβάλλουσα περιοχή. Θα είναι το πρώτο

δημόσιο κτίριο στη Ελλάδα που θα λάβει τη διεθνώς αναγνωρισμένη πιστοποίηση «πράσινων κτιρίων» LEED (Leadership in Energy and Environmental Design).

Οι κατασκευαστικές μέθοδοι που θα χρησιμοποιηθούν θα βασιστούν σε πρότυπα φιλικά προς το περιβάλλον. Συγκεκριμένα θα γίνει χρήση ανακυκλώσιμων υλικών και θα ληφθούν μέτρα για την αποτροπή διαβρώσεων, το σχεδιασμό ιζηματογενέσεων και την καταστολή διάχυσης σκόνης. Τουλάχιστον το 50% των αποβλήτων της κατασκευής θα ανακυκλωθούν και τουλάχιστον το 5% των κατασκευαστικών υλικών θα επαναχρησιμοποιηθεί.

Προβλέπεται εξοικονόμηση περίπου 2.750 τόνων CO₂ ανά έτος μέσω των ενεργειακά αποδοτικών δραστηριοτήτων, ενώ παράλληλα θα γίνεται ορθολογική χρήση νερού. Με άλλα λόγια πρόκειται για ένα έργο που θα αποτελεί υπόδειγμα αειφορίας στην Ελλάδα και θα λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για όλα τα μελλοντικά σχέδια υποδομών.

Κοινωνικά οφέλη.

Στόχος του ΚΠΙΣΝ αποτελεί η προώθηση της ελληνικής κοινωνίας ως κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς διασφαλίζοντας σε όλους τους επισκέπτες πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του, ώστε να επωφεληθούν από τις προσφερόμενες δραστηριότητες. Αυτό προβλέπεται να επιτευχθεί μέσα από τις παρακάτω ενέργειες:

Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις θα διασφαλιστεί με τη ύπαρξη ειδικά διαμορφωμένων κεκλιμένων επιφανειών, ανελκυστήρων με ηχητικά μηνύματα και ειδικά κουμπιά για άτομα με προβλήματα όρασης, αποκλειστικών θέσης στάθμευσης για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες (ΑΜΕΑ), τουαλετών για ΑΜΕΑ και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου έτσι ώστε να μην υπάρχει πουθενά στο Πάρκο κλίση μεγαλύτερη του 5%.

Στο χώρο της Εθνικής Βιβλιοθήκης θα υπάρχει διαθέσιμος ειδικός εξοπλισμός που θα επιτρέπει σε Άτομα με Ειδικές Ανάγκες να έχουν πρόσβαση σε όλο το ψηφιακό υλικό. Στο χώρο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής θα υπάρχουν κατάλληλες υποδομές που θα βελτιστοποιούν την απόδοση των ακουστικών βοηθημάτων ατόμων με προβλήματα ακοής. Επίσης, η ιστοσελίδα του ΚΠΙΣΝ θα είναι ειδικά σχεδιασμένη ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από άτομα με προβλήματα όρασης.

Το Πολιτιστικό Κέντρο θα καλύψει την ανάγκη των Ελλήνων για συμμετοχή στις Τέχνες και τον Πολιτισμό, με την άρση κοινωνικών εμποδίων και με την προσφορά

μεγάλου εύρους δωρεάν προγραμμάτων και δραστηριοτήτων σε κατάλληλες ώρες και ημέρες κατά τη διάρκεια του έτους.

Η Εθνική Λυρική Σκηνή θα διαθέτει σύγχρονες τεχνολογίες σχεδιασμού έτσι ώστε να μπορεί να φιλοξενεί διεθνείς παραστάσεις, δίνοντας την ευκαιρία σε πολλούς καλλιτέχνες για περαιτέρω βελτίωση και εξέλιξη. Επιπλέον, η ΕΛΣ θα έχει τη δυνατότητα να διευρύνει και επιμορφώσει το κοινό της όπερας, προσφέροντάς του ένα ευρύ φάσμα πολιτιστικών προγραμμάτων με στόχο να προσελκύσει επισκέπτες όλων των κοινωνικών ομάδων και να τους εξοικειώσει με το λυρικό θέατρο, τις θεατρικές παραστάσεις και ορχήστρες καθώς και ένα σύνολο από καινοτόμες δραστηριότητες για παιδιά.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη θα αποτελέσει μια πολύπλευρη βιβλιοθήκη του μέλλοντος και θα διαδραματίσει διπλό ρόλο: α. θα συνεχίσει να αποτελεί κέντρο μελέτης και έρευνας για φοιτητές και ακαδημαϊκούς και β. θα προσφέρει πληθώρα εκπαιδευτικών και πολιτιστικών προγραμμάτων σε παιδιά και ενήλικες, συμβάλλοντας έτσι στην αύξηση της αναγνωσιμότητας. Επίσης, μέσω της χρήσης σύγχρονων εργαλείων πληροφορικής θα διευκολύνει την πρόσβαση σε θησαυρούς της Ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος θα παρέχει εκπαίδευση μέσω ψυχαγωγικών προγραμμάτων, ώστε να προωθήσει την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και αγωγή του πολίτη. Θα διοργανώνονται εκπαιδευτικά και πολιτιστικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του γνωστικού επιπέδου των επισκεπτών σχετικά με την ελληνική ιστορία και τον πολιτισμό.

Θα συμβάλλει ενεργά στην άρση πολλών εμποδίων που αντιμετωπίζει η ελληνική κοινωνία ως προς τη δυνατότητα συμμετοχής σε πολιτιστικά και εκπαιδευτικά προγράμματα – κόστος, περιορισμένες επιλογές- εφόσον το ΚΠΣΝ προβλέπεται να συγκεντρώνει όλα τα προγράμματα και τις δραστηριότητες κάτω από μια «στέγη» συνδυάζοντας τα πλεονεκτήματα που μπορούν να προσφέρουν η όπερα, η βιβλιοθήκη και το πάρκο.

Συνεπώς το αναφερόμενο Κέντρο Πολιτισμού εφοδιασμένο από μια σειρά πολιτιστικών, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκδηλώσεις έχει στόχο να στηρίξει την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και να προωθήσει την κοινωνική πρόοδο και ανάπτυξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΈΡΕΥΝΑ - ΜΕΛΕΤΗ.

6.1 Μεθοδολογία Ερευνητικού μέρους.

Διαδικασία συλλογής Υλικού – Σχεδιασμός έρευνας.

Ο τύπος έρευνας που επιλέγεται είναι η ποιοτική έρευνα μέσα από την διαδικασία συνεντεύξεων καθώς και τη συλλογή έγκυρου έντυπου υλικού. Κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων ο ερευνητής ακούει προσεκτικά τις απόψεις που διατυπώνονται και προσπαθεί να κατανοήσει το υπό μελέτης θέμα μέσα από την οπτική πλευρά των ομιλητών. Πρόκειται για μια επαγγελματική συζήτηση και όχι μια καθημερινή απλή συζήτηση, διότι αποτελεί το βασικό εργαλείο της έρευνας. Είναι ένας έμμεσος τρόπος συλλογής πληροφοριών και η συνομιλία λαμβάνει χώρα μεταξύ ανθρώπων που δεν γνωρίζονται από πριν, αλλά συναντώνται για πρώτη φορά με αφορμή την έρευνα (Rubin & Rubin, 2002). Επιπλέον όσο ανοιχτός και αν είναι ο διάλογος στα πλαίσια μιας συνέντευξης ο ερευνητής προσπαθεί κατά τη διάρκεια του διαλόγου να κρατήσει τις ερωταπαντήσεις στα πλαίσια του ενδιαφέροντός του χωρίς να καθοδηγήσει τον διάλογο.

Σύμφωνα με την Mason (2003, σελ. 85) η συνέντευξη δεν αποτελεί μέσο συλλογής δεδομένων αλλά χρησιμοποιεί τον όρο παραγωγή δεδομένων, έχοντας ως σκοπό της να αναδείξει την μεγάλη «ποικιλία σχέσεων μεταξύ του ερευνητή, του κοινωνικού κόσμου και του ερευνητικού υλικού που καλύπτει η ποιοτική έρευνα.»(Mason,2003, σελ.85)

Σε κάθε ποιοτική έρευνα το δείγμα και η επιλογή του είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας. Η δειγματοληπτική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ονομάζεται στοχοθετημένη δειγματοληψία. Δηλαδή η αναφερόμενη ποιοτική έρευνα δεν στηρίζεται σε μια τυχαία επιλογή του δείγματος αλλά η επιλογή των ερωτηθέντων γίνεται σκόπιμα με βάση ορισμένα χαρακτηριστικά σχετικά με τις ερωτήσεις της έρευνας. Έτσι, ο ερευνητής επιλέγει ενεργούς πολίτες με την καλύτερη εμπειρία και γνώση των θεμάτων της περιοχής που μελετάται. Γι' αυτό επιλέχθηκαν διοικούντες και μέλη των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των αρμόδιων υπουργείων και του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου και του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου (Patton,2002).

Οι συνομιλίες μαγνητοφωνούνταν με την συναίνεση των ερωτώμενων, γιατί η ερευνήτρια ήθελε να είναι «ενεργή ακροάτρια» και να μην αναλωθεί στην καταγραφή

σημειώσεων. Ακόμα έγινε προσπάθεια οι συνεντεύξεις να λάβουν χώρο σε ένα όσο το δυνατό φιλικό επίπεδο χωρίς να χαθεί ο επαγγελματισμός. Αυτό επιτεύχθηκε σε μεγάλο βαθμό. Δόθηκε βάση να διατηρείται ζωντανό το ενδιαφέρον των συνομιλητών ώστε να συνεχίσουν να έχουν τη διάθεση να απαντούν σε όλη τη διάρκεια της συνέντευξης.

Η διάρκεια της κάθε συνέντευξης δεν ήταν προκαθορισμένη. Η κάθε μια κρατούσε από 20 έως 40 λεπτά, ανάλογα με τις θέσεις και απόψεις που είχε να δηλώσει ο συνομιλητής. Από την αρχή είχε προκαθοριστεί στον συνομιλητή ότι η συνέντευξη δεν θα είναι μακροσκελής και πως η διάρκεια θα είναι περίπου 20 λεπτά.

Οι ερωτήσεις ήταν καταγεγραμμένες από τον ερευνητή και μάλιστα με πολλούς πιθανούς τρόπους, που θα μπορούσαν να τεθούν και με διαφορετική σειρά αυτών. Όμως δεν επέτρεψε στον συνομιλητή του να το γνωρίζει, για να μην τον καθοδηγήσει αλλά να προσεγγίσει ελεύθερα τα θέματα. Επίσης όταν τίθενται κάποια ερωτήματα δεν διατηρούνταν η ίδια σειρά ερωτήσεων από συνέντευξη σε συνέντευξη. Η συζήτηση είχε ξεκάθαρα ερωτήματα ώστε ο συνομιλητής να είναι σε θέση να κατανοήσει το περιεχόμενό τους και να μην επηρεάζεται από την προσωπική άποψη του ερευνητή σε κανένα στάδιο της συζήτησης.

Οι απαντήσεις ορισμένων ερωτήσεων ομαδοποιήθηκαν, όπου αυτό ήταν εφικτό και οι υπόλοιπες σημειώθηκαν ξεχωριστά ώστε να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα.

Συγκεκριμένα:

Γενικό Ερευνητικό ερώτημα:

Σκοπός της έρευνας είναι η συμβολή του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου στους τομείς της Αστικής Οικονομικής Ανάπτυξης και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή του Φαρικού Δέλτα, στις όμορες περιοχές και εν γένει στο σύνολο της πόλης της Αθήνας καθώς και ολόκληρης της χώρας.

Χρόνος εφαρμογής έρευνας:

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα: 1 Ιουλίου 2014 μέχρι 31 Αυγούστου 2014.

Δειγματοληπτικό πλαίσιο – ανάλυση συνεντεύξεων :

Ο συνολικός αριθμός δείγματος αφορά τους διοικούντες των όμορων δήμων και συγκεκριμένα του Δήμου Καλλιθέας και του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου. Παραχωρήθηκε συνέντευξη από τον Αντιδήμαρχο Πολιτισμού του Δήμου Καλλιθέας κ. Θεόδωρο Ψαλιδόπουλο, από τον Διευθυντή Πολιτισμού, Κοινωνικής Προστασίας και Αθλητισμού του Δήμου Μοσχάτου- Ταύρου κ. Γιάννη Ιωαννίδη και από τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Πολιτιστικών Εκδηλώσεων του Υπουργείου Πολιτισμού κ. Νικόλαο Λένο. Επίσης αντλήθηκε χρήσιμο υλικό από δημοσιευμένες συνεντεύξεις του Αρχιτέκτονα του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου κ. Ρέντζο Πιάνο, του Προέδρου του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου κ. Ανδρέα Δρακόπουλου, του Γενικού Διευθυντή και Διευθύνων Σύμβουλου του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου κ. Γιάννη Τροχόπουλου, του Διευθυντή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής κ. Μύρων Μιχαηλίδη, της Διοικητικής Διευθύντριας του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου κ. Έλλη Ανδριανοπούλου, του Επικεφαλής του Τεχνικού Τμήματος του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου κ. Θεόδωρου Μαραβέλια, του Προέδρου του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου ο οποίος είναι ταυτόχρονα μέλος του Δ.Σ. και νομικός σύμβουλος του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου κ. Γεώργιου Αγουρίδη, της Διευθύντριας Επικοινωνίας του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου κ. Λένας Βλαβιανού και του τέως Δημάρχου του Δήμου Καλλιθέας κ. Κώστα Ασκούνη.

Η επαφή με την τοπική αυτοδιοίκηση και τα αρμόδια υπουργεία είναι ιδιαίτερα ωφέλιμη επειδή αποτελεί τον αντιπροσωπευτικότερο γνώστη και διαχειριστή των τοπικών προβλημάτων, ενώ παράλληλα επηρεάζεται από την καθημερινή επικοινωνία με τους κατοίκους ως δέκτης όλων των ζητημάτων που αφορούν τους πολίτες. Επίσης ασκούν πολιτική οπότε οι προτάσεις τους έχουν μια βαρύτητα διαφορετική. Αποτελούνται από ιδέες και απόψεις που θα πρέπει να μπορούν να υλοποιηθούν, ενώ παράλληλα γνωρίζουν τις δυνατότητες του Δήμου που είναι επικεφαλείς. Επίσης ωφέλιμες είναι και οι πληροφορίες που έχουμε τη δυνατότητα να αντλήσουμε από δημοσιευμένες συνεντεύξεις των διοικούντων μελών του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου, εφόσον ύστερα από προσεκτική μελέτη και ομαδοποίηση των πληροφοριών που συλλέγουμε θα οδηγηθούμε σε σημαντικά συμπεράσματα.

Έτσι, έγινε προσπάθεια επικοινωνίας με τους δημάρχους ή όπου αυτό δεν ήταν εφικτό με άλλους αντιπροσώπους των δήμων όπως αντιδήμαρχοι και μέλη του

δημοτικού συμβουλίου. Η επικοινωνία μαζί τους δεν ήταν ιδιαίτερα εύκολη αλλά έγινε προσπάθεια να συλλέξουμε όσο το δυνατόν περισσότερο χρήσιμο υλικό βρίσκαμε στη διάθεσή μας. Η απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων έγινε από την ερευνήτρια ώστε να επιτευχθεί η καλύτερη νοητική επεξεργασία των δεδομένων κατά την διάρκειά της. Μετά το πέρας της απομαγνητοφώνησης δημιουργήθηκε μια σειρά δεδομένων η οποία έπρεπε να οργανωθεί και να ταξινομηθεί. Σκοπός ήταν πέρα από την κυριολεκτική ανάγνωση των διαθέσιμων δεδομένων να επιχειρηθεί και η ερμηνευτική ανάγνωσή τους. Δηλαδή να δοθεί έμφαση αφενός στην ερμηνεία που δίνει η ερευνήτρια και αφετέρου στις πληροφορίες των ερωτηθέντων. (Mason, 2003, σελ. 242-243).

6.2 Αποτελέσματα συνεντεύξεων που παραχωρήθηκαν.

Μελετώντας τις συνεντεύξεις που παραχωρήθηκαν από τους διοικούντες των Δήμων Καλλιθέας και Μοσχάτου - Ταύρου, από τον Διευθυντή Πολιτιστικών Εκδηλώσεων του Υπουργείου Πολιτισμού καθώς και από τους διοικούντες του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος και επιχειρώντας να ομαδοποιήσουμε τις πληροφορίες που αντλήσαμε προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα, τα οποία διακρίνονται σε:

- ✓ Οικονομικά οφέλη που σχετίζονται με την αύξηση των κρατικών εσόδων, την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την δημιουργία άμεσων οφελών από τη λειτουργία οικονομικής δραστηριότητας.
- ✓ Περιβαλλοντικά- κατασκευαστικά οφέλη.
- ✓ Κοινωνικά – πολιτιστικά οφέλη.
- ✓ Η κατασκευή του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου και η κρίση στην Ελλάδα.
- ✓ Ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί για την προσέλκυση του ελληνικού κοινού.

Αύξηση των κρατικών εσόδων.

Η κατασκευή και η λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου αφορά ένα σημαντικό έργο με έντονη απήχηση τόσο στην τοπική κοινωνία της Καλλιθέας και της Αθήνας, όσο και στην οικονομία της Αθήνας και της Ελλάδας.

Τα οικονομικά πλεονεκτήματα που θα προκύψουν από την λειτουργία του είναι ποικίλα και έχουν άμεση επίδραση στην οικονομία της χώρας. Συγκεκριμένα η οικονομική δραστηριότητα της Ελλάδας θα ενισχυθεί με 340 εκατομμύρια, ενώ η συνολική συνεισφορά της κατασκευής του αναφερόμενου Πολιτιστικού Κέντρου υπολογίζεται στο 1 δις. ευρώ. Τα φορολογικά έσοδα του κράτους αναμένεται να αυξηθούν τόσο από το στάδιο κατασκευής του όσο και από το στάδιο λειτουργίας του. Επίσης, τομείς της οικονομίας που πλήττονται από την ύφεση στην οποία βρίσκεται η χώρα μας και συγκεκριμένα οι τομείς της βιομηχανίας και των κατασκευών αναμένεται να συγκεντρώσουν το 80% των συνολικών οικονομικών ωφελειών.

Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Σημαντική απόρροια της λειτουργίας του Πολιτιστικού Κέντρου αποτελεί η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Πρόκειται για έναν τομέα της ελληνικής οικονομίας ιδιαίτερα ευαίσθητο ύστερα από την οικονομική κρίση που ταλανίζει έντονα την χώρα μας από το 2008, ενώ παράλληλα αποτελεί μια από τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Πολιτική Συνοχή κατά την περίοδο 2014-2020. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας που θα προκύψουν θα λειτουργήσει ανακουφιστικά για την Ελληνική οικονομία, αλλά παράλληλα θα πρέπει να αποφευχθεί κάθε είδους καιροσκοπική εκμετάλλευση που θα σημαίνει μετακίνηση του ευρύτερου κοινωνικού οφέλους σε μια εταιρεία. Αυτό αποτελεί έναν από τους ρόλους που καλείται να εκτελέσει η τοπική αυτοδιοίκηση σύμφωνα με την άποψη του κ. Θ. Ψαλιδόπουλου.

Από την έναρξη κατασκευής του έργου δημιουργούνται εκατοντάδες θέσεις εργασίας, ενώ παράλληλα ένας υψηλός αριθμός εργαζομένων θα απασχολείται ετησίως. Για την υποστήριξη της οικονομικής δραστηριότητας θα προστεθούν 1600 θέσεις πλήρους απασχόλησης και προβλέπεται να δημιουργηθούν 250 μόνιμες νέες θέσεις εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των νέων θέσεων εργασίας στην Εθνική Βιβλιοθήκη και την Εθνική Λυρική Σκηνή. «Το κρίσιμο είναι το προφίλ των ανθρώπων που θα στελεχώσουν το Κέντρο» σύμφωνα με την Διευθύντρια Επικοινωνίας του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου κ. Α. Βλαβιανού τονίζοντας την αναγκαιότητα παροχής εργασίας που θα συμβαδίζει με τον ποιοτικό χαρακτήρα του Κέντρου Πολιτισμού.

Επιπλέον προβλέπεται λόγω των έμμεσων και επαγωγικών φαινομένων να δημιουργηθούν επιπλέον 260 θέσεις εργασίας. Σύμφωνα με τον κ. Γ. Αγουρίδη, μέλος

του Δ.Σ. του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου στην κατασκευαστική φάση του έργου δουλεύουν 1.100 άνθρωποι στο εργοτάξιο και θα φτάσουν τους 1.800.²⁵ Παράλληλα στο έργο δραστηριοποιούνται αρκετοί σύμβουλοι και πολλές επιχειρήσεις που παρέχουν υποστηρικτική εργασία, μεταξύ των οποίων τεχνολογίας και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, κατά την κ. Ε. Ανδριοπούλου²⁶, Διοικητική Διευθύντρια του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος.

Άμεσα οφέλη οικονομικής δραστηριότητας.

Τα οικονομικά οφέλη τα οποία αναμένεται να προκύψουν από τη λειτουργία του αναφερόμενου Κέντρου Πολιτισμού θα λειτουργήσουν πλεονεκτικά σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον κ. Θ. Ψαλιδόπουλο θα προκληθεί πλήρης οικονομική ανάπτυξη και θα δοθεί η δυνατότητα ανάπτυξης της μικρής και μεσαίας επιχειρηματικής δραστηριότητας - τόσο σε επιχειρήσεις εστίασης όσο και επιχειρήσεις εμπορίου - με αποτέλεσμα να αποτελέσει έναν πόλο ανάπτυξης υψηλού επιπέδου. Κατά συνέπεια η επιχειρηματική κινητικότητα που θα προκληθεί στην υπό μελέτη αστική περιοχή και η δημιουργία νέων χρήσεων θα ωφελήσει σε σημαντικό βαθμό την τοπική κοινωνία και τελικά την αυτοδιοίκηση. Επισημαίνεται, ότι ο ρόλος της αυτοδιοίκησης θα πρέπει να ευνοήσει την ανάπτυξη τέτοιων μεσαίων και μικρών επιχειρηματικών δράσεων, ώστε να δώσει ώθηση στην κοινωνική υπεραξία των μεγάλων αυτού του είδους έργων. Μάλιστα η αυτοδιοίκηση θα πρέπει να προβλέπει κατάλληλες χρήσεις, ρυμοτομικές και ρυθμιστικές αναπλάσεις ώστε να συνδεθεί ο αστικός ιστός της περιοχής με το μεγάλο έργο του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου. Η συνεργασία της αυτοδιοίκησης με τον Ιδιωτικό Τομέα της οικονομίας είναι απαραίτητη προκειμένου να καλυφθεί με τον καλύτερο τρόπο η εισροή χρηματικών πόρων για την αποδοτικότερη αξιοποίηση ενός μεγάλου έργου.

Σύμφωνα με τον κ. Γ. Ιωαννίδη «Τα οφέλη σε τοπικό επίπεδο εξαρτώνται από τον βαθμό ανάπτυξης των συνεργειών που θα επιτευχθούν μεταξύ του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου και των συναφών Οργανισμών που δραστηριοποιούνται

²⁵ Κ. Ανέστη, Η ψυχή της δωρεάς και το κάτι παραπάνω, από <http://popaganda.gr/psichi-tis-doreas-ke-kati-parapano>.

²⁶ New times, Η νέα διαμαντόπετρα στο δαχτυλίδι της σύγχρονης Αθήνας, από <http://statbank.gr>

στην περιοχή» τονίζοντας την συνεργασία του Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Τα άμεσα οφέλη της επιπρόσθετης οικονομικής δραστηριότητας εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 30 εκατομμύρια ευρώ. Το Κέντρο Πολιτισμού θα έχει τη δυνατότητα να προσελκύει περίπου 1,5 εκατομμύριο επισκέπτες ετησίως γεγονός που συνδέεται με την ανάπτυξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην περιοχή όπως εστιατόρια, καταλύματα, καταστήματα όπου το πρώτο έτος λειτουργίας του αναμένεται να φτάσουν στα 40 εκατομμύρια ευρώ. Συνεπώς η αυξημένη κίνηση στην ευρύτερη περιοχή του πάρκου θα λειτουργήσει πλεονεκτικά για τις τοπικές επιχειρήσεις.

Επιπλέον, θα δημιουργηθούν διαφημιστικές εταιρείες επικοινωνίας και εταιρείες παραγωγής εκδηλώσεων, τράπεζες καθώς και εκπαιδευτικοί που θα χρησιμοποιηθούν στη δημιουργία εκδηλώσεων. Πρόκειται για ένα ευρύ φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων που θα χρησιμοποιηθεί για την βέλτιστη λειτουργία του Κέντρου, δημιουργώντας ταυτόχρονα ερεθίσματα ανάπτυξης και καλλιέργειας του Ελληνικού και ξένου τουρισμού, σύμφωνα με συνομιλία των κ.κ. Ι. Τροχόπουλο και Ε. Ανδριανοπούλου.

Περιβαλλοντικά – κατασκευαστικά οφέλη.

Είναι πλήρως κατανοητό ότι η κατασκευή και λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου αποτελεί ένα σημαντικό έργο, τόσο από τεχνικής όσο και από περιβαλλοντικής σκοπιάς, με εξαιρετικές οικονομικές και κοινωνικές επιδράσεις, ενώ παράλληλα συνδυάζει δημιουργήματα υψηλής περιβαλλοντικής αξίας.

Τα περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα που θα προκύψουν από την αύξηση των επιφανειών πρασίνου που θα δημιουργηθούν θα μεταβάλλουν την αισθητική όψη της περιοχής και ιδιαίτερα στον Δήμο της Καλλιθέας. «Είναι φανερό ότι δημιουργώντας στο χώρο του υποδρόμου ένα τόσο μεγάλο πάρκο η περιοχή αναβαθμίζεται και τελικά το ίδιο το πάρκο αποτελεί ένα πόλο κοινωνικών δράσεων για τον οποίο είμαι βέβαιος ότι ο Δήμος δεν θα αδιαφορήσει» σύμφωνα με τον κ. Θ. Ψαλιδόπουλο. Σύμφωνα με τα απογραφικά στοιχεία έτους 2011 η Καλλιθέα αποτελεί τον πιο πυκνοκατοικημένο Δήμο της χώρας. Κατοικούν περισσότεροι από 21.000 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, συνεπώς οι ελεύθεροι χώροι αποτελούν το κεντρικό πρόβλημα της πόλης.

Επισημαίνονται τέσσερα στοιχεία που τονίζουν τον έντονο περιβαλλοντικό του χαρακτήρα. Τα στοιχεία αυτά σύμφωνα με τον Α. Δρακόπουλο, Πρόεδρο του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου ²⁷ είναι το νερό, το πράσινο, το γυαλί και η εξοικονόμηση ενέργειας. Συγκεκριμένα:

1. Ένα υδάτινο κανάλι θα διατρέχει το Πάρκο από την πλευρά του αυτοκινητοδρόμου της Λεωφόρου Συγγρού κάνοντας έντονη την παρουσία του υγρού στοιχείου. Στο κανάλι αυτό θα μαζεύονται τα νερά της βροχής και θα μεταφέρονται στον Κηφισό και θα είναι πλήρως ενταγμένο στον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο.
2. Ο χώρος του πρώην Ιπποδρόμου θα φυτευτεί με χιλιάδες δέντρα και φυτά, τα οποία θα έχουν την ικανότητα να απορροφούν 11.000 κιλά εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ετησίως. Επισημαίνεται ότι η βλάστηση θα βρίσκεται σε όλες τις πλευρές του Κέντρου, πλην της μεσημβρινής και η άρδευση της προβλέπεται να καλυφθεί με τη χρήση μέρους των επεξεργασμένων υδάτων της Ψυτάλλειας.
3. Οι τοίχοι που θα ντύνουν την Όπερα, την Βιβλιοθήκη και το Αναγνωστήριο- το οποίο θα υψώνεται πάνω από την Όπερα - θα είναι κατασκευασμένοι από γυαλί και σίδηρο.
4. Θα κατασκευαστεί μια πράσινη οροφή και υπερσύγχρονα ηλιακά πάνελ που θα χρησιμοποιηθούν για κάλυψη ενεργειακών αναγκών παρέχοντας ταυτόχρονα εξοικονόμησης ενέργειας από τον ήλιο, σύμφωνα με τον Αρχιτέκτονα Ρ. Πιάνο. Πρόκειται για την δημιουργία ενός ενεργειακού στεγάστρου έκτασης 10.000 τ.μ. στη κορυφή του κτιρίου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, που αποτελεί παγκόσμια κατασκευαστική πρωτοτυπία.

Επιθυμία του Αρχιτέκτονα του έργου κ. Ρ. Πιάνο ήταν η ελάχιστη κατανάλωση ενέργειας χρησιμοποιώντας τον φυσικό αέρα «τον εν λόγω αλεξήλιο και τη γεωθερμία».²⁸ Η «ιπτάμενη» στέγη του Αναγνωστηρίου, θα έχει σχήμα χαρταετού και καπέλου, ενώ παράλληλα θα οριοθετεί έναν χώρο. Επιπλέον, θα αποτελεί μια τεράστια μηχανή ενέργειας, η οποία ταυτόχρονα θα προστατεύει από τον ήλιο και θα απορροφά τις ακτίνες του παρέχοντας ενεργειακά και επιστημονικά πλεονεκτήματα.

²⁷ Ρ. Χαροπούλου, Δήμος Καλλιθέας: Το όνειρο που γίνεται πραγματικότητα στο Φαληρικό Δέλτα, από <http://www.difernews.gr/articles/4-2/autodioikisi/9421/dimos-kallitheas-to-oneiro-pou-ginetai-pragmatikotita-sto-faliriko-delta>.

²⁸ Γ. Αρχιμανδρίτης, Ρέντσο Πιάνο, 25/06/2011 από <http://www.TaNea.gr>

Ο έντονος περιβαλλοντικός χαρακτήρας του υπό μελέτη Κέντρου Πολιτισμού επισημαίνεται και από τον Επικεφαλή του Τεχνικού Τμήματος Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου σύμφωνα με τον οποίο τονίζεται ότι πρόκειται για έναν μητροπολιτικό πόλο «Ένα τοπόσημο με πράσινα χαρακτηριστικά, που θα εκφράσει τη νέα αθηναϊκή φιλοδοξία»²⁹. Ο κατασκευαστής υπόκειται σε πολύ αυστηρούς περιβαλλοντικούς όρους, που περιλαμβάνουν από την όχληση στην περιοχή μέχρι την διαχείριση απορριμμάτων και υδάτων, αποσκοπώντας το Κέντρο Πολιτισμού να αποσπάσει πιστοποίηση LEED Platinum και να αποτελέσει ένα ιδιαίτερα περιβαλλοντικό βιώσιμο δημιούργημα.

Η τοποθέτηση του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου στο Δέλτα Φαλήρου και συγκεκριμένα στο χώρο του παλιού ιπποδρόμου καλύπτει παλαιότερο στόχο του Δήμου Καλλιθέας στην προσπάθεια ενοποίησης του Αστικού Ιστού του εν λόγω Δήμου με το παραλιακό μέτωπο. Η κατασκευή της πεζογέφυρας Εσπλανάδα έρχεται να αποκαταστήσει την σύνδεση του αστικού ιστού με τη θάλασσα, η οποία είχε διακοπεί από την κατασκευή της Λεωφόρου Ποσειδώνος. «Η ανάγκη αυτής της σχέσης να αποκατασταθεί υπήρξε κεντρικός πολιτικός στόχος όλων των πολιτικών διοικήσεων του Δήμου από την μεταπολίτευση και μετά» σύμφωνα με τον κ. Θ. Ψαλιδόπουλο. Επίσης, θα λειτουργήσει προωθητικά υπό ορισμένες προϋποθέσεις και για τον Δήμο Μοσχάτου – Ταύρου, σύμφωνα με τον κ. Γ. Ιωαννίδη.

Ο κατασκευαστικός χαρακτήρας του έργου πέρα από τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά που διαθέτει πλουτίζεται και από ένα ιδιαίτερα καινοτόμο αντισεισμικό σύστημα στις βάσεις και στις κολόνες του έργου. Το συγκεκριμένο ερέθισμα, σύμφωνα με τον Διευθύνων Σύμβουλο του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου και τη διοικητική Διευθύντρια του Κέντρου Πολιτισμού, προκλήθηκε από την παρουσία του θαλάσσιου στοιχείου που βρίσκεται στον τόπο κατασκευής του έργου δεδομένου ότι σε απόσταση 1,5 μέτρου βάθους βρίσκεται νερό.

Τεχνικά θα δημιουργηθεί διπλή πρόσβαση για την Εθνική Λυρική Σκηνή και την Εθνική Βιβλιοθήκη. Πρώτον, από το πάρκο θα κατασκευαστεί ένας δρόμος που οδηγεί στο αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης, στο υψηλότερο σημείο του Κέντρου, το οποίο βρίσκεται στη στέγη της Λυρικής Σκηνής. Από την είσοδο του πάρκου μέχρι το αναγνωστήριο, λόγω της ανηφορικής κλήσης του εδάφους, το ύψος φτάνει τα 32μ.

²⁹ Γ. Λιάλιος, Στο μεγαλύτερο έργο της Αθήνας, 10/6/2014 από <http://www.kathimerini.gr/770977/article/epikairothta/ellada/sto-megalytero-ergo-ths-a8hnas>

ανακαλύπτοντας τη μαγική θέα του θαλασσινού ορίζοντα και του αστικού ιστού της Αθήνας. Δεύτερον, από την αγορά που βρίσκεται στη βάση του πάρκου και η οποία θα αποτελέσει σημείο συνάντησης για τους Αθηναίους σε μια πλατεία 30X30 από την οποία αριστερά της βρίσκεται η Λυρική Σκηνή και δεξιά της η Βιβλιοθήκη, ενώ με τα ασανσέρ που θα κατασκευαστούν θα παρέχεται η πρόσβαση στο πάρκο και στο αναγνωστήριο. Με άλλα λόγια δίνεται έμφαση σε δύο βασικά στοιχεία που συνθέτουν την πόλη, το πάρκο και την αγορά δηλαδή την φύση και τον πολιτισμό.

Κοινωνικά – πολιτιστικά οφέλη.

Το Κέντρο Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου περιλαμβάνει δύο σημαντικά κτίρια την Εθνική Λυρική Σκηνή και την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος. Σύμφωνα με τον Διευθυντή Πολιτιστικών Εκδηλώσεων του Υπουργείου Πολιτισμού η αξιοποίηση τους θα είναι στο μέγιστο με σκοπό την παροχή μέγιστης καλλιτεχνικής και οικονομικής ωφέλειας. Επιπλέον προβλέπεται η συνεργασία αρμοδίων κρατικών φορέων και του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος για την ανάδειξη του πολιτιστικού και μορφωτικού ρόλου της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος και της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος προάγοντας τον μορφωτικό και πολιτιστικό της ρόλο διαθέτει έναν τεράστιο πλούτο γνώσεων. Η μεταφορά τους στο Κέντρο Πολιτισμού δεν συνεπάγεται καταστροφές ή απώλειες, ενώ παράλληλα για τα έτη 2014-2020 θα προχωρήσουν ψηφιοποιήσεις που ήδη έχουν ξεκινήσει από την υφιστάμενη μορφή της . «Είναι ένα τεράστιο θέμα για την καταγραφή ενός τεράστιου πλούτου από πλευράς αυλικού που διαθέτη η Εθνική Βιβλιοθήκη» σύμφωνα με τον Διευθυντή Πολιτιστικών Εκδηλώσεων του Υπουργείου Πολιτισμού.

Ωστόσο, ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός της Εθνικής Βιβλιοθήκης δεν συνεπάγεται την κατάργηση άλλων δημοσίων βιβλιοθηκών. Ο Δήμος Καλλιθέας έχει αναπτύξει ένα δίκτυο συνεργασίας μεταξύ του Ευγενιδείου Ιδρύματος, του Παντείου Πανεπιστημίου, του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου και του Πολιτιστικού Ιδρύματος Πειραιώς. Ο ρόλος μιας δημοτικής βιβλιοθήκης που η δράση της απευθύνεται στην κλίμακα μιας τοπικής κοινωνίας, διαφέρει από τον ρόλο της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος που αποσκοπεί να οργανώσει το εθνικό βιβλιοστάσιο. Θα μπορούσε να

υπάρξει συνεργασία, να προάγει την υποστήριξη και διεύρυνσή τους αλλά σε καμία περίπτωση η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος δεν προορίζεται να ενσωματώσει άλλες μικρότερες βιβλιοθήκες.

Η Εθνική Λυρική Σκηνή αποτελεί έναν από τους πλέον επιτυχημένους φορείς της χώρας μας. Συνεργάζεται και με άλλους φορείς όπως το Εθνικό Θέατρο, το Φεστιβάλ Αθηνών καθώς και με φορείς του εξωτερικού δηλώνοντας μια μορφή εξωστρέφειας. Η λειτουργία της στο Κέντρο Πολιτισμού ενισχύει το ρόλο της και διευρύνει τις δυνατότητές της. Κατά τη διάρκεια του κατασκευαστικού σταδίου του έργου δεν έχουν πραγματοποιηθεί κάποιες επιπλέον ενέργειες για μελλοντικές συνεργασίες με άλλους πολιτιστικούς φορείς, όμως υπάρχει η πρόβλεψη από πλευράς κρατικών φορέων.

Επίσης προβλέπεται να ενισχυθεί η συνεργασία της Εθνικής Λυρικής Σκηνής με τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα με σκοπό, αφενός την ενίσχυση και προβολή του ρόλου της και αφετέρου την επαφή και εμπειρία των νέων με θέσεις εργασίας συναφείς με το αντικείμενο σπουδών τους.

Βασικός στόχος των στελεχών του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου αποτελεί η προώθηση και καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της συλλογικής ευημερίας της χώρας. Η πρόσβαση στο Κέντρο Πολιτισμού θα είναι ελεύθερη για όλους τους πολίτες και όπως χαρακτηριστικά επισήμανε ο κ. Γ. Τροχόπουλος, Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου «Δεν θέλουμε επισκέπτες, θέλουμε πολίτες που θα συμμετέχουν»³⁰.

Η ελεύθερη πρόσβαση δηλώνει την παρουσία της ήδη από το κατασκευαστικό στάδιο του έργου. Το ευρύ κοινό θα έχει την δυνατότητα να παρακολουθεί την πρόοδο του εργοταξίου από το Κέντρο Επισκεπτών, που βρίσκεται στον χώρο του Δέλτα Φαλήρου, θα υπάρχει απόλυτη οπτική πρόσβαση και θα ενημερώνεται για την ιστορία και την πορεία του έργου.

Η δράση του Κέντρου Πολιτισμού θα ενισχύσει την δύναμη και την αξία του ελληνικού χώρου και των πολιτών της. Η λειτουργία των δύο μεγάλων οργανισμών, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος και της Εθνικής Λυρικής Σκηνής θα κάνει πιο άμεση την επαφή με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, «ανεξαρτήτως φυλετικών ή άλλων

³⁰ Κ. Ανέστη, Μπήκαμε στο εργοτάξιο του Κέντρου Πολιτισμού στο Φάληρο : Ένα θαύμα εν τη γενέσει του, από <http://www.iefimerida.gr/news>

διακρίσεων»³¹ λειτουργώντας ως χώρος μάθησης και εναλλακτικών δραστηριοτήτων. Με άλλα λόγια, η Εθνική Βιβλιοθήκη διαφυλάττοντας τον ρόλο του φύλακα της γνώσης και του τόπου έρευνας, θα παρέχει και ένα τμήμα της ελεύθερο στο κοινό. Στόχος των μελών του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου είναι να γίνει δανειστική, να πραγματοποιούνται εκδηλώσεις για όλες τις ηλικίες και να είναι « μια κυψέλη γεμάτη ζωή, κόσμος, δημιουργία» κατά τους κ.κ. Γ. Αγουρίδη και Λ. Βλαβιανού.

Επίσης, με την ενίσχυση της δράσης τους το ελληνικό όραμα θα έχει τη δυνατότητα να συνδέσει το παρελθόν, με το παρόν και μέλλον του τόπου. Θα δίνει πρόσβαση στον πολιτισμό, στα γράμματα και θα φέρει σε επαφή τον κόσμο με το περιβάλλον. Σύμφωνα με τον κ. Γ. Τροχόπουλο «Οι τέχνες προσφέρουν καλλιέργεια και μας επιτρέπουν να κατανοήσουμε αλλήλους. Και αυτό είναι το πιο σημαντικό πράγμα σε περιόδους κρίσης και ανάπτυξης των άκρων. Η τέχνη είναι ένα από τα πιο σημαντικά αντίδοτα απέναντι στις ακραίες θέσεις και φωνές. Και, βέβαια η τέχνη μας φέρνει σε επαφή με διαφορετικές ιδέες δημιουργώντας ένα περιβάλλον που μας δίνει τη δυνατότητα να συνεννοηθούμε, αλλά και να απαντήσουμε πολιτισμένα σε οποιαδήποτε δυσκολία».³² Συνεπώς τα κοινωνικά και πολιτιστικά οφέλη συνδέονται άμεσα με την τέχνη, την κοινωνική πρόνοια, τον πολιτισμό, την παιδεία και την υγεία.

Ένας επιπλέον στόχος του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου είναι να προσελκύσει το ξένο ενδιαφέρον σε σχέση με την εικόνα της Σύγχρονης Ελλάδας. Η χώρας σε κάθε χρονική στιγμή έχει συνδεθεί με κάποιο ιστορικό μνημείο. Η κατασκευή το Πολιτιστικού Κέντρου έρχεται να προσθέσει μιας ιστορικής σημασίας έργο της σύγχρονης Ελλάδας, όπως συνέβη με τον Παρθενώνα στην αρχαία Ελλάδα και τα βυζαντινά μνημεία στα βυζαντινών χρόνια. Έτσι ο 21ος αιώνας αποτελεί μια χρονική στιγμή στην οποία δίνεται έμφαση στην εκπαίδευση του κοινού και στην ενίσχυση του πολιτιστικού στοιχείου, γεγονός που δεν ήταν προαπαιτούμενο στις προηγούμενες εποχές.

Η έμφαση που δίνεται στην ανάπτυξη της τέχνης, της παιδείας και του πολιτιστικού τομέα αναγνωρίζεται και από το εξωτερικό. Στο περιοδικό International New York Times³³ επιβραβεύεται η προσπάθεια της Ελλάδας, μιας χώρας που σε περίοδο

³¹ Μ. Χαρτουλάρη, Μόνο η βλακεία μπορεί να απειλήσει το Κέντρο πολιτισμού, Χρόνος, τεύχος ένα, Μάιος 2013.

³² Γ. Βαϊλάκης, Φοβάμαι τα άκρα και την επίπλαστη αισιοδοξία ..., από <http://www.imerisia.gr>

³³ An example of excellence, International New York Times, από <http://www.kathimerini.gr>

οικονομικής κρίσης προβάλλει παραδείγματα λαμπρής υπεροχής. Η συνεργασία του Ιδιωτικού Τομέα, μέσα από Ιδρύματα όπως αυτό του Σταύρου Νιάρχου, με τον Δημόσιο Τομέα αναγνωρίζεται ότι προωθεί την ανάπτυξη της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και της Εθνικής Βιβλιοθήκης προβάλλοντας το υπό κατασκευή Πολιτιστικό Πάρκο στο Δέλτα Φαλήρου ως ένα κόσμημα πολιτιστικής ανάπτυξης.

Σε συνέντευξη του αρχιτέκτονα Ρ. Πιάνο επισημαίνεται η επιθυμία του το Κέντρο Πολιτισμού να αποτελέσει ένα σύμβολο για το μέλλον. Ένα σύμβολο που θα παρουσιάζει τη δυνατότητα σωτηρίας του πλανήτη καθώς και της ενίσχυσης του διαλόγου μεταξύ των ανθρώπων. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο ο αρχιτέκτονας του έργου τοποθετεί το Αναγνωστήριο σε υψηλό σημείο ακριβώς για να τονίσει την σημασία της ανάγνωσης των βιβλίων που ταυτόχρονα γι' αυτόν σημαίνει και ανάγνωση του κόσμου.³⁴

Η κατασκευή του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου και η κρίση στην Ελλάδα.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα που βρίσκεται σε βαθιά οικονομική κρίση και ότι ο ελληνικός λαός προσπαθεί να ισορροπήσει μέσα στις δύσκολες αυτές στιγμές. Το γεγονός αυτό τροφοδοτεί την ανάγκη για δημιουργία και προώθηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δράσεων της χώρας μας.

Η χώρα μας βρίσκεται σε μια « ιστορική καμπή »³⁵ σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου κ. Α. Δρακόπουλο, με δύο όψεις. Από την μια πλευρά παρουσιάζει την εικόνα της δυσκολίας, της αγωνίας και της σύγχυσης και από την άλλη πλευρά παρουσιάζει την εικόνα της δημιουργικότητας και της αισιοδοξίας. Ο κ. Ρ. Πιάνο αναφέρει ότι πολλά μεγάλα έργα υλοποιούνται σε περίοδο κρίσης και αυτό επειδή είναι η στιγμή όπου η κοινωνία όταν έρχεται αντιμέτωπη με μια μεγάλη δυσκολία βρίσκει πάντα την ενέργεια και τη δύναμη να αντιδράσει. Παρόμοια μεγάλα έργα πραγματοποιήθηκαν στην Αμερική σε περίοδο ύφεσης όπως το Empire State και το ίδιο παράδειγμα ακολουθεί η χώρα μας. Τη στιγμή που η Ελλάδα βρίσκεται στην

³⁴ Ρ.Πιάνο, Έτσι σκέφτομαι το μέλλον της Αθήνας, 25/6/2011, από <http://www.tanea.gr>

³⁵ Α. Δρακόπουλος, Κανείς δεν είναι πάνω από την Ελλάδα, περιοδικό ΚΠΙΣΝ, τεύχος 45, από <http://www.snf.org>

άκρη ενός οικονομικού γκρεμού στην κορυφή μιας τεχνητής ανηφόρας ξεπροβάλλει η θέα του Σαρωνικού.

Απαιτείται τεθούν οι σωστές βάσεις ώστε το κράτος να αξιοποιήσει το έργο και να αναλάβει τις υποχρεώσεις του. Χρειάζεται η πολιτεία να προβεί σε κατάλληλους νόμους και πλαίσιο λειτουργίας ώστε να αποκομίσει το μεγαλύτερο δυνατό οικονομικό και κοινωνικό όφελος. Από την άλλη πλευρά το Κέντρο θα αποτελέσει ένα εθνικό πλούτο και συνάμα δημόσιο αγαθό γεγονός που μεταφέρει υποχρεώσεις στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο που αναμένεται να το αγκαλιάσει.

Σύμφωνα με σύμβαση που έχει υπογραφεί σχετικά με την ορθή λειτουργία και διαχείριση του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου θα πρέπει το Δημόσιο να το αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Κίνδυνοι που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν σχετίζονται με τον βαθμό ετοιμότητας του κρατικού μηχανισμού. Σύμφωνα με το Υπουργείο Πολιτισμού «Να υπάρχουν καθυστερήσεις, όλοι μας έχουμε ευθύνη στο τομέα αυτό. Σε εύλογο χρονικό διάστημα χρειάζεται ένας επίσημος σχεδιασμός. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα έργα μεταπολεμικά της χώρας μας». Οι σοβαροί μηχανισμοί οργάνωσης που διαθέτουν μεγάλα Πολιτιστικά Ιδρύματα ενισχύουν το επίπεδο ορθολογικής χρήσης και οργάνωσης μεγάλων κατασκευαστικών έργων. Επίσης, ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας του θεσμικού οργάνου και η συνεργασία του με το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος ενισχύουν τη θεσμική και ουσιαστική λειτουργία των φορέων. Σε επίπεδο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφέρειας Αττικής δεν έχουν εκτελεστεί κάποιες ενέργειες λόγω του κατασκευαστικού σταδίου που βρίσκεται το έργο, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν είναι ένα θέμα που απασχολεί τους κρατικούς φορείς.

Ενέργειες προσέλευσης του ελληνικού κοινού.

Η ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας των γειτονικών δήμων όπου βρίσκεται το Κέντρο Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου είναι ένα θέμα που συνδέεται με τον ίδιο τον Οργανισμό του Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου, σύμφωνα με τον κ. Γ. Ιωαννίδη. Πολλές σχολικές μονάδες έχουν επισκεφθεί το χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου αλλά δεν έχει πραγματοποιηθεί μια ευρύτερη ενέργεια ενημέρωσης των δημοτών από πλευράς τοπικής αυτοδιοίκησης δεδομένου ότι το έργο βρίσκεται σε κατασκευαστικό

στάδιο σύμφωνα με τον κ. Θ. Ψαλιδόπουλο. Επίσης δεν έχει προβλεφθεί από την τοπική αυτοδιοίκηση του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου η δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας για την μεταφορά των δημοτών προς το Κέντρο Πολιτισμού επειδή η απόσταση του εν λόγω Δήμου δεν είναι μεγάλη.

Από την άλλη πλευρά, τα μέλη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος στην προσπάθεια τους για να επιτύχουν την ενημέρωση και προσέλκυση του κοινού στο Πολιτιστικό Κέντρο βαίνουν σε μια σειρά ενεργειών.

Πραγματοποιούνται ξεναγήσεις με ειδικό λεωφορείο στο εργοτάξιο και υπάρχει έντονη ανταπόκριση της σχολικής κοινότητας όπου συχνά επισκέπτεται τον χώρο, σύμφωνα με τα μέλη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος.

Οι δράσεις προσέλκυσης κοινού πλουτίζονται και με το « Ταξίδι προς το Κέντρο Επισκεπτών ». Πρόκειται για μια σειρά εκδηλώσεων στις γειτονιές της Αθήνας που συνδέεται άρρηκτα με το όραμα του Ιδρύματος για ανοιχτή και ελεύθερη πρόσβαση του κοινού στην τέχνη και την παιδεία. Αποτελεί την πρώτη μεγάλης έκτασης δράση του Ιδρύματος, σύμφωνα με τον Γενικό Διευθυντή και Διευθύνων Σύμβουλο του Κέντρου Πολιτισμού κ. Γ. Τροχόπουλο³⁶ με σκοπό να ενεργοποιήσει και να συγκινήσει το κοινό ώστε να αποτελέσει ενεργό μέρος σε μια σειρά πολιτιστικών και εκπαιδευτικών εκδηλώσεων και εργαστηρίων. Οι αναφερόμενες εκδηλώσεις φιλοξενούνται σε πέντε δημοτικές βιβλιοθήκες της Αττικής και περιλαμβάνουν παραστάσεις της « Όπερας της βαλίτσας», της Εθνικής Λυρικής Σκηνής με το έργο του Μότσαρτ «Ντον Τζοβάννι», αναγνώσεις βιβλίων από δημοφιλείς καλλιτέχνες, εργαστήρια νέων για τη δημιουργία ψηφιακών ταινιών μικρού μήκους, δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού για τους χώρους πρασίνου και εργαστήρια debate που επικεντρώνονται στους προβληματισμούς των νέων.

Είναι πρώτη φορά που τρεις λειτουργικές πτυχές του Πολιτιστικού Κέντρου συμμετέχουν σε κοινές δράσεις και έρχονται σε δημιουργικό διάλογο σύμφωνα με τον κ. Μ. Μιχαηλίδη. Παράλληλα η Εθνική Λυρική Σκηνή παρουσιάζει μια δυναμική πολιτική εξωστρέφειας του οργανισμού έτσι ώστε ο κόσμος να έρθει πιο κοντά με τον κόσμο της όπερας. Σε κάθε περίπτωση οι συνέργειες που δημιουργούνται με αφορμή

³⁶ Γ. Τροχόπουλος, Το «Ταξίδι προς το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» ξεκινά τώρα ! 26/11/2013, από <http://www.mywaypress.gr>

την γνωριμία του κοινού με το Κέντρο Πολιτισμού οδηγούν σε ανάπτυξη της δημιουργικότητας και τόνωση της οικονομίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Στο κεφάλαιο 1 προκύπτει ότι η Αειφόρος ανάπτυξης συνιστά ένα διαφορετικό τρόπο σκέψης για το μέλλον, όπου η κοινωνία και η οικονομία βρίσκονται σε αρμονία με το περιβάλλον με σκοπό ένα υψηλό επίπεδο ποιότητα ζωής. Υπάρχει άμεση σχέση βιώσιμης ανάπτυξης με την πόλη, η οποία προκύπτει από τη σχέση της πολεοδομικής ανασυγκρότησης και της αναβάθμισης των αστικών περιοχών. Κάθε πόλη πρέπει να μεριμνά για την βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος ικανοποιώντας τους στόχους των πολιτών της. Οι τρεις πυλώνες της Αειφόρου Ανάπτυξης είναι το περιβάλλον, η κοινωνία και η οικονομία και συνδέονται με τη διάσταση του πολιτισμού. Οι αρχές που τη διέπουν και ο συστημικός της χαρακτήρας, αφορούν σε παγκόσμιο, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και σκοπεύουν στην επίτευξής της.

Στο κεφάλαιο 2 προκύπτει ότι οι θεωρίες της ανάπτυξης έχουν ως αντικείμενο μελέτης τους την ανάπτυξη των πόλεων σε παράκτιες περιοχές και έχουν αναπτυχθεί σύμφωνα με αυτές. Οι παράκτιες πόλεις διαθέτουν ένα βασικό πλεονέκτημα που είναι η «ηρεμία του νερού». Όμως όσες πόλεις δεν διαθέτουν τη δυνατότητα να επιτύχουν την ανάπτυξη του παραλιακού τους μετώπου τότε η οικονομική της ανάπτυξη βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Κατά την πάροδο των ετών οι πόλεις ήταν συλλέκτες οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων των κατοίκων τους και μεταλλάσσονταν σύμφωνα με τις ανάγκες τους. Η αστική ανανέωση, το κτηματικό κεφάλαιο, ο εξευγενισμός των περιοχών, τα επιχειρηματικά επίκεντρα, τα πολιτιστικά επίκεντρα και οι μεγάλες αναπλάσεις αποτελούν εργαλεία που οδηγούν σε ελκυστικές και ανταγωνιστικές πόλεις.

Στο κεφάλαιο 3 γίνεται λόγος για την έννοια και τον σκοπό της πολιτιστικής δραστηριότητας που είναι η προστασία, η αξιοποίηση και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι Φορείς των πολιτιστικών δραστηριοτήτων ασκούν δράσεις μέσα από τις οποίες καλλιεργείται ο διάλογος και ενισχύονται οι αναζητήσεις σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.

Η ανάπτυξη των πόλεων συνδέεται άμεσα με την προώθηση τη πολιτισμικής πολιτικής και οδηγεί τις κοινωνίες σε οικονομική και κοινωνική πρόοδο. Ο τουρισμός

και το περιβάλλον αποτελούν τομείς στους οποίους παρατηρείται άμεσα η θετική επίδραση της ανάπτυξης του πολιτιστικού τομέα. Επίσης, ο πολιτισμός λόγω των χαρακτηριστικών που διαθέτει αποτελεί το μέσο για τη δημιουργία πόλεων έλξης προσελκύοντας ταυτόχρονα και άλλες δραστηριότητες όπως τουριστικές, επιστημονικές βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των ανθρώπων και την εικόνα της πόλης.

Η «Πολιτική Συνοχή» αφορά ένα πολιτικό πλαίσιο αλληλεγγύης για της ευρωπαϊκές χώρες και αποσκοπεί στην οικονομική και πολιτική συνοχή των πόλεων εξισορροπώντας τα διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης των περιφερειών. Οι επενδυτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πολιτική συνοχή αφορούν την επίτευξη ανάπτυξης, τη δημιουργία απασχόλησης και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της ενεργειακής εξάρτησης.

Το κεφάλαιο 4 αναφέρεται στην περίπτωση μελέτης της παρούσας εργασίας και αφορά την παράκτια περιοχή στη ζώνη του Σαρωνικού. Η εν λόγω παράκτια ζώνη περιέχει ποικίλα χαρακτηριστικά επειδή στον ίδιο χώρο συνυπάρχουν φυσικό περιβάλλον υψηλής οικολογικής σημασίας, σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι, τοπίο σπάνιου κάλλους και ποικίλες πολεοδομικές λειτουργίες. Η εξέλιξή τους κατά την πάροδο των ετών τονίζουν τον σημαντικό ρόλο που κατέχει στη ζωή του Λεκανοπεδίου και οδήγησε σε έντονα πυκνοκατοικημένους γειτονικούς δήμους, με μεγάλη αστική ανάπτυξη όπως ο Δήμος Καλλιθέας.

Από το κεφάλαιο 5 προκύπτει ότι το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος ανέλαβε τη χρηματοδότηση για την κατασκευή ενός περιβαλλοντικά βιώσιμου συγκροτήματος πολιτισμού, παιδείας και ψυχαγωγίας στο Δέλτα Φαλήρου. Το Κέντρο Πολιτισμού θα αποτελείται από την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, την Εθνική Λυρική Σκηνή και το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος. Διαθέτει καινοτόμα αρχιτεκτονικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και στόχο έχει να επανασυνδέσει τις γειτονικές περιοχές με τέτοιο σχεδιασμό ώστε να αποτελεί συνέχεια του αστικού τους ιστού. Πρόκειται για ένα είδος έργου που για πρώτη φορά δημιουργείται στη Ελλάδα.

Σύμφωνα με μελέτη που εκπονήθηκε με πρωτοβουλία του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος προκύπτουν έντονα οικονομικά, περιβαλλοντικά και πολιτιστικά οφέλη από την κατασκευή και λειτουργία του μεγαλειώδους αυτού έργου. Θα επηρεάσει θετικά τις επενδύσεις και την κατανάλωση, θα ενθαρρύνει τη δημιουργία νέων θέσεων

απασχόλησης και θα δώσει ώθηση στην οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική ανάπτυξη των γειτονικών περιοχών και κατ'επέκταση στο σύνολο της χώρας.

Στο κεφάλαιο 6 αναφέρεται η διαδικασία συλλογής υλικού και ο σχεδιασμός της έρευνας της παρούσας εργασίας. Αναλύοντας το ερευνητικό υλικό που προέκυψε από διοικητικά μέλη τόσο του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος όσο και του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος καθώς και από διοικούντες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συναφών Υπουργείων προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα.

Η κατασκευή και λειτουργία του Πολιτιστικού Κέντρου Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος θα οδηγήσει σε σημαντικά οικονομικά οφέλη τα οποία σχετίζονται με την αύξηση των κρατικών εσόδων, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την παροχή άμεσων ωφελειών από τη λειτουργία της οικονομικής δραστηριότητας. Τομείς της οικονομίας που πλήττονται από την οικονομική κρίση της Ελλάδας, όπως οι τομείς της βιομηχανίας και των κατασκευών αναμένεται να συγκεντρώσουν μεγάλο ποσοστό συνολικής οικονομικής ωφέλειας. Τα οικονομικά οφέλη που θα προκύψουν από τη λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού θα λειτουργήσουν πλεονεκτικά σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Θα δημιουργηθεί πλήρης οικονομική ανάπτυξη και θα ενισχυθεί η μικρή και μεσαία επιχειρηματική δραστηριότητα. Έτσι θα δημιουργηθεί ένα ευρύ φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων για την ενίσχυση λειτουργίας του Πολιτιστικού Κέντρου και θα δημιουργηθούν ερεθίσματα ανάπτυξης και καλλιέργειας του Ελληνικού και ξένου τουρισμού. Επίσης, επισημαίνεται η αναγκαιότητα της συνεργασίας Ιδιωτικού Τομέα με το Δημόσιο και την Τοπική Αυτοδιοίκηση με στόχο την καλύτερη απορρόφηση χρηματικών πόρων για την αποδοτικότερη αξιοποίηση του μεγάλου αυτού έργου.

Τα περιβαλλοντικά οφέλη που θα προκύψουν από την αύξηση της επιφάνειας πρασίνου στο χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου, θα μεταβάλλουν την αισθητική όψη σε τοπικό επίπεδο, θα την αναβαθμίσουν και αυτό θα αποτελέσει κίνητρο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση της περιοχής, ώστε να το εκμεταλλευτεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Κατασκευαστικά το Κέντρο Πολιτισμού θα διαθέτει τέσσερα βασικά χαρακτηριστικά που το καθένα θα διαδραματίζει τον δικό του ρόλο την περιβαλλοντική ανάπτυξη του τόπου. Το υδάτινο κανάλι που θα διατρέχει το Πάρκο αποσκοπεί στη συλλογή νερών της βροχής και στη μεταφορά τους στον Κηφισό. Το πράσινο που θα

διακοσμεί την περιοχή θα αποσκοπεί στην απορρόφηση μεγάλου όγκου εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και η άρδυσή του θα συνδυαστεί με επεξεργασία υδάτων της Ψυτάλλειας. Οι γυάλινοι τοίχοι, η πράσινη οροφή στην κορυφή του Κτιρίου της Λυρικής Σκηνής και τα υπερσύγχρονα πάνελ θα αποτελούν παγκόσμια κατασκευαστική πρωτοτυπία και θα παρέχουν εξοικονόμηση ηλιακής ενέργειας. Όμως πέρα από τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του έργου έντονη είναι και η παρουσία του κατασκευαστικού του χαρακτήρα ως προς το καινοτόμο αντισεισμικό σύστημα που διαθέτει στις βάσεις και στις κολόνες του, λόγω της παρουσίας του υδάτινου στοιχείου στην περιοχή.

Τα κοινωνικά και πολιτιστικά οφέλη που θα προκληθούν από τη λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος υπογραμμίζονται από τη παρουσία δυο σημαντικών οργανισμών. Της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος και της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και διαθέτουν έντονο μορφωτικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό ρόλο. Βασικός στόχος των στελεχών του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος αποτελεί η προώθηση και καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της συλλογικής ευημερίας της χώρας. Θα υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση για όλους τους πολίτες λειτουργώντας ως χώρος εκμάθησης και δημιουργίας. Με την ενίσχυση της δράσης τους θα δίνει πρόσβαση στον πολιτισμό, στα γράμματα και θα φέρει τον κόσμο σε επαφή με το περιβάλλον. Η κατασκευή του εν λόγω έργου θα αποτελέσει ένα στολίδι πολιτισμού και ένα σύμβολο που θα ενώνει το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον του τόπου, ενώ παράλληλα θα μεταφέρει στο ελληνικό και ξένο κοινό μηνύματα αισιοδοξίας για την σωτηρία του πλανήτη ταυτόχρονα με την ενίσχυση του διαλόγου.

Για τους λόγους αυτούς είναι σημαντικός ο ρόλος του κράτους για την ορθή αξιοποίηση του έργου. Είναι απαραίτητη η παρουσία νόμων και πλαισίων ώστε το κράτος να αποκομίσει το μεγαλύτερο δυνατό οικονομικό και κοινωνικό όφελος και παράλληλα να διαφυλάξει ένα δημόσιο αγαθό που στοχεύει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

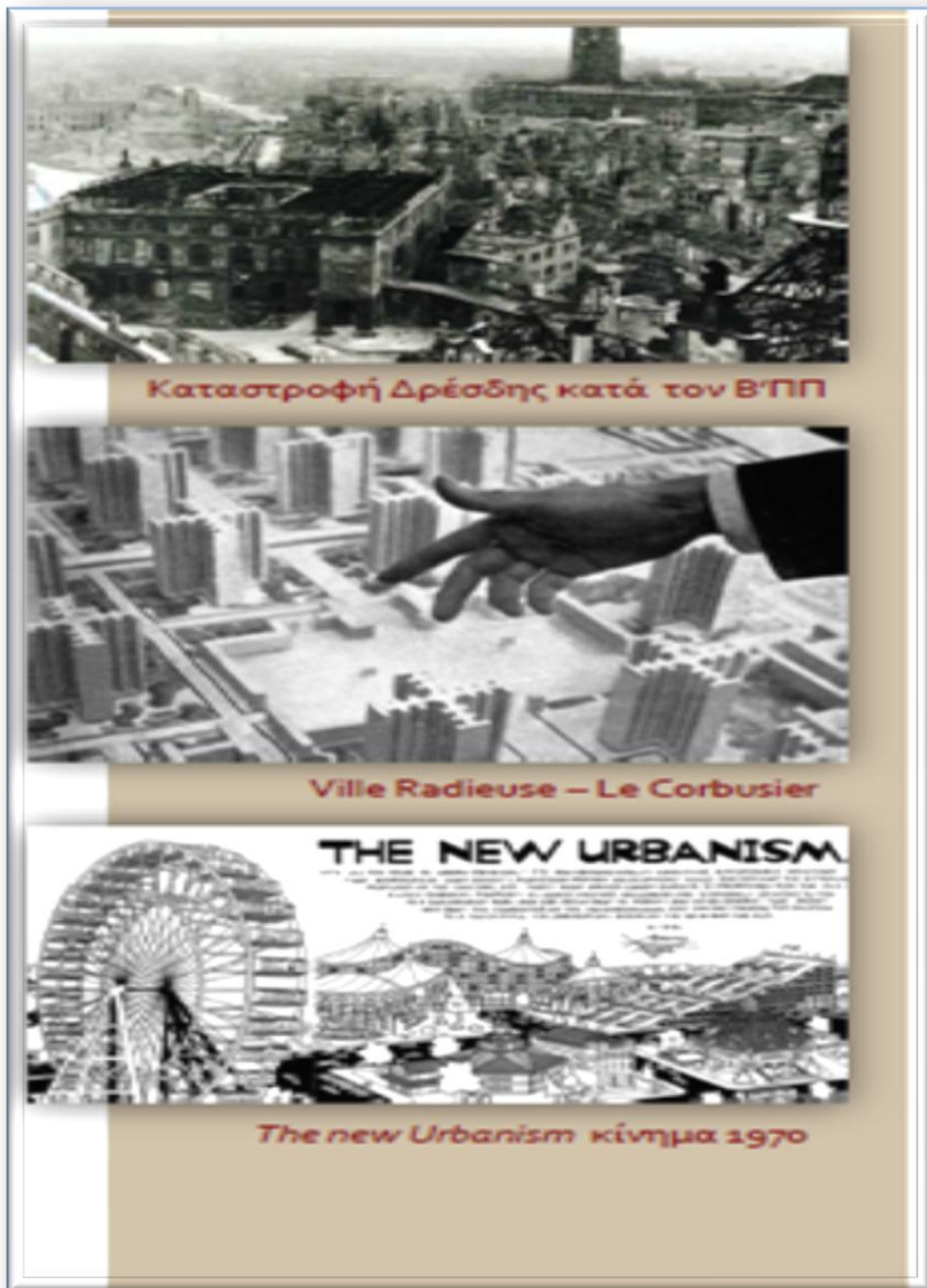
Η οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας τροφοδοτεί την ανάγκη για δημιουργία τέτοιων δράσεων. Δεν είναι τυχαίο που μεγάλα έργα υλοποιούνται σε περίοδο κρίσης ακριβώς όταν η κοινωνία αισθάνεται την ανάγκη να αντιδράσει απέναντι σε μια μεγάλη δυσκολία.

Τέλος, έχουν γίνει πολλές ενέργειες από τα μέλη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος για την προσέλκυση και ενημέρωση των πολιτών για το Κέντρο Πολιτισμού, ήδη από το κατασκευαστικό στάδιο που βρίσκεται το έργο με την κατασκευή του Κέντρου Επισκεπτών το οποίο επισκέπτονται πολλές σχολικές μονάδες. Επίσης διαδραματίζονται μια σειρά εκδηλώσεων με τίτλο «Το Ταξίδι προς το Κέντρο Επισκεπτών» με σκοπό την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε μια σειρά πολιτιστικών και εκπαιδευτικών δράσεων.

Ύστερα τα παραπάνω το Κέντρο Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος αποτελεί ένα μεγαλειώδες δημιούργημα, σε μια δύσκολη οικονομική περίοδο που βιώνει η ελληνική κοινωνία και εκπέμπει μηνύματα αισιοδοξίας, δημιουργικότητας και προστασίας του περιβάλλοντος.

«Σαν την Ελλάδα δεν υπάρχει τίποτε, πουθενά» Σταύρος Νιάρχος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

New Urbanism

Νέα αστικά τοπία στα πλαίσια του «φαινομένου» του ανταγωνισμού των πόλεων, Ιστορία και Θεωρία 8, Η εξέλιξη των αστικών τοπίων.

Canary Wharf - Λονδίνο

1982_ Η περιοχή Isle of Dogs (Canary Wharf) μετατρέπεται σε ζώνη επιχειρήσεων.
1987_ Ανοίγει το αεροδρόμιο London City που θα εξυπηρετεί την περιοχή καθώς και η νέα σιδηροδρομική γραμμή London Light Railway. Επιχειρήσεις μεταφέρουν τα συγκροτήματα τους στην περιοχή.
1990_ Δημιουργείται ο πρώτος ουρανοξύστης "One Canada Square" με μια μεταλλική πυραμίδα στην κορυφή, σύμβολο έκτοτε της περιοχής.
1993_ Εμφανίζονται οι πρώτοι ένοικιοι.
1993_ 7.000 ήδη εργάζονται στο Canary Wharf.
1994_ 27 καταστήματα και εστιατόρια ανοίγουν.
1995_ 42 καταστήματα, 13.000 εργαζόμενοι, νέα γραμμή DLR
2000_ Ανοίγει το πρώτο mall στην περιοχή μαζί με πολλές μεγάλες επιχειρήσεις και τράπεζες.
2005_ 75.000 εργαζόμενοι και έργα για εισαγωγή νέων χρήσεων.
2010_ 90.000 εργαζόμενοι και υφιστάμενη διαχειρίστρια εταιρία CWG (Canary Wharf Group).

Παραδείγματα Επιχειρηματικών Επικέντρων

Bilbao

Μουσείο Guggenheim

Euskalduna Palace

Πεζογέφυρα Zubizuri & Πεζόδρομος Isozaki

Παραδείγματα Πολιτιστικών Επικέντρων

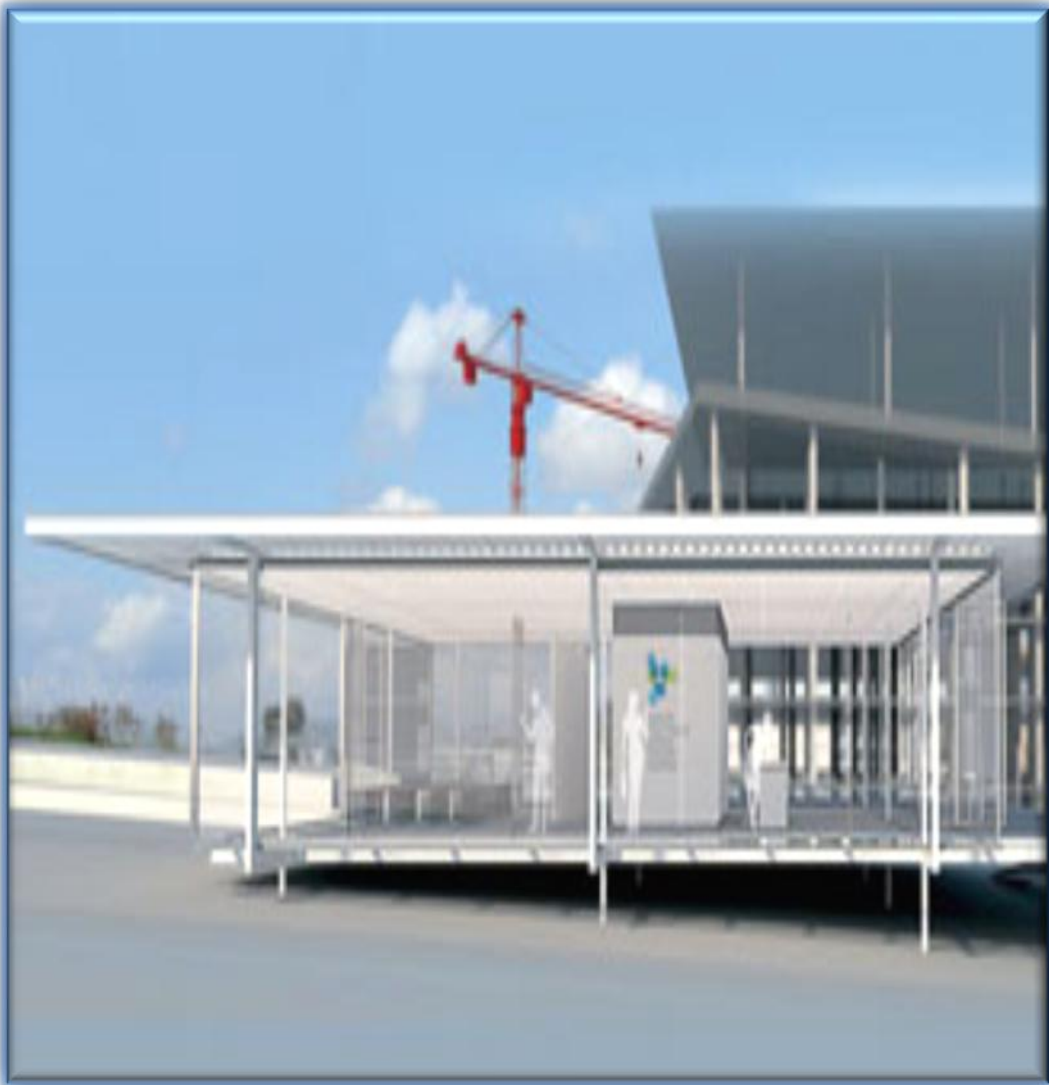
Ο Ιππόδρομος του Φαλήρου

Όψεις της Ιστορίας του Δήμου και της Πόλης.

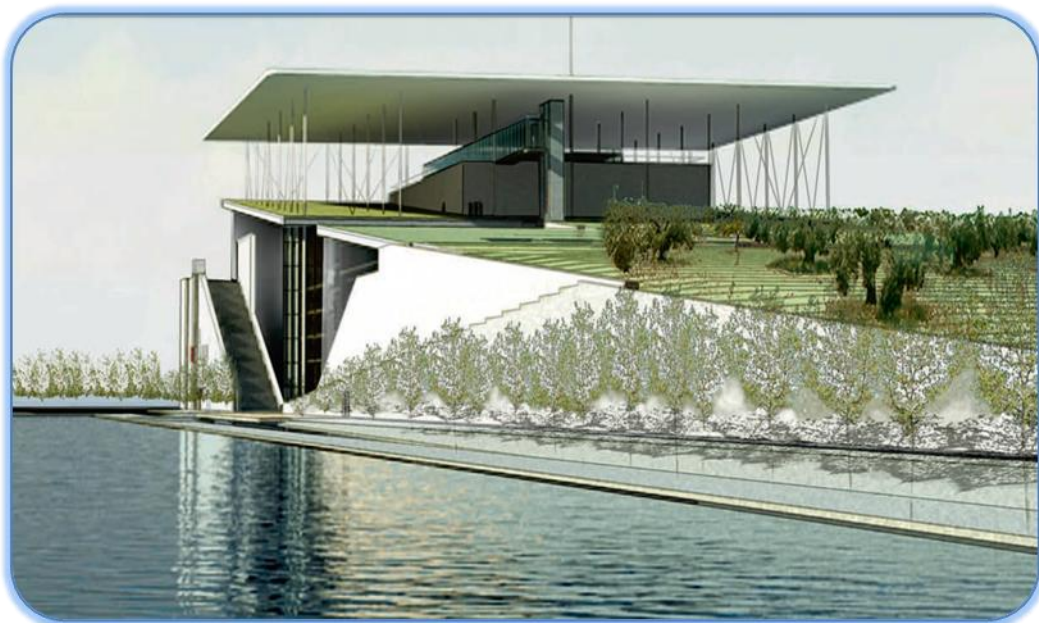

Όψεις της Ιστορίας του Δήμου και της Πόλης.

Το Πάρκο θα ανηφορίζει με ήπια κλίση προς την κορυφή ενός λόφου ύψους 32 μέτρων.

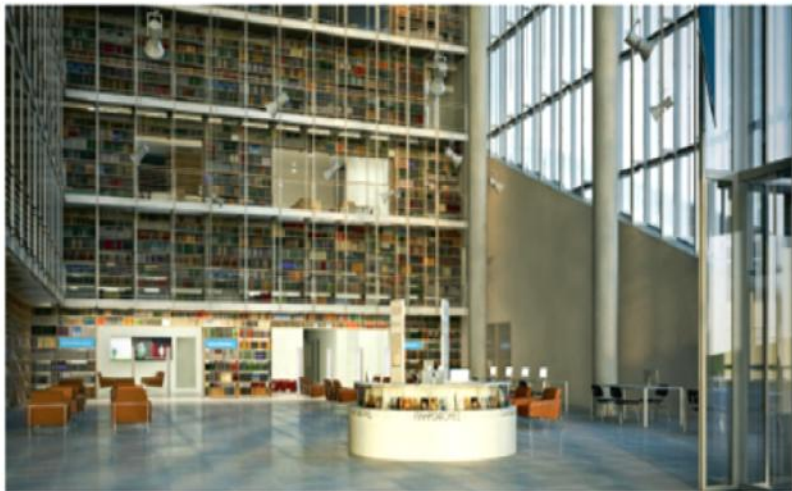

Συνολική έκταση του κατασκευαστικού έργου.

Τα δύο κτίρια της Εθνικής Βιβλιοθήκης και της Εθνικής Αρχικής Σχολής συνώνονται ουσιαστικά σε μια ενιαία δομή με γυάλινη πρόσοψη, ενώ ανάμεσα τους θα παρεμβάλονται η «Αγορά», ένας υπαθρύλιος χώρος συνάντησης των επισκεπτών που απεικονίζει παράλληλα και τη πύλη εισόδου προς τις νέες πολιτιστικές υποδομές. Στις υπόγειες φωτογραφίες, το εσωτερικό της Βιβλιοθήκης

Δεντρόφυτοι δρόμοι για τους επισκέπτες που επιθυμούν να κατευθυνθούν προς το Πάρκο.

Στέγη του Αναγνωστηρίου

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ.

1.

Η ψυχή της δωρεάς και το κάτι παραπάνω

Τι θα κάνει το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος μετά την παράδοση του έργου στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος; Το μέλος του Δ.Σ. Γιώργος Αγουρίδης και η διευθύντρια επικοινωνίας Λένια Βλαβιανού ανοίγουν τα χαρτιά τους στην Κατερίνα Ι. Ανέστη.

Ανακτήθηκε από <http://propaganda.gr/psichi-tis-doreas-ke-kati-parapano/2/>

Μετά την παράδοση ποιος θα είναι ο ρόλος του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος;

Γ.Α.: Μετά την παράδοση δεν έχουμε καμία υποχρέωση να βοηθήσουμε με κανέναν τρόπο.

Υπάρχει ένα «αλλά» εδώ;

Γ.Α.: Η δική μου άποψη – συζητείται αυτό στο ΔΣ, δεν έχει ληφθεί κάποια απόφαση- είναι ότι υπό μερικές αυστηρές προϋποθέσεις θα συνεχίσουμε να βοηθάμε. Η προϋπόθεση είναι ότι το Δημόσιο να κάνει αυτά που υποσχέθηκε, όπως ορίζονται στη σύμβαση. Αν δεν τα κάνει πλήρως για λόγους αντικειμενικούς και όχι εξαιτίας αδιαφορίας, τότε αν εμείς θελήσουμε να κάνουμε και το κάτι παραπάνω, θα το κάνουμε! Το βλέπω σαν ένα παιδί μας το οποίο το σπουδάζουμε, το προικίζουμε, ενηλικιώνεται και φεύγει. Δεν παύει να είναι παιδί μας όμως και αν χρειαστεί ακόμη και ως ενήλικο θα το βοηθήσουμε, χωρίς αυτό να σημαίνει πως θα παραμελήσουμε τα υπόλοιπα παιδιά μας.

Με ποιο τρόπο θα γίνει η στελέχωση του Κέντρου; Ποιο είναι το προφίλ που αναζητάτε;

Γ.Α.: Θα χρειαστούμε οπωσδήποτε έναν γενικό διευθυντή, γιατί υπάρχουν πάρα πολλά καθήκοντα τεχνικής φύσεως όπως σας εξήγησα, άρα θα χρειαστεί και τεχνική υπηρεσία. Ηδη είναι Διευθύνων Σύμβουλος εδώ και δυο χρόνια ο Γιάννης Τροχόπουλος, η κυρία Ελλη Ανδριοπούλου ανέλαβε λειτουργική διευθύντρια, ενώ πρέπει να προσλάβουμε σύντομα και έναν καλλιτεχνικό διευθυντή που θα σχεδιάζει μέρος των καλλιτεχνικών δράσεων. Ενδεχομένως κάποιος άλλος θα πρέπει να

προσληφθεί για τα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα αφορούν πραγματικά σε όλες τις ηλικίες και όλες τις θεματικές. Στόχος μας είναι να απευθυνθούμε σε όλο τον κόσμο, να μην είναι ελιτίστικο το Κέντρο, δηλαδή να μην έρχονται μόνο οι ερευνητές στη Βιβλιοθήκη και όσοι αγαπούν την Όπερα στη Λυρική. Θέλουμε να απευθύνεται σε όλους το Κέντρο, Έλληνες και μετανάστες χωρίς διακρίσεις. Να γίνονται καθημερινά πολλές δράσεις, να μπορεί ο πολίτης να πάει στο Κέντρο για πέντε διαφορετικούς λόγους ταυτόχρονα. Χωρίς να χάσει το ρόλο που έχει η Εθνική Βιβλιοθήκη ως φύλακας της γνώσης και τόπος έρευνας, να γίνει ένα τμήμα της πραγματικά δημόσιο. Να γίνει δανειστική, να πραγματοποιούνται εκδηλώσεις μέσα για μικρούς και μεγάλους. Να γίνεται πραγματικά της τρελής μέσα στη Βιβλιοθήκη. Αυτό θέλουμε για το Κέντρο: Να είναι μια κυψέλη γεμάτη ζωή, κόσμο, δημιουργία.

Πόσες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν; Έχετε έναν ενδεικτικό αριθμό;

Γ.Α.: Έχουμε μελέτες που επικαιροποιούμε. Ήδη, όμως, σε αυτή τη φάση δουλεύουν 1.100 άνθρωποι στο εργοτάξιο και θα φτάσουν τους 1.800.

Θα απευθυνθείτε και στο εξωτερικό για κάποιες επιτελικές θέσεις; Π.χ για τη θέση καλλιτεχνικού διευθυντή;

Γ.Α.: Βεβαίως. Νομίζουμε ότι μπορούν να υπάρχουν στελέχη που να μην είναι Έλληνες και σε άλλους τομείς εκτός από το ποδόσφαιρο (γελάμε).

Λ.Β.: Το κρίσιμο είναι το προφίλ των ανθρώπων που θα στελεχώσουν το Κέντρο (η Λυρική και η Εθνική Βιβλιοθήκη έχουν το προσωπικό τους, αν και η Βιβλιοθήκη θα πρέπει να ενδυναμωθεί). Θα πρέπει να υπηρετεί το όραμα που περιέγραψε ο κύριος Αγουρίδης.

Η κριτική που σας ασκείται είναι ότι κάνατε μια τεράστια δωρεά για έναν σκοπό ελιτίστικο. Το έχετε ακούσει φαντάζομαι;

Γ.Α.: Ναι, το έχω. Όμως δεν θα είναι καθόλου ελιτίστικο το Κέντρο. Και βέβαια σε καιρούς κρίσης δε νομίζω ότι πρέπει να παραμεληθεί ο πολιτισμός. Το αντίθετο: Πρέπει να ενισχυθεί;

Τι θα σημαίνει για εσάς αποτυχία, σε σχέση με το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος;

Γ.Α. Τον να μην αγκαλιαστεί από τον κόσμο. Να μην σφύζει από ζωή, όπως θέλουμε. Για να το κάνουμε αυτό προτιθέμεθα να βάλουμε και λεωφορεία –ήδη το κάνουμε για το Κέντρο Επισκεπτών. Κάνουμε συνεννοήσεις με τον ΟΑΣΑ προκειμένου να προσαρμοστούν τα δρομολόγια και ζητήσαμε να δημιουργηθούν shuttle buses που θα ξεκινάνε από διάφορα σημεία της πόλης (για παράδειγμα από το ΕΜΣΤ στη Συγγρού) σε καθορισμένες ώρες. Τα δρομολόγια αυτά θα πυκνώνουν ανάλογα με τις εκδηλώσεις.

Συμμετέχετε όμως και σε μια πρωτοβουλία για την ανάδειξη του πολιτιστικού άξονα της Συγγρού;

Γ.Α.: Πράγματι, γίνονται συζητήσεις με το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης, το ΕΜΣΤ, τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών και το Ευγενίδειο. Κατά τη γνώμη μου θα είχε νόημα να προστεθεί στην ομάδα και η Εθνική Πινακοθήκη.

2.

Γ. Λιάλιος, 10/6/2014, Στο μεγαλύτερο έργο της Αθήνας.

Ανακτήθηκε από <http://www.kathimerini.gr/770977/article/epikairothta/ellada/sto-megalytero-ergo-ths-a8hnas>

9

Από τον 6ο και τελευταίο όροφο, σε ύψος 32 μέτρων από το έδαφος, ο Φαληρικός όρμος μοιάζει μαγευτικός. Το ύψος «σβήνει» την εγκατάλειψη των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων, η θάλασσα δείχνει υπέροχη στον ανοιξιάτικο ήλιο, το γήπεδο του τάε κβον ντο λαμπυρίζει σαν να εγκαινιάστηκε χθες. Τίποτα δεν μπορεί να εμποδίσει το μάτι: από τον Ύμηττό στα αριστερά έως το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στα δεξιά.

Σε δύο χρόνια από σήμερα, αυτή θα είναι η νέα, περιζήτητη θεά της Αθήνας. Βρισκόμαστε πάνω σε σκαλωσιές, στον τελευταίο όροφο του νέου κτιρίου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, εκεί όπου σε λίγους μήνες θα κατασκευαστεί ο «φάρος», όπως τον ονόμασε ο Ρέντσο Πιάνο: ένας πολυχώρος από γυαλί για εκδηλώσεις της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και της Εθνικής Βιβλιοθήκης. Η κατασκευή του κελύφους των κτιρίων θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Ιουλίου, ενώ το Κέντρο Πολιτισμού-Ίδρυμα Σταύρος

Νιάρχος θα έχει παραδοθεί μέχρι τα μέσα του 2016 στο κοινό, στεγάζοντας την Εθνική Βιβλιοθήκη και την Εθνική Λυρική Σκηνή.

Ο κ. Θεόδωρος Μαραβέλιας, ως επικεφαλής του τεχνικού τμήματος του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος παρακολουθεί το έργο από την πρώτη στιγμή. «Εξ αρχής, ο Ρέντσο Πιάνο προσέγγισε το έργο ως ένα τοπόσημο, που θα σηματοδοτήσει τη δημιουργία ενός νέου μητροπολιτικού πόλου. Ένα τοπόσημο με “πράσινα” χαρακτηριστικά, που θα εκφράσει τη νέα αθηναϊκή φιλοδοξία».

Έως εδώ οι εργασίες ήταν λίγο-πολύ ελεγχόμενες. Σε λίγο θα ξεκινήσει η δεύτερη και πιο δύσκολη φάση του έργου, καθώς θα βρίσκεται σε εξέλιξη μια πληθώρα εργασιών, σε πολλά και δύσκολα μέτωπα. Από τη μια η ολοκλήρωση και τοποθέτηση του ενεργειακού στεγάστρου, έκτασης 10.000 τ.μ., στην κορυφή του κτιρίου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής - σήμερα έχουν κατασκευαστεί 150 από τα 650 κομμάτια που θα αποτελέσουν το σκελετό του. Και από την άλλη, η αποπεράτωση τόσο του κτιριακού συγκροτήματος όσο και των βοηθητικών κτιρίων.

Η κατασκευή του έργου είναι και αυτή ενταγμένη σε ένα ευρύτερο όραμα. Φιλοδοξώντας το Κέντρο Πολιτισμού να είναι το πρώτο έργο στην Ευρώπη που θα αποσπάσει την πιστοποίηση LEED Platinum (σ.σ. αναφέρεται στην κατασκευή και τη λειτουργία ενός έργου), ο κατασκευαστής υπόκειται σε πολύ αυστηρούς περιβαλλοντικούς όρους, που περιλαμβάνουν από την όχληση στην περιοχή μέχρι τη διαχείριση των απορριμμάτων και των υδάτων.

«Ευελπιστούμε ότι θα ικανοποιήσουμε τα 52 από τα 69 σημεία που χρειάζεται», λέει ο κ. Μαραβέλιας. «Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι στιγμής δεν έχουμε δεχτεί ούτε μία καταγγελία, παρότι καθημερινά κινούνται στο χώρο εκατοντάδες βαριά μηχανήματα».

Το νέο landmark της Αθήνας πλησιάζει μέρα με τη μέρα την τελική του μορφή. «Σας τρομάζει η κλίμακά του τώρα που το βλέπετε κτισμένο;» ρωτάω τον κ. Μαραβέλια. «Αυτό που θα αντιλαμβάνεται όποιος προσεγγίζει το έργο όταν ολοκληρωθεί θα είναι η βλάστηση, που θα αγκαλιάζει όλες τις πλευρές του κτιρίου πλην της μεσημβρινής.

Τα κτίρια, παρά τον όγκο τους, συνυφαίνονται με το πάρκο, γίνονται αδιαχώριστα. Το πάρκο έχει σαφές προβάδισμα στο σχεδιασμό: θα φιλοξενεί τα δύο κτίρια της Λυρικής και της Βιβλιοθήκης και όχι δύο κτίρια που περιβάλλονται από ένα πάρκο. Η εικόνα αυτή όμως δεν θα είναι ορατή στον κόσμο παρά μόνο λίγο πριν από την ολοκλήρωση του έργου. Υπομονή λοιπόν!»

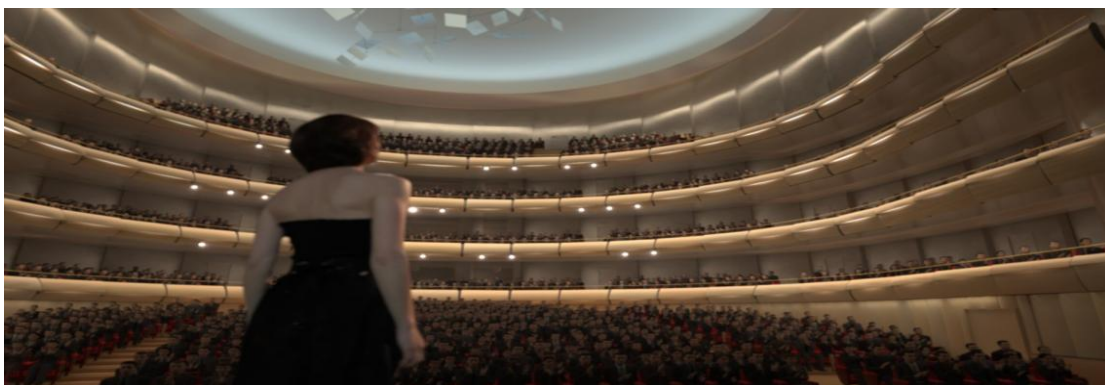
3.

Η νέα διαμαντόπετρα στο δαχτυλίδι της σύγχρονης Αθήνας

Συνέντευξη στον Σ. Κτενά για το αφιέρωμα The New Athens City των new times.

09/05/2014 Ανακτήθηκε από

<http://statbank.gr>

Ο κ. Ιωάννης Τροχόπουλος, διευθύνων σύμβουλος, και η κυρία Έλλη Ανδριοπούλου, διοικητική διευθύντρια του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, μιλούν στους new times για το έργο που φιλοδοξεί να αποτελέσει τον καθρέφτη της σύγχρονης Ελλάδας.

Το 2006 το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος ανακοίνωσε τα σχέδιά του για τη χρηματοδότηση της δημιουργίας του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) στο Δέλτα του Φαλήρου. Το έργο αυτό αφορά την κατασκευή και τον πλήρη εξοπλισμό νέων κτιριακών εγκαταστάσεων για την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΕΒΕ) και την Εθνική Λυρική Σκηνή (ΕΛΣ), καθώς και τη δημιουργία του Πάρκου Σταύρος Νιάρχος, συνολικής έκτασης 170.000 τ.μ.

Χρηματοδοτώντας τη δημιουργία του Κέντρου Πολιτισμού (ΚΠΙΣΝ) – με 566 εκατ. ευρώ – το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος προσφέρει στην πόλη αλλά και στη χώρα ένα πολύτιμο όχημα για να κινηθεί προς τα εμπρός, καθώς επίσης και ένα πλαίσιο για το μέλλον. Παιδεία, πολιτισμός και βιωσιμότητα είναι τα τρία χαρακτηριστικά του έργου που φιλοδοξεί να γίνει το διαμάντι της νέας πόλης των Αθηνών. Ένα διαμάντι που θα

προσδώσει στην Αθήνα μια λάμψη ορατή στα πέρατα της γης. Η υπογραφή του κορυφαίου αρχιτέκτονα Renzo Piano αποτελεί μια πρόσθετη εγγύηση για το τελικό αποτέλεσμα.

Οι NewTimes στρέφουν τους προβολείς της δημοσιότητας στο σημαντικό αυτό έργο μέσω μιας συνομιλίας με τους κκ. Ιωάννη Τροχόπουλο, διευθύνοντα σύμβουλο, και Έλλη Ανδριοπούλου, διοικητική διευθύντρια του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Ας τους παρακολουθήσουμε:

Θα μπορούσατε να μας δώσετε μια εικόνα από την πορεία υλοποίησης της επένδυσης για το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος;

Η δωρεά που έχει κάνει το Ίδρυμα για τη δημιουργία, την κατασκευή και τον εξοπλισμό του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος είναι 566 εκατ. ευρώ. Αυτό καλύπτει κυρίως το μεγαλύτερο κομμάτι, το κατασκευαστικό κόστος αλλά έχει μέσα και όλες τις μελέτες που έχουν γίνει για διάφορους τομείς του Κέντρου Πολιτισμού, όχι μόνο το κατασκευαστικό αλλά και τον εξοπλισμό.

Όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα, η κατασκευή του ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2012. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα και χωρίς καμία καθυστέρηση. Το έργο κατασκευαστικά αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2016. Στη συνέχεια θα χρειαστούν κάποιοι μήνες για να μετεγκατασταθούν η Βιβλιοθήκη και η Λυρική. Ολόκληρο το Κέντρο Πολιτισμού αναμένουμε να ανοίξει στο τέλος του 2016, αφού προηγουμένως παραδοθεί στο ελληνικό Δημόσιο από το Ίδρυμα.

Ποια είναι η επίδραση που πιστεύετε ότι θα έχει η συγκεκριμένη επένδυση στη ζωή του Λεκανοπεδίου Αττικής;

Η επίδραση κατ' αρχήν είναι οικονομική. Το 2010 το ίδρυμα είχε ζητήσει από την εταιρεία συμβούλων BostonConsulting Group να κάνει μια εκτίμηση αυτής της επίδρασης έτσι ώστε να γνωρίζουμε ποιες οικονομικές επιπτώσεις θα υπάρξουν στο Λεκανοπέδιο. Σύμφωνα με αυτή τη μελέτη, κατά τη διάρκεια της κατασκευής ο

οικονομικός αντίκτυπος που θα υπάρξει είναι περίπου 1 δισ. ευρώ. Λάβετε υπόψη ότι μόνο η δωρεά είναι 566 εκατ. ευρώ.

Πώς «μεταφράζεται» αυτό το ποσό;

Ουσιαστικά αφορά το κόστος κατασκευής του έργου, από εκεί και πέρα όμως υπάρχουν συγγενείς επιχειρηματικοί κλάδοι οι οποίοι, και αυτοί, θα συμβάλουν. Επίσης υπάρχει η αναβάθμιση της περιοχής από τη δημιουργία του έργου, άρα ήταν μια εκτίμηση που είχε γίνει με τα τότε δεδομένα, ότι αυτό για όλη την κατασκευή θα φθάσει περίπου το 1 δισ. ευρώ.

Πόσοι εργαζόμενοι υπολογίζεται ότι θα απασχοληθούν;

Αυτή τη στιγμή στο εργοτάξιο απασχολούνται 850 εργαζόμενοι ενώ ως το τέλος του καλοκαιριού θα έχουν φθάσει τα 1.500 άτομα. Στο έργο δραστηριοποιούνται αρκετοί σύμβουλοι αλλά και πολλές επιχειρήσεις που υποστηρίζουν το έργο. Αναμένεται ότι κατά τη διάρκεια της κατασκευής θα δημιουργηθούν ως και 2.400 θέσεις εργασίας. Οι εκτιμήσεις αυτές εμπεριέχονται στη μελέτη της Boston Consulting.

Με τη λειτουργία του Κέντρου;

Με την πλήρη λειτουργία του Κέντρου – δηλαδή μετά τον πρώτο χρόνο – θα υπάρξει οικονομική δραστηριότητα της τάξεως των 160 εκατ. ευρώ τον χρόνο. Στο Κέντρο, όπως σας είπα, δραστηριοποιούνται πολλές εταιρείες μεταξύ των οποίων και τεχνολογίας αλλά και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ξέρετε, θα βάλουμε 100 τ.μ. σε φωτοβολταϊκά.

Το έργο θα είναι ενεργειακά ανεξάρτητο;

Θα καλυφθεί το μεγαλύτερο κομμάτι των ενεργειακών αναγκών του Κέντρου. Για παράδειγμα, τις νύχτες που θα υπάρχει παράσταση opera και θα λειτουργεί το αμφιθέατρο των 1.400 θέσεων θα παίρνει ενέργεια και από το δίκτυο της ΔΕΗ. Αλλά ένα μεγάλο ποσοστό των ενεργειακών αναγκών θα καλύπτεται από τα φωτοβολταϊκά. Παράλληλα με αυτά υπάρχουν πολλοί σύμβουλοι, σχεδιαστές, αρχιτέκτονες που εργάζονται ως σύμβουλοι projectmanagers.

Παράλληλα θα υπάρχει πάρκινγκ, εστιατόριο κτλ., τα οποία θα λειτουργούν μέσα στο Κέντρο Πολιτισμού. Από εκεί και πέρα θα υπάρχουν διαφημιστικές, εταιρείες επικοινωνίας και εταιρείες παραγωγής εκδηλώσεων, τράπεζες, εκπαιδευτικοί που θα κληθούν να δημιουργήσουν εκδηλώσεις. Με δυο λόγια, μιλάμε για ένα ευρύ φάσμα επιχειρήσεων που θα εμπλακούν. Είναι πολύ δύσκολο να σκεφθώ κάποιον κλάδο ο οποίος, έστω και έμμεσα, δεν θα εμπλακεί και δεν θα επηρεαστεί από τη λειτουργία του Κέντρου. Ένα ακόμη παράδειγμα είναι ο τουρισμός από την Ελλάδα αλλά και από άλλες χώρες προς την Αθήνα, αφού όπως ελπίζουμε το Κέντρο Πολιτισμού θα αποτελέσει προορισμό.

Στην αρχιτεκτονική σύλληψη του έργου ποιο μοντέλο κυριάρχησε;

Ο αρχιτέκτονας Renzo Piano είναι ένας πολύ διάσημος αρχιτέκτονας και σε καμία περίπτωση δεν θα δεχόταν το έργο να είναι αντίγραφο οποιουδήποτε άλλου έργου. Παρ' όλα αυτά όσον αφορά την κατασκευή φυσικά υπάρχουν ειδικοί σύμβουλοι. Για παράδειγμα, για το πώς σχεδιάζεις ένας θέατρο όπερας για να έχει τη σωστή ακουστική και θέση υπάρχουν σύμβουλοι οι οποίοι φέρουν τεχνογνωσία από αντίστοιχα αμφιθέατρα ώστε να δημιουργηθεί κάτι εξαιρετικό. Ανάλογη πρακτική υπάρχει και στο κομμάτι της βιβλιοθήκης.

Αλήθεια, τι σημαίνει για την προβολή της χώρας μας ένα τέτοιο έργο;

Αυτό που βλέπουμε αυτή τη στιγμή είναι ένα τρομερό ενδιαφέρον από το εξωτερικό κυρίως για το αρχιτεκτονικό και κατασκευαστικό κομμάτι του έργου, επειδή αυτό δημιουργείται με μια υποδομή που το κάνει περιβαλλοντολογικά ιδιαίτερα βιώσιμο. Μάλιστα στοχεύουμε να διεκδικήσουμε τη διεθνή διάκριση Leed Platinum που αφορά τον περιβαλλοντικά ευσυνείδητο τρόπο κατασκευής και λειτουργίας. Έχουμε ήδη φοιτητές από αρχιτεκτονικές σχολές του εξωτερικού που έχουν επισκεφθεί το εργοτάξιο, έχουν περιηγηθεί από τους δικούς μας μηχανικούς και αρχιτέκτονες που τους έχουν παρουσιάσει τις κατασκευαστικές και αρχιτεκτονικές πρωτοτυπίες του έργου. Μία από αυτές είναι το ενεργειακό στέγαστρο της Λυρικής Σκηνής, το οποίο ακολουθεί συγκεκριμένη τεχνοτροπία: πρόκειται για ένα τεράστιο στέγαστρο το οποίο κατασκευαστικά αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία. Αντίστοιχα έχει χρησιμοποιηθεί ένα ιδιαίτερα καινοτόμο αντισεισμικό σύστημα για τις βάσεις και τις κολόνες του έργου.

Ξέρετε, το έργο γίνεται σε ένα σημείο δίπλα στη θάλασσα, όπου στο 1,5 μέτρο βρίσκεται κανείς νερό. Καταλαβαίνετε λοιπόν ότι έχει αποτελέσει πόλο έλξης για τον αρχιτεκτονικό και κατασκευαστικό κόσμο. Στο μέλλον ευελπιστούμε ότι θα γίνει πόλος έλξης για τον κόσμο της Λυρικής μέσω διεθνών συνεργασιών με λυρικές σκηνές άλλων χωρών και ξένων παραγωγών.

Σε ότι αφορά το ελληνικό κοινό, έχετε προσελκύσει τις μαθητικές κοινότητες;

Ακριβώς, κάθε Κυριακή γίνονται ξεναγήσεις με ειδικό λεωφορείο στο εργοτάξιο. Έρχονται δύο σχολεία την ημέρα. Ξέρετε, μας έχει εκπλήξει θετικά η ανταπόκριση της σχολικής κοινότητας. Είναι τα ίδια τα σχολεία, δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου, που έχουν δείξει το ενδιαφέρον για να επισκεφθούν τον χώρο. Κάποιος πρέπει να εκδηλώσει από πριν το ενδιαφέρον του για να επισκεφθεί το χώρο. Και αυτό διότι υπάρχει περιορισμένος αριθμός επισκεπτών αφού η περιήγηση γίνεται για λόγους ασφάλειας μέσα σε λεωφορεία, οπότε είναι πραγματικά αξιοσημείωτο πόσο γρήγορα έγιναν οι επισκέψεις. Όλα αυτά τα παιδιά έχουν την αίσθηση ότι πολύ σύντομα θα δουν το ολοκληρωμένο Κέντρο και θα το ζήσουν αργότερα ως μεγάλοι. Η σκέψη μας είναι ότι πριν από όλους πρέπει να προσελκύσουμε το ενδιαφέρον του ελληνικού κοινού. Αν δεν πετύχουμε αυτό, δεν πρόκειται να πετύχουμε να προσελκύσουμε το διεθνές ενδιαφέρον.

Μετά την ολοκλήρωση του έργου, ποιος θα είναι ο ρόλος του Ιδρύματος;

Κοιτάξτε, το Ίδρυμα κάνει προς το ελληνικό Δημόσιο δωρεά τις εγκαταστάσεις, τα κτίρια και τον εξοπλισμό. Ταυτοχρόνως υπάρχει ο οργανισμός που λέγεται Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος Α.Ε., που ανήκει στο Ίδρυμα. Ο οργανισμός αυτός θα στελεχωθεί από το Ίδρυμα και αυτός θα κληθεί να θέσει σε λειτουργία το Κέντρο Πολιτισμού. Όταν λοιπόν παραδοθεί το Κέντρο Πολιτισμού στο ελληνικό Δημόσιο, θα παραδοθεί και ο οργανισμός, ο οποίος πλέον θα είναι δημόσιος οργανισμός. Έτσι το ελληνικό Δημόσιο θα αναλάβει και τη συνολική ευθύνη λειτουργίας του Κέντρου Πολιτισμού.

Ποιος θα επιλέγει το διοικητικό συμβούλιο;

Το διοικητικό συμβούλιο θα επιλέγεται από το ελληνικό Δημόσιο και θα έχει εκπροσώπους της Εθνικής Βιβλιοθήκης, της Λυρικής Σκηνής, του Δημοσίου και του

Δήμου Καλλιθέας. Ο διευθύνων σύμβουλος θα εξακολουθήσει να είναι ο ίδιος που είναι και σήμερα καθώς η θητεία του είναι πενταετής. Το ελληνικό Δημόσιο έχει αποδεχθεί να διατηρήσει τη στελέχωση της ανώνυμης εταιρείας όπως θα την επιδώσει το Ίδρυμα. Βεβαίως οι συνθήκες έχουν αλλάξει. Αν, για παράδειγμα, η διοίκηση της ανώνυμης εταιρείας πριν από έξι χρόνια σκεφτόταν να τη στελεχωσει με 150 άτομα, σήμερα μπορεί να προσανατολίζεται στα 60 άτομα. Το βέβαιον πάντως είναι ότι το Ίδρυμα θα παραδώσει στο ελληνικό Δημόσιο μια ανώνυμη εταιρεία η οποία θα είναι βιώσιμη και δεν θα είναι βεβαρημένη με καμία υποχρέωση.

Ποια θα είναι η ευθύνη του Δημοσίου;

Η ευθύνη του ελληνικού Δημοσίου θα μοιράζεται σε τρεις φορείς: Πρώτον, την ανώνυμη εταιρεία που θα είναι υπό την εποπτεία του υπουργείου Οικονομικών και η οποία θα είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του πάρκου, αλλά και τη διαχείριση των εσόδων από τα parking, τα εστιατόρια. Επίσης τη συντήρηση όλων των χώρων. Δεύτερον, θα έχει την Εθνική Βιβλιοθήκη, η οποία είναι δημόσιος οργανισμός και χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Παιδείας. Τρίτον, την Εθνική Λυρική Σκηνή, που είναι δημόσιος οργανισμός και χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Πολιτισμού. Αντιστοίχως, το Ίδρυμα παραδίδει τα πάντα έχοντας τη διακριτική ευχέρεια, όπως κάνει με όλους τους πολιτιστικούς οργανισμούς, αν του γίνει πρόταση για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα της Εθνικής Βιβλιοθήκης είτε της Λυρικής Σκηνής, να τη χρηματοδοτήσει ή ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, όπως χρηματοδοτεί την «Όπερα της βαλίτσας» ή το «Ταξίδι προς το Κέντρο Πολιτισμού» ή μια αντίστοιχη δράση που γίνεται στη Θεσσαλονίκη. Θα είναι δηλαδή ένας από τους πιθανούς χορηγούς με μια πιο ιδιαίτερη προσοχή αφού, όπως καταλαβαίνετε, αυτό είναι ένα δικό του παιδί.

Σας ανησυχεί το γεγονός ότι θα παραδώσετε αυτό σας το παιδί στο ελληνικό Δημόσιο;

Όχι, καθόλου. Μιλάμε για δύο εθνικούς οργανισμούς, την Εθνική Βιβλιοθήκη και τη Λυρική Σκηνή. Αυτοί οι οργανισμοί δεν θα μπορούσαν ποτέ να λειτουργήσουν υπό

ιδιωτικό καθεστώς. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι η ελληνική πολιτεία μπορεί να αντεπεξέλθει.

Η λειτουργία του Κέντρου θα είναι ο κρίσιμος παράγοντας.

Ακριβώς, αυτό είναι και η μεγάλη πρόκληση για το αν θα προσελκύσει το κοινό και αφού το πετύχει στη συνέχεια να προσελκύσει το ξένο ενδιαφέρον σε σχέση με την εικόνα της σύγχρονης Ελλάδας. Ξέρετε, η αρχαία Ελλάδα έχει τον Παρθενώνα, η βυζαντινή έχει τα βυζαντινά μνημεία, η σύγχρονη έχει το μετρό. Δεν έχει κάτι το οποίο να ελκύει το ενδιαφέρον, όχι μόνο ως μνημείο αλλά ως ένα διαδραστικό έργο. Έτσι ο 21ος αιώνας επιβάλλει τη συμμετοχή του κοινού στην εκπαίδευση και στον πολιτισμό, γεγονός το οποίο δεν ήταν προαπαιτούμενο στις προηγούμενες εποχές. Αυτό το έργο έχει όλες τις προϋποθέσεις να το πετύχει.

Πράγματι λοιπόν η λειτουργία αυτού του συγκροτήματος, που απλώνεται σε 220 στρέμματα, προκαλεί τη μεγαλύτερη σκέψη. Θα μπορέσουν οι φορείς να αντεπεξέλθουν στις προκλήσεις; Θα πάρει ζωή αυτό το συγκρότημα; Αυτό όμως είναι κάτι που πρέπει να το αντιμετωπίσουμε όλοι μαζί: το Ίδρυμα, οι φορείς αλλά και ολόκληρη η ελληνική κοινωνία. Απλώς και οι δύο φορείς, η Λυρική σε μεγαλύτερο ίσως βαθμό, αφού θα έχει και την ευχέρεια γιατί έχει τις παραστάσεις που απευθύνονται σε ευρύ κοινό, αλλά και σε μικρότερο βαθμό η Εθνική Βιβλιοθήκη, έχουν ήδη δώσει δείγματα. Σε μερικά χρόνια θα μετακομίσουν στο Κέντρο Πολιτισμού. Έτσι απαιτείται να κάνουν ένα άνοιγμα προς την κοινωνία ώστε να προσελκύσουν το ενδιαφέρον του κοινού όταν θα γίνει αυτή η μεταστέγαση.

Είναι πάντως ιδιαίτερα αισιόδοξο το γεγονός ότι το παραλιακό μέτωπο ζωντανεύει και από έναν ακόμη παράγοντα, αυτόν της εκμετάλλευσης του Ελληνικού.

Το Ελληνικό είναι πιο μακριά και αφορά μια καθαρά ιδιωτική επένδυση, η οποία φυσικά θα προσθέσει ποιότητα ζωής. Από την πλευρά μας θα ήμασταν ευτυχείς αν πετυχαίναμε να λειτουργήσει η Εθνική Βιβλιοθήκη, η Λυρική Σκηνή και, στην αρχή έστω αξιοπρεπώς, το πάρκο. Το λέω αυτό διότι οι περισσότεροι δημόσιοι οργανισμοί είναι απαξιωμένοι και έτσι δεν μπορώ να περιμένω από τη μια στιγμή στην άλλη να γίνουν θαύματα. Εκτός αν αγκαλιαστεί από το ελληνικό κοινό. Ο αποκλειστικός

δωρητής είναι το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, όμως στη συνέχεια δεν σημαίνει ότι θα είναι ο αποκλειστικός φορέας που θα το υποστηρίζει. Πρέπει να υπάρξουν και άλλοι ιδιώτες.

Στο εξωτερικό τα κέντρα πολιτισμού λειτουργούν και με τη βοήθεια του απλού πολίτη – όσο μικρή και αν είναι. Ο πολίτης γίνεται μέλος και συμβάλλει σε ετήσια βάση. Προφανώς δεν θα προέλθουν από εκεί τα σημαντικά έσοδα, όμως η χρηματοδότηση πρέπει να αποτελέσει θέμα όλης της κοινωνίας, γεγονός βεβαίως που ισχύει και για τις επιχειρήσεις που θα μπορούν να χρηματοδοτούν συγκεκριμένες δράσεις και εκδηλώσεις στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης τους.

4.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΡΟΧΟΠΟΥΛΟΣ

Φοβάμαι τα άκρα και την επίπλαστη αισιοδοξία...

Ανακτήθηκε από <http://www.imerisia.gr>

**Γιάννης Τροχόπουλος, Γενικός διευθυντής του οργανισμού «Κέντρο Πολιτισμού
Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος»**

Συνέντευξη στον Γιώργο Βαϊλάκη

Το «Κέντρο Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος» που χτίζεται στον παλιό Ιππόδρομο, στο Φαληρικό Δέλτα, είναι στην τελική ευθεία. Εκεί θα μεταφερθούν η Εθνική Λυρική Σκηνή και η Εθνική Βιβλιοθήκη, ενώ θα φυτευτεί ένας πρότυπος βοτανικός κήπος. Το έργο συνολικά το έχει σχεδιάσει ο διάσημος Ιταλός αρχιτέκτονας Ρέντσο Πιάνο και με το που θα ολοκληρωθεί θα παραδοθεί στο ελληνικό δημόσιο. Πρόκειται για το μεγαλύτερο εργοτάξιο πολιτισμού στην Ευρώπη και δεν είναι τυχαίο που ο γενικός διευθυντής του οργανισμού «Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» είναι ένας άνθρωπος πραγματιστής με σημαντικό έργο που εμπνέει εμπιστοσύνη. Άλλωστε, στα είκοσι δύο τελευταία χρόνια στη Βιβλιοθήκη της Βέροιας κατάφερε με πενιχρά μέσα, να μετατρέψει την τοπική βιβλιοθήκη σε ένα ιδανικό σύγχρονο πολιτιστικό κέντρο που ικανοποιεί πολύ περισσότερες ανάγκες από το να δανείζει βιβλία στους κατοίκους της πόλης. Μάλιστα, η χρήση των νέων τεχνολογιών προκάλεσε την προσοχή του ιδρύματος του Μπιλ Γκέιτς, που βράβευσε τη βιβλιοθήκη. Τώρα, το νέο του στοίχημα είναι αυτό το εθνικής σημασίας εγχείρημα. Εάν το κερδίσει, θα έχουμε κερδίσει όλοι.

Κύριε Τροχόπουλε, σήμερα βιώνουμε, κατά κάποιον τρόπο, το τέλος μιας εποχής. Ποιες είναι οι συνέπειες στην Ελλάδα;

«Δεν μπορώ να πω με βεβαιότητα ότι βιώνουμε το τέλος μιας εποχής. Πάντως, μετά από μια μακρά πορεία ευημερίας έχουμε μία βίαιη επαναφορά σε καταστάσεις που μας κάνουν να αναπολούμε πολλά από εκείνα που απωλέσαμε. Όμως όταν μιλάμε για τέλος εποχής, υπαινισσόμαστε ότι ξεκινάει μια νέα εποχή σύντομα. Αλλά δεν έχουμε φτάσει σε ένα τέτοιο σημείο όπου η αλλαγή προς κάτι καλύτερο είναι δεδομένη».

Ποιο θεωρείτε ότι είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα της ελληνικής κοινωνίας σε αυτήν τη συγκυρία;

«Νομίζω ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης που διαχέεται σε όλη την κοινωνία και η οποία μας καθιστά ανήμπορους να συμφωνήσουμε ακόμα και στα στοιχειώδη. Γιατί οποιαδήποτε αλλαγή θέλουμε να κάνουμε πρέπει να έχει ένα στοιχείο συναίνεσης. Εάν αυτό δεν υπάρχει, τότε ο δρόμος της βελτίωσης γίνεται πολύ πιο μακρύς, απαιτείται πολύ περισσότερος χρόνος, και καταλήγει να είναι και πολύ πιο επώδυνος».

Τις προηγούμενες δεκαετίες είχε επικρατήσει η φιγούρα και η υπερκατανάλωση. Πιστεύετε ότι η κρίση μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά σε επίπεδο αξιών;

«Καμία κρίση και ιδίως μια τόσο βαθιά κρίση όπως αυτή που βιώνουμε δεν μπορεί από μόνη της να λειτουργήσει ευεργετικά. Μία κρίση φέρνει στο προσκήνιο τα προβλήματα μιας κοινωνίας και υπό αυτήν την έννοια δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια επανεκκίνηση. Οι απώλειες, όμως, είναι τόσο μεγάλες, ιδιαίτερα για τα ασθενέστερα κοινωνικά στρώματα, που δεν θα έλεγα ότι η κρίση δημιουργεί ευκαιρίες».

Οι ιστορικοί του μέλλοντος σε ποια στοιχεία του παρόντος θα πρέπει να καταφύγουν για να μας καταλάβουν καλύτερα;

«Δεν νομίζω ότι πρωτοτυπήσαμε σε κάτι. Τα λάθη που κάναμε από τη Μεταπολίτευση και μετά, για να μην πάω πιο πίσω, ήταν τέτοια που δεν θα δυσκολέψουν τον ερευνητή του μέλλοντος ή τον στοχαστή να καταλάβει το πώς φτάσαμε στο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα αυτήν τη στιγμή».

Ποιο θεωρείτε το πιο επικίνδυνο φαινόμενο στην Ελλάδα της κρίσης; Κινδυνεύει σήμερα η δημοκρατία;

«Δύο είναι τα πιο επικίνδυνα φαινόμενα: τα άκρα συνήθως και η επίπλαστη αισιοδοξία. Σε περιόδους κρίσης τα άκρα εμφανίζονται να έχουνε μεγαλύτερη προτίμηση από τμήματα του πληθυσμιακού συνόλου- χωρίς, βέβαια, να δικαιολογείται αυτό. Απ' την άλλη, είναι η επίπλαστη αισιοδοξία. Η κρίση και τα προβλήματα που προκύπτουν από αυτήν αναγκάζει συχνά τις ηγεσίες να δημιουργούν μια τεχνητή αισιοδοξία για ένα καλύτερο μέλλον το οποίο υποτίθεται ότι θα έρθει σύντομα. Αυτό είναι επικίνδυνο. Μας αποπροσανατολίζουν από το αίτιο και το πρόβλημα».

Υπάρχουν περιθώρια για μία εμπράγματη αισιοδοξία; Πιστεύετε ότι η Ελλάδα θα καταφέρει να ανακάμψει σε ορατό ορίζοντα;

«Είμαι από τη φύση μου απαισιόδοξος. Πρέπει να δουλέψουμε περισσότερο, αγόγγυστα, και έτσι, ίσως με αυτόν τον τρόπο να επανέλθει η ελπίδα στα μάτια των παιδιών μας. Η δουλειά πρέπει να γίνει αυτοσκοπός, να αφιερώσουμε την ζωή μας στο μέλλον των παιδιών μας».

Τι συμβουλεύετε τους νέους για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν εκείνοι στην εποχή τους;

«Να αντέξουνε τις δυσκολίες, να δώσουνε χώρο και χρόνο στη δημιουργικότητα, να σκέφτονται τους γονείς τους -αυτό που συνδέει το παρόν με το παρελθόν και το μέλλον- και να υποστηρίζουν ο ένας τον άλλον. Σε κάθε εποχή, οι νέοι άνθρωποι πρέπει να βρουν τρόπο να σταθούνε στα πόδια τους, να έχουνε διάυλο επικοινωνίας με τις νέες ιδέες και τα ρεύματα. Και αυτό γιατί, λόγω του ενθουσιασμού, οι νέοι είναι πιο ανοιχτοί στο καινούργιο και δεν αμφιβάλλω ότι θα καταφέρουν να συνδράμουν αποφασιστικά ώστε να ξεπεράσει η χώρα αυτήν την κρίση που βιώνει».

Ποια πράξη θεωρείτε επαναστατική σήμερα;

«Οι έχοντες να συνδράμουμε όσο μπορούμε περισσότερο αυτούς που έχουν πραγματική ανάγκη».

Μπορούν η τέχνη και ο πολιτισμός γενικότερα να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της κρίσης;

«Ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης, πρέπει να βρίσκουμε τρόπο να ενισχύουμε τους καλλιτέχνες για να μπορέσουν να εκφραστούν και να εκφράσουν την εποχή μας. Να μας συνδέσουν με τον υπόλοιπο κόσμο και να μην νιώθουμε μόνοι στην προσπάθεια που πρέπει να καταβάλουμε για να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματά μας».

Πώς οραματίζεστε το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος; Ποια είναι τα σχέδιά σας;

«Το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος αποτελεί τη μεγαλύτερη δωρεά που έχει κάνει το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος ως σήμερα, ύψους 566 εκατ. ευρώ. Είναι μια απόδειξη της εμπιστοσύνης που δείχνει αυτό το μεγάλο κοινωφελές ίδρυμα προς τη δύναμη και την αξία της χώρας και των ανθρώπων της. Από το 2006 που ανακοινώθηκε η δωρεά αυτή μέχρι σήμερα, αναδεικνύεται ολοένα και περισσότερο η ανάγκη να ξεπεράσουμε τους εαυτούς μας και να δούμε τον απέναντι με διάθεση συνεννόησης και έκφρασης της νέας εποχής. Απ' την άλλη, η δωρεά αυτή δίνει τη δυνατότητα στην πολιτεία να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων. Τέλος, υποστηρίζει την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος και την Εθνική Λυρική Σκηνή στα βήματα που κάνουν για να έρθουν σε επαφή με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Η δωρεά είναι τολμηρή διότι, παρά την τρέχουσα ατμόσφαιρα στη χώρα, στηρίζει το όραμα για μια Ελλάδα που μπορεί να σταθεί με αξιοπρέπεια και δύναμη στα πόδια της και να συνδέσει το παρελθόν, με το παρόν και το μέλλον του τόπου. Αυτό θα είναι το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος όταν θα παραδοθεί στο ελληνικό δημόσιο το 2016. Το Κέντρο Πολιτισμού πρέπει να μιλήσει και θα μιλήσει μόνο με έργα και χωρίς πολλά λόγια. Θα είναι ένας χώρος που θα συνδέει τη λειτουργία του με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, θα δίνει

πρόσβαση στον πολιτισμό, στα γράμματα, και θα φέρει σε επαφή τον κόσμο με το περιβάλλον. Ευελπιστώ, αλλά και είμαι σίγουρος ότι θα αποτελέσει προορισμό για τους νέους καλλιτέχνες και για τα ελληνικά και ξένα ρεύματα, έτσι ώστε να γίνει σημείο αναφοράς της φυσιογνωμίας του τόπου για όλους τους κατοίκους της χώρας και τους ξένους επισκέπτες της».

Η τέχνη εξακολουθεί σήμερα να ασκεί επίδραση στον κόσμο; Ποια είναι η θέση ενός καλλιτέχνη στη σύγχρονη εποχή;

«Οι τέχνες προσφέρουν καλλιέργεια και μας επιτρέπουν να κατανοήσουμε αλλήλους. Και αυτό είναι το πιο σημαντικό πράγμα σε περιόδους κρίσης και ανάπτυξης των άκρων. Η τέχνη είναι ένα από τα πιο σημαντικά αντίδοτα απέναντι στις ακραίες θέσεις και φωνές. Και, βέβαια, η τέχνη μας φέρνει σε επαφή με διαφορετικές ιδέες δημιουργώντας ένα περιβάλλον που μας δίνει τη δυνατότητα να συνεννοηθούμε, αλλά και να απαντήσουμε πολιτισμένα σε οποιαδήποτε δυσκολία». ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΜΠΝΕΥΣΕΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ Και τώρα, τι κάνουμε;

Εμείς τι κάναμε λάθος ως κοινωνία; Ποιες αιτίες μας έφεραν σε αυτήν την οικονομική κρίση και στα Μνημόνια;

«Τι μας έφερε σε αυτή την κατάσταση; Μπορώ να σας αναφέρω μερικές λέξεις χωρίς σειρά σπουδαιότητας που σχετίζονται άμεσα με το τι μας έφερε σε αυτήν την κατάσταση: επιπολαιότητα, έλλειψη οράματος, απουσία θεσμών, γραφειοκρατία, ασυνεννοησία... Όμως ότι κι αν κάναμε, όλα τα λάθη διορθώνονται όταν η κοινωνία αποφασίσει να συνεννοηθεί. Το ερώτημα που πρέπει να απαντήσουμε λοιπόν είναι ένα: τι κάνουμε από δω και πέρα. Αλλά και οι διοικούντες και η πνευματική ηγεσία του τόπου πρέπει να απαντήσουν σε ένα ερώτημα: τι μπορεί να εμπνεύσει τον κόσμο ώστε να υπομείνει τις δυσκολίες για ένα καλύτερο μέλλον»

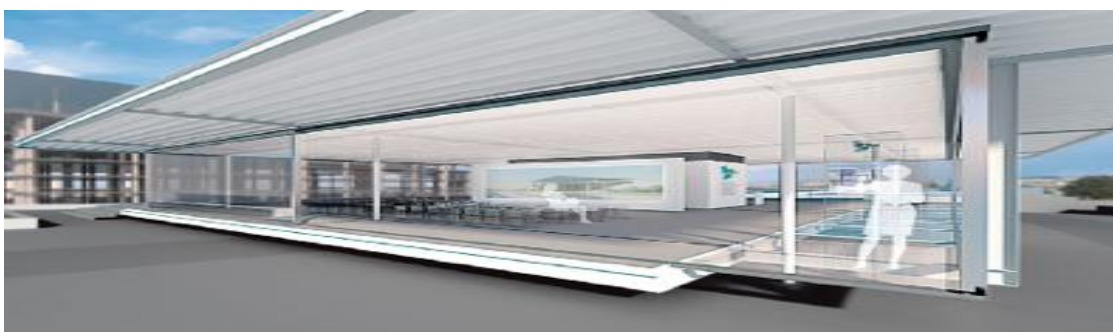
5.

Μπήκαμε στο εργοτάξιο του Κέντρου Πολιτισμού στο Φάληρο: Ένα θαύμα εν τη γενέσει του [εικόνες]

Κατερίνα Ι. Ανέστη

27.06.2013 Ανακτήθηκε από <http://www.iefimerida.gr/news>

Καθώς η περιήγησή μας στο εργοτάξιο προχωρά, όπως και η περιγραφή των εργασιών για τη θεμελίωση των κτιρίων και τη δημιουργία της αγοράς, στο μυαλό απηχεί η επανάληψη της λέξης «κρίση» που είχαμε ακούσει λίγο νωρίτερα, κατά τις παρουσιάσεις που προηγήθηκαν της ξενάγησης στο εργοτάξιο. Αναζητώντας απεγνωσμένα εκκινήσεις, στο χωμάτινο σκάμμα του Φαλήρου όπου η γη σχεδόν αναπνέει, βρίσκεις μια σημαντική αρχή. Όπου η κρίση υποχωρεί επειδή ένας ιδιώτης, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος «δεν χάνει την ελπίδα, δείχνει πίστη στο κράτος», όπως διαβεβαίωσε ο Γιάννης Τροχόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος και Γενικός Διευθυντής του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Με στόχο «να βελτιωθεί η συλλογική ευημερία. Εδώ δεν θέλουμε απλούς επισκέπτες, δεν μας ενδιαφέρει το box office της Λυρικής για παράδειγμα. Θέλουμε να προωθήσουμε και να προκαλέσουμε τη δημιουργικότητα, να δημιουργήσουμε κοινό», συνεχίζει ο Γιάννης Τροχόπουλος. «Δεν θέλουμε επισκέπτες, θέλουμε πολίτες που θα συμμετέχουν».

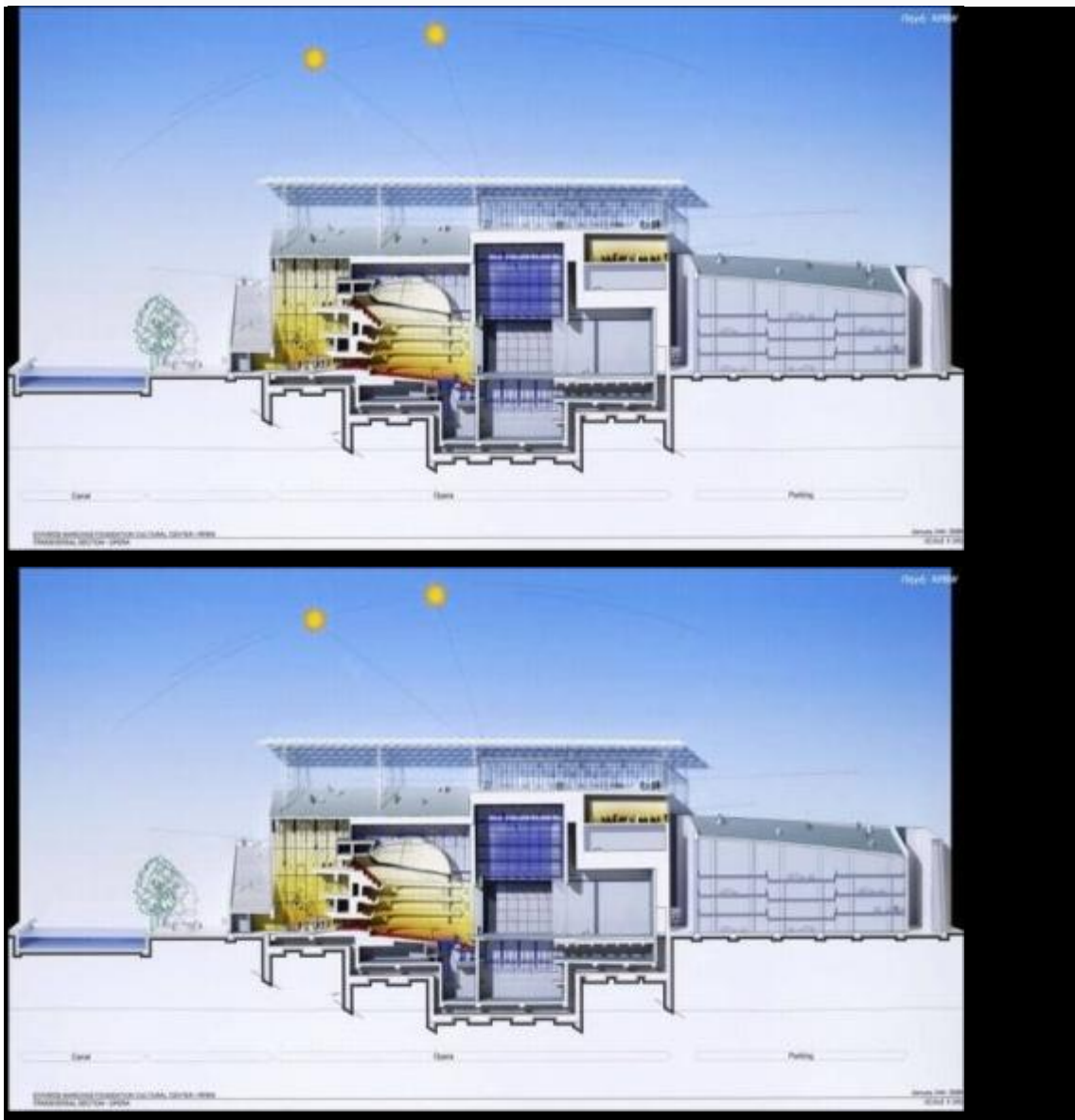

Το ευρύ κοινό θα έχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει την πρόοδο του εργοταξίου από το Κέντρο Επισκεπτών (εικόνα επάνω) που θα δημιουργηθεί στην Εσπλανάντα και όπου οι πολίτες θα μπορούν να ενημερώνονται, αλλά και να έχουν απόλυτη οπτική πρόσβαση στο εργοτάξιο. Το Κέντρο Επισκεπτών – που προέκυψε μετά από

αρχιτεκτονικό διαγωνισμό μεταξύ φοιτητών με τον Renzo Piano να επιλέγει τον νικητή-
θα είναι έτοιμο τον Αύγουστο και θα λειτουργήσει από τον Σεπτέμβριο.

6.

Δήμος Καλλιθέας :Το όνειρο που γίνεται πραγματικότητα στο Φαληρικό Δέλτα
Από τη **Ράνια Μαρία Χαροπούλου Ανακτήθηκε από <http://www.difernews.gr/>**

Εντυπωσιακά σχέδια του Ρέντσο Πιάνο για την Όπερα και την βιβλιοθήκη στο Φαληρικό Δέλτα παρουσιάστηκαν το μεσημέρι από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

«Ας μην ξεχνάμε ότι όλα τα μεγάλα έργα στις ΗΠΑ έγιναν στην περίοδο της ύφεσης» υπενθύμισε ο Ανδρέας Δρακόπουλος, πρόεδρος του Ιδρύματος "Σταύρος Νιάρχος", νωρίτερα σήμερα παρουσιάζοντας μαζί με τον διάσημο Ιταλό αρχιτέκτονα

Ρέντσο Πιάνο στους δημοσιογράφους τα σχέδια, την μακέτα και το βίντεο του Κέντρου Πολιτισμού- Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, του οποίου η κατασκευή ξεκινά στο Φαληρικό Δέλτα μέσα στο 2011.

Το έργο ύψους 550 εκατ. ευρώ- δωρεά προς το ελληνικό κράτος του Ιδρύματος Νιάρχου, χαιρέτησε ο πρόεδρος του Ιδρύματος, και το χαρακτήρισε «δείγμα κοινωνικής προσφοράς, ελπίδας και υποχρέωσης στην επόμενη γενιά. Ο ρόλος του ιδρύματος Νιάρχου είναι η κατασκευή ενός λειτουργικού έργου. Αν μια χώρα δεν μπορεί να έχει υπό την εποπτεία της μια βιβλιοθήκη και μια Όπερα, τότε έχουμε σοβαρά προβλήματα" απάντησε ο ίδιος όταν ερωτήθηκε για την υποθετική περίπτωση που το ελληνικό δημόσιο δεν λάβει το μήνυμα αισιοδοξίας που εκπέμπει το έργο αυτό.

Την κατασκευή έχει αναλάβει ο Ρέντσο Πιάνο (ο ίδιος έχει κατασκευάσει μεταξύ άλλων και το περίφημο «Κέντρο Πομπιντού» στο Παρίσι). Σε μια έκταση 170.000 τ.μ θα απλώνεται το «Πάρκο Σταύρος Νιάρχος», καταλαμβάνοντας με πράσινο το 85% της συνολικής υπό διαμόρφωση έκτασης, ενώ το 15% θα καταλαμβάνουν τα υπερσύγχρονα κτίρια της Εθνικής Βιβλιοθήκης και της Λυρικής Σκηνής, με "πράσινη οροφή" διαστάσεων 100 μ. επί 100 μ. Μια "Αγορά", τόπος συνάντησης των επισκεπτών στον ισόγειο χώρο των κτιρίων συμπληρώνουν την κατασκευή που αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2015. Στην έκταση αυτή εντάσσεται και η κατασκευή αθλητικού πάρκου, προσφορά στον Δήμο Καλλιθέας.

Το Πάρκο θα οδηγεί σταδιακά σε λόφο ύψους 32 μέτρων, προς την πλευρά της θάλασσας, διατηρώντας ήπια κλίση και προσφέροντας πανοραμική θέα στους επισκέπτες προς την θάλασσα, την πόλη και τον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης. Νερό, πράσινο, γυαλί και εξοικονόμηση ενέργειας χαρακτηρίζουν το έργο.

Νερό- ένα υδάτινο κανάλι θα διατρέχει το Πάρκο από την πλευρά του αυτοκινητόδρομου της Συγγρού. Γυαλί- τοίχοι από γυαλί και σίδηρο ντύνουν την Όπερα, την Βιβλιοθήκη και το Αναγνωστήριο που υψώνεται πάνω από την Όπερα. Πράσινο - χιλιάδες δένδρα και φυτά στον χώρο του πρώην Ιπποδρόμου, θα απορροφούν 11.000 κιλά εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ετησίως.

Η πράσινη οροφή και τα υπερσύγχρονα ηλιακά πάνελ στην ελληνική πρωτεύουσα θα αναγκάσουν την Ευρώπη "να κοιτάξει πολύ προσεκτικά πώς μπορεί να εξοικονομήσει ενέργεια από τον ήλιο" είπε ο Ρέντσο Πιάνο.

7.

Περιοδικό Χρόνος, τεύχος ένα, Μάιος 2013

«μόνο η βλακεία μπορεί να απειλήσει το κέντρο πολιτισμού» Γιώργος Αγουρίδης

Συνέντευξη στη Μικέλα Χαρτουλάρη

Ανακτήθηκε από <http://www.chronosmag.eu/index.php/g-ges-l-p-pls-pls.html>

Ο πρόεδρος του Κέντρου Πολιτισμού Ι.Σ.Ν., ο οποίος είναι ταυτόχρονα μέλος του Δ.Σ. και νομικός σύμβουλος του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, άνθρωπος ανοιχτόμυαλος και με χιούμορ, που στηρίζει ολόψυχα την πρώτη ολοκληρωμένη μετάφραση του Αριστοτέλη στα νέα ελληνικά, απάντησε στις ερωτήσεις του ΧΡΟΝΟΥ. Στο Δ.Σ. προεδρεύουν οι δύο γιοι του Σταύρου Νιάρχου, ο Φίλιππος και ο Σπύρος, καθώς και ο μικρανιψιός του Ανδρέας Δρακόπουλος.

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος διάλεξε να παρέμβει στο πολιτισμικό γίγνεσθαι ενισχύοντας όχι τη σύγχρονη παραγωγή αλλά τον εκσυγχρονισμό των υποδομών. Και επέλεξε τρία έργα τα οποία θα κατασκευάσει με ευθύνη του και θα παραδώσει στο ελληνικό Δημόσιο. Πρόκειται για ένα πολύ ακριβό δώρο αξίας 566 εκατ. ευρώ, το οποίο όμως, σε μια εποχή κρίσης, μπορεί να γίνει αβάσταχτο για τους ώμους του Δημοσίου. Τι θα συμβεί εάν την επόμενη μέρα ο προϋπολογισμός για τη συντήρηση της νέας Εθνικής Βιβλιοθήκης, της νέας Εθνικής Λυρικής Σκηνής και του Πάρκου Πολιτισμού αρχίσει να απορροφά τα κονδύλια που είναι απαραίτητα για τις αναβαθμισμένες, ελπίζουμε, πολιτιστικές τους δράσεις;

Πιστεύουμε πως το Κέντρο Πολιτισμού θα είναι βιώσιμο και χωρίς την οικονομική παρουσία του Ιδρύματος Νιάρχου, διότι εμπνέεται από ένα όραμα που δεν είναι ελιτίστικο και γι' αυτό θα το αγκαλιάσει η κοινωνία. Έχουμε βάλει μάλιστα ειδικό όρο στη σύμβαση δωρεάς για την προσβασιμότητα στο Κέντρο Πολιτισμού, το οποίο θα απευθύνεται σε όλους «ανεξαρτήτως φυλετικών ή άλλων διακρίσεων». Κάτι που σημαίνει ότι και ο άστεγος θα μπορεί να περάσει εκεί την ώρα του και ο άνεργος θα μπορεί να απασχοληθεί, αφού πέρα από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις το Κέντρο Πολιτισμού θα λειτουργεί και ως χώρος μάθησης και εναλλακτικών δραστηριοτήτων, πολλές από τις οποίες θα παρέχονται δωρεάν. Έχουμε μάλιστα κάνει και σχετική

οικονομική μελέτη με την εταιρεία Boston Consulting Group που έδειξε πως η λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού μπορεί να είναι ακόμη και πλεονασματική εάν αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητές του. Επιπλέον, η έμμεση παρουσία του Ιδρύματος Νιάρχου θα συνεχιστεί την «επόμενη μέρα» για ακόμη πέντε χρόνια μετά την παράδοση του έργου. Διότι δεν περιοριζόμαστε μονάχα στην κατασκευή του αλλά προετοιμάζουμε και τη λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού. Αφενός στελεχώνουμε τον φορέα υλοποίησης του έργου (δηλαδή τη μη κερδοσκοπική ανώνυμη εταιρεία ειδικού σκοπού) με τα κατάλληλα πρόσωπα που θα συνάψουν συμβάσεις με τρίτους (εστιάτορες, φύλακες, κηπουρούς αλλά και διευθυντές) όταν το έργο παραδοθεί, αφετέρου παρέχουμε στους αρμόδιους κρατικούς οργανισμούς την απαραίτητη τεχνογνωσία, λ.χ. οργανώνοντας προγράμματα μετεκπαίδευσης στο εξωτερικό ή προετοιμάζοντας τη λειτουργία της Εθνικής Βιβλιοθήκης και ως Δημόσιας κ.ο.κ. Και τέλος, είναι δεδομένο ότι το Ίδρυμα δεν θα εγκαταλείψει το «παιδί» του, αρκεί και οι κρατικοί φορείς να το λειτουργούν με άψογο τρόπο. Σε αυτή την περίπτωση εάν παρουσιαστεί ανάγκη θα συνδράμουμε το κράτος με στοχευόμενες δωρεές υπό όρους που θα παρακολουθούμε εμείς.

Τι θα κάνει όμως το Ίδρυμα εάν στο τιμόνι της νέας Εθνικής Βιβλιοθήκης, της νέας Λυρικής Σκηνής και του Πάρκου Πολιτισμού βρεθούν πρόσωπα με γούστα ή απόψεις που δεν το βρίσκουν σύμφωνο;

Θεωρούμε καταρχήν ότι όταν ένα κράτος και μια κοινωνία έχουν στα χέρια τους τέτοια εργαλεία, θα βρουν τρόπους να τα λειτουργήσουν καλά με αξιοκρατικά κριτήρια. Εξάλλου πολιτισμό θα παράγει και η μη κερδοσκοπική εταιρεία ειδικού σκοπού που έχουμε συστήσει. Έχουμε όμως προβλέψει και κάποιες δεσμεύσεις, λ.χ. ότι απαγορεύεται η αλλοίωση του αρχιτεκτονικού χαρακτήρα του Κέντρου Πολιτισμού κ.ά. Εάν παρ' όλα αυτά το Δημόσιο δεν σταθεί στο ύψος αυτού του έργου, έχουμε προβλέψει ένα μέτρο πολιτικής πίεσης –δηλαδή θα αποσύρουμε το όνομα «Νιάρχος»– ή και ένα μέτρο οικονομικής πίεσης – δηλαδή την ανάκληση ολόκληρου του ποσού της δωρεάς για να το διαθέσουμε σε κοινωφελείς δραστηριότητες.

Θεωρείτε πως μια ενδεχόμενη επικράτηση του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. θα μπορούσε να απειλήσει τη μελλοντική λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού;

Νομίζω πως όχι. Μόνο η βλακεία μπορεί να απειλήσει το Κέντρο Πολιτισμού. Άλλωστε, όταν η υπόθεση του Κέντρου Πολιτισμού είχε φτάσει στη Βουλή, η Άννα Φιλίνη ως εισηγήτρια τότε του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. ήταν υπέρ. Πιστεύω πως και στο μέλλον δεν θα επικρατήσει η στενόμυαλη άποψη που θεωρεί οποιαδήποτε πρωτοβουλία του μεγάλου κεφαλαίου επικίνδυνη για τον πολιτισμό.

Ο σχεδιασμός μεγάλων έργων πολιτιστικής υποδομής προϋποθέτει μια πολιτική απόφαση και ανήκε έως τώρα στην ευθύνη του Υπουργείου Πολιτισμού. Μήπως οδεύουμε προς ένα τοπίο όπου η εθνική κουλτούρα θα έχει φύγει από τα χέρια της Πολιτείας και θα έχει περάσει σε εκείνα των ιδιωτικών φορέων;

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος λειτουργεί συμπληρωματικά προς το κράτος. Το βοηθάει, δεν το αναπληρώνει. Η έμμεση παρουσία του Ιδρύματος Νιάρχου θα συνεχιστεί την «επόμενη ημέρα» για ακόμη πέντε χρόνια μετά την παράδοση του έργου. Διότι δεν περιοριζόμαστε μονάχα στην κατασκευή του, αλλά προετοιμάζουμε και τη λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού.

Εάν το Δημόσιο δεν σταθεί στο ύψος αυτού του έργου, έχουμε προβλέψει ένα μέτρο πολιτικής πίεσης –δηλαδή θα αποσύρουμε το όνομα «Νιάρχος»– ή και ένα μέτρο οικονομικής πίεσης – δηλαδή την ανάκληση ολόκληρου του ποσού της δωρεάς για να το διαθέσουμε σε κοινωνικές δραστηριότητες.

8.

Κ. Ασκούνης: Έτσι η Καλλιθέα αποκτά θεά στη θάλασσα

8/7/201, Ανακτήθηκε από <http://www.aftodioikisi.gr/sunenteuxeis/k-askounis-etsi-i-kallithea-apokta-thea-sti-thalassa>

Το «μπαλκόνι» της Αθήνας, η Καλλιθέα, αποκτά θεά στη θάλασσα, η παραλία Καλλιθέας-Μοσχάτου αναβαθμίζεται, ο δήμος αναδεικνύεται σε κεντρικό πόλο ανάπτυξης στην Αττική, σημειώνει -μεταξύ άλλων- ο δήμαρχος της πόλης Κώστας Ασκούνης, σε άρθρο του στην [aftodioikisi.gr](http://www.aftodioikisi.gr).

Αφορμή η παρουσίαση από το διεθνούς φήμης ιταλού αρχιτέκτονα Ρέντσο Πιάνο, στις 29 Ιουνίου, των έργων ανάπλασης του πρώην Ιπποδρόμου στο Φαληρικό Δέλτα και της προμελέτης για την ανάπλαση της παραλίας Καλλιθέας-Μοσχάτου.

Το πλήρες κείμενο του άρθρου του δημάρχου Καλλιθέας είναι το εξής:

Το «μπαλκόνι» της Αθήνας, αποκτά θεά στη θάλασσα.

Η παραλία Καλλιθέας -Μοσχάτου αναβαθμίζεται.

Με την επίσημη παρουσίαση του διεθνούς φήμης Ιταλού αρχιτέκτονα Ρέντσο Πιάνο στις 29 Ιουνίου, των έργων της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, της Εθνικής Βιβλιοθήκης και του πάρκου 170 στρεμμάτων -στον χώρο του παλαιού Ιπποδρόμου- όπως και της προμελέτης για την ανάπλαση της παραλίας Καλλιθέας-Μοσχάτου, η Καλλιθέα αναδεικνύεται σε κεντρικό πόλο ανάπτυξης στην Αττική...

Με την υλοποίηση και της μελέτης αυτής, δημιουργείται ένας ενιαίος χώρος 1000 στρεμμάτων πρασίνου αναψυχής, πολιτισμού και αθλητισμού που περιλαμβάνει και τα έργα του παλαιού Ιπποδρόμου.

Συγκεκριμένα το μεγαλόπνοο έργο που υλοποιείται σε σχέδια του Ρέντσο Πιάνο και δωρεά του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» έχουν ως εξής:

Έργα στον πρώην ιππόδρομο

Α. Ήδη ξεκίνησαν τα έργα στον παλιό Ιππόδρομο σε έκταση 243 στρεμμάτων που περιλαμβάνουν:

-Το Δημοτικό Πάρκο Αθλητισμού και Αναψυχής 30 στρεμμάτων όπου κατασκευάζονται κολυμβητήριο Ολυμπιακών διαστάσεων, γήπεδο ποδοσφαίρου, παιδότοπος και χώροι αναψυχής.

Πρόκειται για τον προπομπό της μεγαλύτερης ανάπλασης που είναι η διαμόρφωση του ΚΠΙΣΝ και χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος», με 5,5 εκατ. ευρώ, ενώ αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2012.

- Πάρκο 170 στρεμμάτων με υδάτινο κανάλι, μήκους 400 μέτρων.
- Τις νέες εγκαταστάσεις της Εθνικής Βιβλιοθήκης.
- Τις νέες εγκαταστάσεις της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Για τα παραπάνω έργα ήδη έχει εκδοθεί η οικοδομική άδεια από τη διεύθυνση οικοδομικών και κτηριοδομικών κανονισμών και οι εργασίες θα ξεκινήσουν μέχρι το τέλος του 2011.

«Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος»

Ο προϋπολογισμός για την κατασκευή του «Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» (ΚΠΙΣΝ) προσεγγίζει τα 566 εκατ. ευρώ, καθιστώντας το ως μια από τις μεγαλύτερες δωρεές που έχουν πραγματοποιηθεί από κοινωφελή οργανισμό παγκοσμίως.

Μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του μέχρι το 2015, το έργο θα παραδοθεί στο ελληνικό Δημόσιο, το οποίο θα αναλάβει πλήρως τη διαχείριση και τον έλεγχό του.

Ένα έργο μεγάλης πνοής που αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής των κατοίκων, δίνει υπεραξία και θα φέρει οικονομική δραστηριότητα με τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, όπως καταστήματα, καταλύματα, τοπικές μεταφορές, εστιατόρια, ενώ θα προστεθούν και 1.600 θέσεις πλήρους απασχόλησης, καθώς αναμένονται 1,5 εκ. επισκέπτες ετησίως.

Ανάπλαση παραλίας Καλλιθέας-Μοσχάτου

Β. Το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος» χρηματοδότησε τη γενική αλλά και τις μελέτες εφαρμογής -αξίας 4 εκατ. ευρώ- που πραγματοποίησε ο Ρέντσο Πιάνο για την ανάπλαση της παραλίας Καλλιθέας -Μοσχάτου και τη δημιουργία ενός πάρκου 700 στρεμμάτων από το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας έως το Δέλτα Φαλήρου, ένα έργο που θα ενταχθεί στο ΠΕΠ Αττικής.

Το κυρίαρχο σημείο της μελέτης είναι η ένωση της Καλλιθέας και του Μοσχάτου με τη θάλασσα μέσω της υπογειοποίησης της λεωφόρου Ποσειδώνος, η οποία κατεβαίνει ένα μέτρο από την επιφάνεια της θάλασσας και μετατοπίζεται 100 μέτρα από τη σημερινή της θέση.

- Προβλέπεται ακόμη να δημιουργηθούν: πάρκο, πεζόδρομοι, ποδηλατόδρομοι, προβλήτες και θεματικές ενότητες δραστηριοτήτων, για δράσεις και χρήσεις του κοινού: αθλητικοί χώροι, πολιτιστικές δομές όπως υπαίθριο σινεμά, μικρά καφέ και καταδυτικό πάρκο .

- Δημιουργία αντιπλημμυρικού καναλιού, όπου θα μαζεύονται τα νερά της βροχής και θα μεταφέρονται στον Κηφισό και το οποίο θα είναι πλήρως ενταγμένο στον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο.

- Η άρδευση του πάρκου προβλέπεται να καλυφθεί με τη χρήση μέρους των επεξεργασμένων υδάτων της Ψυτάλλειας.

Στο σύνολο της, η ανάπλαση στην παραλία Καλλιθέας -Μοσχάτου θα «απλώνεται» σε 1.000 στρέμματα εκ των οποίων τα 760 είναι πάρκα και πράσινο, ενώ η δόμηση νέων κτηρίων θα έχει συνολική επιφάνεια 2,500 τ.μ που θα καλύψουν χρήσεις αναψυχής πολιτισμού και αθλητισμού.

Πρόκειται ουσιαστικά για τη μεγαλύτερη αστική ανάπλαση της Αττικής που αναδεικνύει την περιοχή μας σε πόλο έλξης των πολιτών της ευρύτερης περιοχής.

Κόστος-χρονοδιάγραμμα κατασκευής

Το συνολικό κόστος κατασκευής του έργου είναι 215.000.000 και το κόστος συντήρησης 2.000.000. Σύμφωνα με τον υπουργό Περιβάλλοντος Γ. Παπακωνσταντίνου, θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΣΠΑ και το Πράσινο Ταμείο.

Όσον αφορά στα χρονοδιαγράμματα, αναμένονται: η ψήφιση του Προεδρικού Διατάγματος για τον σχεδιασμό του έργου το Μάρτιο του 2012, η ολοκλήρωση μελετών κατασκευής και έγκριση περιβαλλοντικών όρων τον Απρίλιο του 2012 και η δημοπράτηση του έως το Νοέμβριο 2012, με στόχο την αποπεράτωση του το 2015.

Σημαντικά οφέλη προκύπτουν και στη διάρκεια των κατασκευαστικών έργων, καθώς θα αποφέρουν εκτός από έσοδα στην οικονομική δραστηριότητα της Ελλάδας και εκατοντάδες θέσεις εργασίας. Ετησίως αναμένεται να απασχολούνται 1500 – 2400 άτομα.

1. ΡΕΝΤΣΟ ΠΙΑΝΟ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ_Ν ΣΥΝ

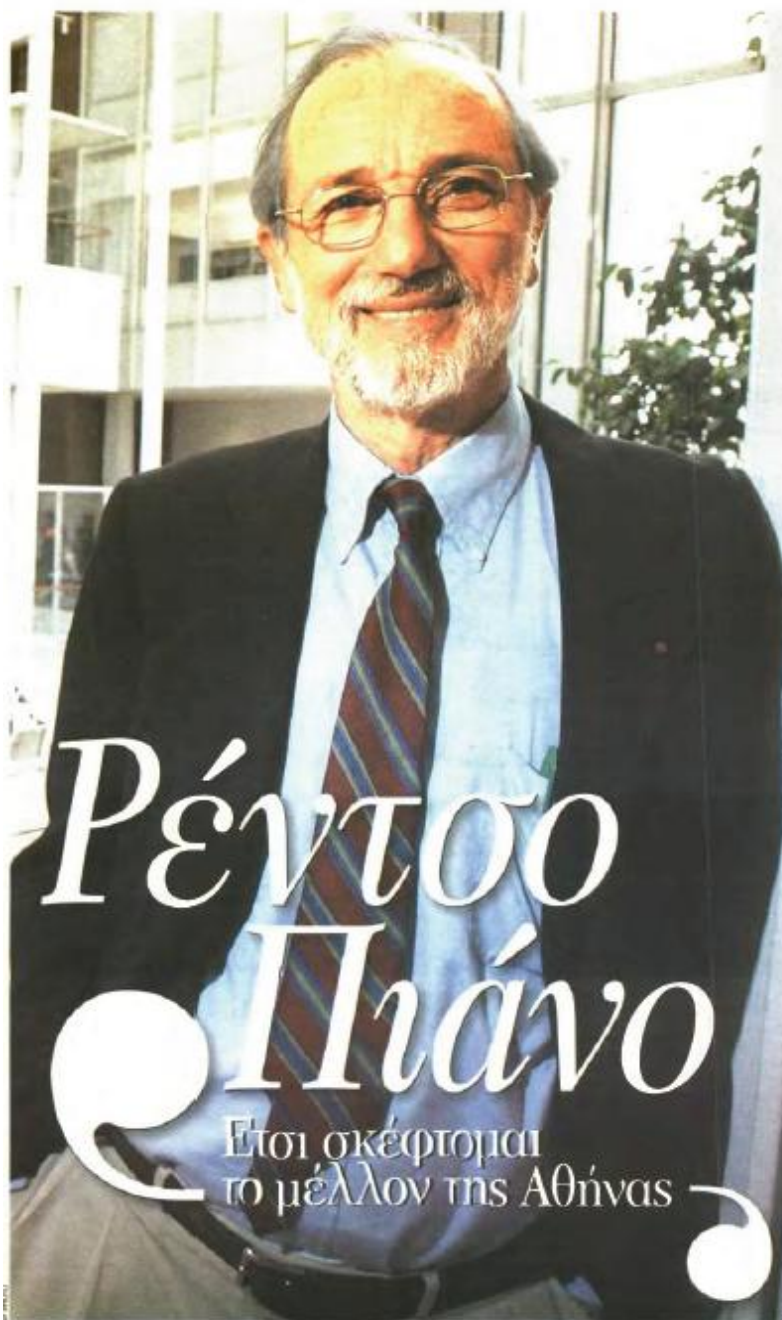
Ημ. Έκδοσης: ...25/06/2011 Ημ. Αποδελτίωσης: ...25/06/2011

Σελίδα: 3

Σάββατο-Κυριακή 25-26 Ιουνίου 2011

ΣΥΝΕΤΕΥΞΗ Ν ΟΥΝ 3

Ρέντσο Πιάνο

Είμαι σκέφτομαι
το μέλλον της Αθήνας

Ο διακεκριμένος αρχιτέκτονας μίας υποδέχεται στο εργαστήριό του στο Παρίσι και ανοίγει τα χαρτιά του για τα τελικά σχέδια του Κέντρου Πολιτισμού - Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, τα οποία θα παρουσιάσει την επρχόμενη εβδομάδα στην Αθήνα.

Του Γεώργιου Αρχιμανδρίτη

Τα 2008 το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος ανακοίνωσε την πρόθεσή του να χρηματοδοτήσει τη δημιουργία του Κέντρου Πολιτισμού - Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος στο Φαληρικό Δέλτα, το οποίο θα περιλαμβάνει ημικλασική και τον εβριθέλιμο των νέων κλασικών εγκαταστάσεων της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας και της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, καθώς και τη δημιουργία του Εκπαιδευτικού και Πολιτιστικού Πάρκου Σταύρος Νιάρχος. Ο προϋπολογισμός του προγράμματος τα 566 εκατ. ευρώ, καθιστώντας το έργο μια από τις μεγαλύτερες αποκλειστικές δαπάνες αυτού του είδους που έχει ποτέ πραγματοποιήσει κοινωφελής οργανισμός παγκοσμίως. Μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του, το έργο θα παραδοθεί στο Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο θα αναλάβει πλήρως τη διαχείριση και τον έλεγχο του. Η υλοποίηση του έχει ανατεθεί στον διακεκριμένο αρχιτέκτονα Ρέντσο Πιάνο, ο οποίος μας υποδέχεται στο εργαστήριό του, όπως το αποκαλεί, στο Παρίσι, στη γησινή του Μαρτ, δυο-ορία δρόμους πίσω από το κτήριο Ζοζεφ Πουλιναί που σχεδίασε το 1977 με τον φίλο του Ρισαρντ Ρόζερ. Πιάνο προσπαθεί και καμολογιστός, με την αλόγιστη και τη μακροχρόνια που καρδίζει η πραγματική καλλιέργεια, ο παλός ποιητής της αρχιτεκτονικής μίας μετά για τα τελικά σχέδια του Κέντρου Πολιτισμού - Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, τα οποία θα παρουσιάσει την Τετάρτη 29 Ιουνίου στον κενό κατασκευή του.

Καιρέ Πιάνο, σε λίγες ημέρες θα βρισκαίτε στην Αθήνα για να παρουσιάσετε τα τελικά σχέδια του Κέντρου Πολιτισμού - Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Πώς αισθάνεστε γ' αυτό;

Είμαι πολύ ευτυχής, γιατί αγαπώ πολύ την Ελλάδα και την Αθήνα. Πάντα έλεγα σε οικισμούς πόλεις, όπως η Αθήνα και η Ρώμη, ζουν σε βόλτες χιλιάδων χρόνων. Το Ίδρυμα που σήμερα η Αθήνα, και η Ελλάδα γενικότερα, αντιμετωπίζουν πολλά προβλήματα, αλλά είναι πεπεισμένοι ότι συνταρα αυτό θα διαπρασατούν. ΕΕΘ/ΜΟΥ

εμείς οι αρχιτέκτονες πρώτα να βλέπουμε τα πράγματα μακροπρόθεσμα και να τα θεωρούμε στη διάρκεια τους. Εγώ σκέφτομαι το μέλλον της Αθήνας και τα σχέδια που θα παρουσιάσω σε λίγες ημέρες θα συνεκρίθουν σ' αυτά, αφού θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας για πολλές εκατοντάδες ανθρώπους και με την ολοκλήρωσή του το έργο θα αποτελέσει ένα νέο υπαρκτό εργατικό πολιτισμού. Η τριτομια με την οποία βρισκόμαστε σήμερα η Ελλάδα δεν πρέπει να τη φοβόμαστε. Ο καλός θαλασσοπόρος, όταν είναι στο κάτω μέρος του κύματος, έχει όραση θα φτάσει πάλι στην κορυφή. Άλλωστε πολλά μεγάλα σχέδια υλοποιήθηκαν και υλοποιούνται σε περιόδους κρίσης. Το Εμπόρι Στέιτ Μπίλντινγκ, για παράδειγμα, σε περίοδο κρίσης χιτιστικής και αποτέλεσε ζωτικής σημασίας απόντηση σ' αυτή. Το ίδιο ισχύει και για τους ανθρώπους. Σε στιγμές κρίσης αναγκάζομαστε να θέσουμε στον εαυτό μας κριτήρια και να βρούμε απαντήσεις. Όταν μια ανθρώπινη ψυχή, είναι ανθρώπινος οργανισμός, μια πόλη ή μια κοινωνία έρχονται αντιμέτωποι με μια μεγάλη δυσκολία, έρχομαι πάντα την ευθύνη και τη δύναμη να ανηράσονται.

Γιούριε σελίδα

Πολλά μεγάλα σχέδια τα εμπνεόμαστε και τα υλοποιούμε σε περιόδους κρίσης. Το Εμπόρι Στέιτ Μπίλντινγκ, για παράδειγμα, σε περίοδο κρίσης χιτιστικής και αποτέλεσε ζωτικής σημασίας απόντηση σ' αυτή

1. ΡΕΝΤΣΟ ΠΙΑΝΟ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ_Ν ΣΥΝ

Ημ. Έκδοσης: ... 25/06/2011 Ημ. Αποδελτίωσης: ... 25/06/2011

Σελίδα: 4

4 Η συν ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ο Ρέντσο Πιάνο κατά την προετοιμασία της έκδοσης με συνέλιό του στην Εθνική

Όλα για να επανέλθουν στην πρότερη κατάσταση, η οποία θα οδηγούσε ξανά στην κρήνη, αλλά για να επιστρέψουν σε μία νέα εποχή της πορείας τους.

Αερθίως. Πρόκειται για μετ'επιστροφή, για μεταμόρφωση. Γι' αυτό στο έργο που θα υλοποιηθεί στην Αθήνα δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη Βιβλιοθήκη, ιδιαίτερα στη γλώσσα. Η νέα Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας θα είναι η πιο μοντέρνα βιβλιοθήκη στον κόσμο. Σκεφτείτε ότι, όταν ήταν από περίπου τριάντα χρόνια χρόνια φτιάχτηκε με τον Ρίτσαρντ Ρότζερς τη Βιβλιοθήκη του Κέννερυ Ζορζ Παρισινό στο Παρίσι, οι βιβλιοθήκες φύλασσαν τα βιβλία σε χώρους μη προσβάσιμους για τον επισκέπτη, ο οποίος συμπλήρωνε ένα καρτέλι με τα στοιχεία του βιβλίου που ήθελε και περίμενε να του το φέρουν. Παλιότερα, ενόσω σ' αυτό σαν τρόπο – γιατί ήσαν και οι δύο λίγο τραλοί – και τελικά ο Ζαν-Πιερ Σεζέν, ο δεισιδαιμό-

να, έτα υψή ο επικριτής να μπορεί να πάρει μόνος του το βιβλίο που τον ενδιαφέρει και φέρνοντας να το αφήσει απλά πάνω στο τραπέζι εργασίας – παρατηρήθηκαν βιβλία και κάποιες κλοπές βιβλίων, αλλά αυτοί που τα δειπάζουν τους συγκινητά, γιατί το μόνο που θέλουν να επιστρέψουν είναι γλώσσα. Αυτή την επανάσταση κάναμε το 1977.

Ποιος θα είναι οι καινοτομίες της νέας Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας;

Θα είναι μια υπερσύγχρονη βιβλιοθήκη στην οποία θα φιλοξενούνται πάνω από δύο εκατομμύρια βιβλία και η οποία θα βρίσκεται σε μια μοναδική σύνθεση με τη Βρετανική Βιβλιοθήκη, τη Βιβλιοθήκη του ΓΓΔ, του Κολλυμείου, της Νέας Υόρκης, με όλες τις Βιβλιοθήκες του κόσμου. Αυτή θα είναι η μεγάλη καινοτομία της. Πέρα από το βιβλίο έντονο, θα παρθεί και το δραστηριότητα, η μουσική επικοινωνία με όλες τις άλλες Βιβλιοθήκες που κινούνται, θα παρθεί στον επισκέπτη πρό-

συνβουλευτική, αλλά και να εκπαιδευτική και να πάρει μαζί του ό,τι χρειάζεται. Πρόκειται για έναν εντελώς πρωτοποριακό τρόπο να μοιράζεται κανείς τη γνώση. Το γεγονός μάλιστα ότι ένας τόσο χώρος φτιάχεται στην Αθήνα, στην πόλη που γίνονταν τον αρχαίο πολιτισμό, που γέννησε τη δημοκρατία και τον βόλογο, συνδέεται άμεσα με τη μυθολογία και την παράδοση της πόλης, κι αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Παρ' η Αθήνα, όπως και κάθε πόλη, με το σκελετό, το πολεοδομικό, τις βιβλιοθήκες, τα κέντρα πολιτισμού, το γραμμάτιο και τις τέχνες, υμνεί φράγματα ενάντια στη βαρβαρότητα, ενάντια στη μη γλώσσα.

Πώς θα γίνεται η πρόσβαση στη νέα Εθνική Λυρική Σκηνή και τη νέα Εθνική Βιβλιοθήκη;

Με δύο τρόπους. Ο ένας είναι από το πάρκο που σε οδηγεί και το βιβλίο στο υψηλότερο σημείο του Κέννερυ, το αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης, το οποίο βρι-

σκήνεται στην Αθήνα, γύρω στο εικοσάχρονο. Από εκεί οι βιβλιοθήκες με μία ανεπαίσθητη κλίση πάνε το κεφάλι προς την κατεύθυνση της θάλασσας. Η κλίση είναι τόσο μικρή που δεν καταλαμβάνει καν ό,τι πρόκειται για αναφορά. Κι όταν τελειοποιήσεις και κατέβεις προς το πίσω, συνειδητοποιείς ότι ανέβαινες τριάντα δύο μέτρα! Είναι αναπόφευκτο ταυτόχρονα τη βόλογο και την πόλη αυτό είναι κάτι μαγικό. Περιπάτας πάνω από τον κόσμο με τον θαλασσοπόρο βλέπεις μπροστά και πίσω σου τον Παρθενώνα. Ο άλλος τρόπος πρόσβασης είναι από την Αγορά η οποία βρίσκεται στην ίδια του πάρκου και η οποία φιλοδοξεί να γίνει σημείο συνάντησης για τους Αθηναίους. Πρόκειται για μία πλατεία 30 επί 30, από την οποία μπορείς απευθείας στη Λυρική Σκηνή και δεξιά στη Βιβλιοθήκη, ενώ με το ασανσέρ μπορείς να ανέβεις στο πάρκο και το αναγνωστήριο. Στο Κέντρο Πολιτισμού φτιάχνει, λοιπόν, κανείς μέσα από δύο στοιχεία σύμβολα της πόλης: το πάρ-

1. ΡΕΝΤΣΟ ΠΙΑΝΟ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ_Ν ΣΥΝ

Ημ. Έκδοσης: ... 25/06/2011 Ημ. Αποδελτίωσης: ... 25/06/2011

Σελίδα: 5

Γαββατομαζικό 25-26 Ιουνίου 2011

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ **NOUV** 5

1. Η πρόταση του Ρέντου Πάνου για το Φαληρέο δάλα περιλαμβάνει τη διαμόρφωση ενός λόφου ύψους 32 μέτρων με ήπια κλίση. Ο λόφος αυτός θα αποτελέσει συγχρόνως την πρόταση στέγη της Βιβλιοθήκης και της Λυρικής Σκηνής. Ένα τεχνητό κανάλι θα συνδέσει τον χώρο με τη θάλασσα

2. Ένα δάπεδο πλακό κτίση, δηλαδή ένα μεταλλικό στέγαστρο με εφάρμογα 105x85 μέτρα, θα υψώνεται 14 μέτρα πάνω από την κορυφή του λόφου και θα σπερμαίνεται σε 40 μεταλλικούς στύλους. Η εφάρμογα του θα αποτελείται από φωτοβολταϊκά πάνελ που θα καλύπτουν τις ενεργειακές ανάγκες του κτιρίου

3. Ανάμεσα στα έργα του Ρέντου Πάνου ξεχωρίζει το Πολιτιστικό Κέντρο Ζαρέ Παρμενισού (το «Μπαμπού» όπως το αποκαλούν οι Παριζιάνοι). Η ιδέα του, η Βιβλιοθήκη του Κέντρου να είναι προσβόληση στο κοινό, θεωρήθηκε επαναστατική το 1977

4. Η «Σφαίρα» τοποθετήθηκε στο λιμάνι της Γένοβας το 2001, κατά τη διάρκεια της περιφέρειας πλέον Συνόδου Κορυφής του G8

5. Το Κέντρο Πολιτισμού Πάουλ Κλιε στη Βέρνη (2006) αποτελεί ένα από τα χαρακτηριστικά έργα του αρχιτέκτονα και είναι αφιερωμένο στο έργο και την τέχνη του γερμανοβραβίου ζωγράφου, μουσικού και ποιητή

2

5

Με μια **ματιά**

■ Γεννήθηκε στη Γένοβα το 1937

■ Σπούδασε στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου

■ Άρσενε την καριέρα του μελετώντας και σχεδιάζοντας ελαφρές κατασκευές και καταφύγια

■ Από το 1965 μέχρι το 1970 συνεργάστηκε με τον Λουίς Καν και τον Μαξιμόφιο

■ Από το 1971 μέχρι το 1978 συνεργάστηκε με τον Ρίτσαρντ Ρόιζερ. Η κοινή συνεργασία τους άρσενε με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του κτιρίου Ζαρέ Παρμενισού του Παρισιού, το 1971, το οποίο τους έδωσε και διάσημους σε όλο τον κόσμο

■ Τιμήθηκε με το βραβείο Πριτζερ το 1998, ενώ το 2006 κέρδισε το Χρυσό Μετάλλο του Αμερικανικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτόνων. Έχει επίσης κερδίσει το βραβείο Κίτο και το βραβείο Σόννην.

■ Διεπείρε γραφεία στο Παρίσι, στη Γένοβα και στη Νέα Υόρκη, στα οποία αποσπασματοποιεί κτιριακό έργο προσωπικό.

■ Το κτίριο του κοσμομήνου γαλλοιταλικού σε όλο τον κόσμο. Από τα έσοδα προέρχεται το έργο του είναι το κτίριο των «New York Times» και το Μουσείο Γουλνίτς στη Νέα Υόρκη, το κτίριο της Ακαδημίας Επιστημών στην

Η στέγη του αναγνωστήριου είναι ένα αλεξάνδρο έκτασης ενός εκταρίου, δηλαδή δέκα αλεξιάνδρων στραμμένων. Γιατί κάνατε αυτό την επιλογή;

Για πολλούς λόγους. Κατ' αρχάς ήθελα να σας πω ότι η στέγη αυτή είναι ένα κατασκευασμένο ώστε να συνδέει την ηλεκτρική ενέργεια. Κάθε ένα δάπεδο συνδέεται σε περιβαλλοντικό δίκτυο, δηλαδή το Κέντρο Πολιτισμού να καταναλώνει ελαφρώς ενέργεια. Αυτό το πετύχαμε, χρησιμοποιώντας το φυσικό αέριο, το εν λόγω αλεξάνδρο και τη γεννητήρια Φροντιστήρι με λάμπα να φέρουμε το παρκο πάνω από το κτίριο, γιατί το φυσικό αέριο αποτελεί πολύ καλή μέθοδο κατά την εξοικονόμηση υψηλής θερμοκρασίας. Έτσι, κάθε φορά που κάναμε ένα κανονικό κτίριο, φροντίζουμε να κατασκευάσουμε διαφορετικές προνομι παραγωγής και εξοικονόμησης ενέργειας. Πράγμα όμοιο πάνω να το κάναμε με τρόπο ποικίλο. Στη συγκριτική αυτή περίπτωση

που μόλις με κερσάει και κολύμπι ταυτόχρονα και τις σκάλες το σύστημα αρδεύει έναν χώρο. Η πρόταση αυτή μηχανική ενέργεια, η οποία θα προσπαθεί από τον ήλιο και τα κτίρια να απορροφήσει τις σκάλες του θα αποτελέσει πύλο ελπίς για ποικίλους μορφές δασκάλους και φοιτητές, αφού θα επηρεάσει τη μέγιστη της ελαφρώς ενέργειας. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μένα, γιατί αποτελεί μια πρόβλεψη στο μέλλον.

Ομάδε, αναμφισβήτως, το πέντε αναστατικά στοιχεία που αναδίδει είναι...

... το Πάρκο, η Αγία, η Βιβλιοθήκη, αυτός ο χώρος μελέτης που θα απευθύνεται σε όλη τον κόσμο, η Λυρική Σκηνή, η οποία θα συνδέσει τις τεχνολογικές ανάγκες μιας σύγχρονης σκηνής με την ανάσπαση αισθητική του κλασικού ηπειρωτικού και τέλος η στέγη που θα ανεγείρονται στην πλατεία αυθεντική αυθεντική η οποία αποτελεί το σημείο κατανάλωσης όλων των προηγούμενων

χώρων όπου θα βάζετε, μελέτες και συνθέσεις με σκόνη των κώδικα. Η ιδέα του διαλόγου είναι μια ιδέα που πάει πολύ μακριά, γιατί είναι σίγουρα το μεγαλύτερο όραμά μου για το μέλλον ότι το κοινό σημείο των ανθρώπων θα υπερκεράσει έναν τεχνολογικό δόξο. Γιατί καθίσει που επηρεάζει να συνδιαλογώμε μεταξύ μας και να καταλάβουμε ο ένας τον άλλον, ώστε η διαφορετικότητα μας να αποτελεί σθένος και όχι αποκλειστικό δένεζε, είναι καλύτερο. Θέλω να πω ότι ήρθα από την επιθυμία μου να κόνω μια αίσθηση για την Ομάδε, για τη μουσική, για τον χώρο, με Βιβλιοθήκη ένα Πάρκο, υπάρχουν όλα όραμα για την ανθρωπότητα, όραμα που μας κάνει κατά κάποιον τρόπο να εξοικονομώμε με κόπους στην κοινή πολιτιστική μας κληρονομία που προέρχεται από τη Μεσογεία, από την περιφέρεια θάλασσα-κωνσταντινιτών πολιτισμών. Μιλώ για το όραμα αυτό, γιατί πιστεύω ότι το βασικό στοιχείο αυτού του σχεδίου δεν είναι μόνο η γεννητική

αυτό το όραμα, δεν είναι μόνο ότι σε αυτή την περίοδο κρίσης έρχονται στην πόλη άνθρωποι από άλλες χώρες για να δουλέψουν. Είναι επίσης η προσέγγιση για το μέλλον που δίνει στη χώρα.

Πιστεύετε λοιπόν ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί;

Φυσικά! Κι είναι αίσθημα δεν αντιμετωπίζουμε κατά περιόδους παρόμοια προβλήματα; Το ίδιο και οι Ιταλοί και οι Πορτογάλοι. Και λοιπόν; Η Ευρώπη είναι φτιαγμένη από λαούς διαφορετικούς μεταξύ τους και θα χρειαστεί χρόνο, και δυο γενιές ακόμα, για να επηρεάσει η συζήτηση όλων αυτών των διαφορετικών μεταξύ τους στοιχείων. Είναι αλήθεια ότι είναι, οι άνθρωποι της Νότιας Ευρώπης, έχουμε λίγο διαφορετική. Εμείς τους Νότιους περιόρισε το χρόνο. Κι αυτό είναι πολύ καλό, γιατί εμείς φέρνουμε στο ευρωπαϊκό-αυτοδύναμη τη διάσπαση της επιθυμίας. Η ζωή είναι φτιαγμένη από ανάγνωση και στέμματα και συνάντη ανθρώπων είναι πιο κλειστή από την ανάγνωση γιατί επιμερίζεται

να είναι ένα σύμβολο για το μέλλον, ένα σύμβολο της δυνατότητας να συμβεί ο πλανήτης και να ενσωματώσει ο διάλογος ανθρώπων ανθρωπότητας. Αυτό είναι το νόημα του μαζικού μου λειτουργικού, του αναγνωστήριου που θα κλιμακωθεί γρήγορα, γιατί η ανάγνωση, το διάβασμα είναι επίσης κώδη μεταφορικά. Είναι η ανάγνωση των Βιβλίων, ένα όραμα και η ανάγνωση του κοσμού.

info

Την Τετάρτη 29 Ιουνίου στις 19.15, στον χώρο κατασκευής του Κέντρου Πολιτισμού - Αρχαίο Επαύριο Νάξου, ο Ρέντου Πάνου θα παρουσιάσει τα τελικά σχέδιά του. Η εκδήλωση θα είναι δωρεάν και ανοικτή στο κοινό το οποίο για να δηλώσει συμμετοχή θα πρέπει

10.

AN EXAMPLE OF EXCELLENCE 22 11 13

#27/11/2013 INTERNATIONAL NEW YORK TIMES_KATHIMERINI ΣΕΛ.: 1

EDITORIAL

An example of excellence

Greece may be beset by misery brought on by the crisis, but that does not mean there are no shining examples of excellence here.

The Greek National Opera has achieved a lot in the past few years and has acquired an international reputation. Its management has succeeded in significantly reducing operating costs and attracting a larger public, including young people, to the opera.

It would be extremely shortsighted to undermine the good work the GNO is doing by slashing its funding further, especially given how many state organizations continue to operate without having any real purpose.

The GNO's role is also important in another respect. Its new flagship is to be the crowning jewel of the Cultural Park at Faliro Bay that is currently under construction.

If we're going to trim the fat, let's do it with organizations that belong in the past, not those that belong in the future.

11.

Συνέντευξη Διευθυντή Πολιτιστικών Εκδηλώσεων Υπουργείου Πολιτισμού κ. Ν. Λένου.

Το Ίδρυμα "Σταύρος Νιάρχος" το 1998 έλαβε την απόφαση να χρηματοδοτήσει την κατασκευή ενός Πολιτιστικού Κέντρου εθνικής και διεθνής εμβέλειας. Ποιοί είναι οι στόχοι και οι δράσεις του Υπουργείου Πολιτισμού για την αποδοτικότερη χρήση του νέου αυτού έργου;

Το Υπουργείο Πολιτισμού αξιοποίησε πλήρως αυτό το έργο. Καταρχήν στεγάζονται θεσμικοί φορείς του Υπ. Πολιτισμού. Ότι στεγάζεται η Λυρική Σκηνή δεν σημαίνει τίποτε άλλο παρά της στέγασης.

Ως προς την λειτουργία της Λυρικής Σκηνής με άλλους φορείς ή εκπαιδευτικά κέντρα; Είναι αρμοδιότητα απευθείας της Εθνικής Λυρικής Σκηνής ή θα είναι αρμοδιότητες και του Πολιτιστικού Κέντρου;

Όχι το Κέντρο στεγάζει την Λυρική Σκηνή και τη Βιβλιοθήκη. Από κει και πέρα σαν Κέντρο ενός Ιδρύματος έχει και άλλες συνεργασίες. Το Κέντρο είναι του Ιδρύματος δεν είναι του Υπουργείου Πολιτισμού.

Μετά την κατασκευή του Πολιτιστικού Κέντρου το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος θα το παραχωρήσει στο δημόσιο. Πως θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από την πλευρά του Υπουργείου Πολιτισμού;

Ναι, η αξιοποίηση θα είναι στο μέγιστο. Αυτή τη στιγμή ακούτε η Λυρική Σκηνή οποία κάνει κάποιες παραγωγές και έχει αυτόν τον περιορισμένο χώρο στην Ακαδημία, οπότε θα είναι στο μέγιστο η αξιοποίηση από πλευράς πολιτισμού.

Όταν λέτε στο μέγιστο τι ακριβώς εννοείτε;

Μιλάμε και για καλλιτεχνική ωφέλεια και για οικονομική ωφέλεια. Όταν είναι sold out η Λυρική Σκηνή με μια χωρητικότητα δεδομένη τώρα εκεί θα είναι πενταπλάσιο.

Οπότε το γεγονός αυτό αποτελεί έναν πόλο έλξης και ως προς τους δωρητές της Λυρικής Σκηνης ώστε να την προωθήσουν περισσότερο.

Για τα δεδομένα της Εθνικής Λυρικής Σκηνης υπάρχουν και τώρα δράσεις από εμάς με τα δεδομένα της στέγασης που υπάρχουν τώρα και των μικρών υποδομών που έχει. Η Λυρική Σκηνή έχει περίπου 25 εποπτευόμενους φορείς Εθνικό Θέατρο, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Μέγαρο Μουσικής. Η Λυρική Σκηνή τα τελευταία τρία χρόνια πρέπει να πούμε είναι ο πιο επιτυχημένος φορέας sold out όλες οι παραστάσεις, συνεργασίες με πολλούς φορείς δηλ το Εθνικό Θέατρο, το Φεστιβάλ Αθηνών και δικούς μας και ξένους, οπότε αν το δούμε πως θα λειτουργήσουν με τις δυνατότητες που έχουν στα νέα δεδομένα, όταν λέμε σαν Λυρική Σκηνή να λέμε και σαν Υπουργείο Πολιτισμού γιατί είναι εποπτευόμενος φορέας του Υπουργείο Πολιτισμού.

Είπατε επίσης ότι έχετε στην αρμοδιότητά σας και άλλους πολιτιστικούς φορείς. Υπάρχουν κάποιες πρωτοβουλίες για κάποια μελλοντική τους δράση, συνεργαζόμενοι δηλαδή οι φορείς αυτοί με το ΚΠΣΝ ή είναι ακόμα νωρίς;

Όχι μεγαλύτερες ενέργειες αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν. Δεν υπάρχει σχεδιασμός αυτή τη στιγμή. Είναι νωρίς.

Υπάρχει όμως η πρόβλεψη ή η διάθεση;

Σίγουρα, υπάρχουν δυνατότητες, όταν υπάρχουν σύγχρονοι χώροι και δυνατότητες άλλες και το εντυπωσιακό και το ουσιαστικό του θέματος σίγουρα δημιουργούνται περισσότερες ενέργειες, αλλά σχεδιασμός επίσημος αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει δύο χρόνια πριν τελειώσει το έργο.

Έχουν γίνει ή πρόκειται να γίνουν κάποια βήματα συνεργασίας με το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος για την προώθηση των πολιτιστικών θεμάτων;

Το Ίδρυμα Στ. Νιάρχος όπως και άλλα πολιτιστικά ιδρύματα πιο γνωστά και λιγότερο γνωστά, διαχρονικά συνεργάζονται με το Υπουργείο.

Υπάρχει κάποια διαφορετική κίνηση ενόψει του ερεθίσματος που δίνεται από το κατασκευαστικό αυτό έργο; Υπάρχει κάτι που δεν έχει γίνει ή θα μπορούσε να γίνει;

Υπάρχει θετική αντιμετώπιση και άλλων συνεργειών.

Θα συστεγάζεται και η Εθνική Βιβλιοθήκη με την Εθνική Λυρική Σκηνή που έχουν διαφορετικό ρόλο ο κάθε ένας από τους δυο οργανισμούς οπότε αυτό απαιτεί σύμπραξη και του Υπουργείου Πολιτισμού και του Υπουργείου Παιδείας. Έχουν γίνει κάποιες ενέργειες στο κομμάτι αυτό;

Η Εθνική Λυρική Σκηνή παράγει πολιτιστικό έργο όπως και η Εθνική Βιβλιοθήκη, η οποία αρχικά, το 1970, ήταν στο Υπουργείο Πολιτισμού. Η Δημόσιο Εθνική Βιβλιοθήκη δεν έχει στενά εκπαιδευτικό ρόλο αλλά πολιτιστικό ρόλο.

Πολιτιστικό και μορφωτικό ρόλο...

Ναι πολιτιστικό και μορφωτικό.

Τώρα όμως υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οπότε θα υπάρχει η συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας με το Υπουργείο Πολιτισμού και του Ιδρύματος Στ. Νιάρχου.

Ναι, σίγουρα.

Υπάρχουν υπό μελέτη κάποιες εκδηλώσεις ώστε ταυτόχρονα να υπάρχει μια εκδήλωση, ένα φεστιβάλ που θα αφορά την Εθνική Βιβλιοθήκη και την Εθνική Λυρική Σκηνή; Έχουν γίνει τέτοιες συζητήσεις;

Ναι έχουν γίνει κάποιες συζητήσεις. Η Λυρική Σκηνή τα δύο τρία χρόνια συνεργάζεται με τους πάντες. Υπάρχει μεγάλη εξωστρέφεια. Οπότε υπάρχει ένας άτυπος σχεδιασμός ενεργειών.

Επειδή πρόκειται για ένα πολύ μεγάλο έργο που έχει γίνει στη χώρα μας θεωρείται ότι λόγω της κρίσης που υπάρχει, επειδή επικρατεί η περικοπή δαπανών σε μεγάλη κλίμακα, θεωρείται ότι αυτό θα αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα ως προς τη λειτουργία του δηλ. την παροχή κάποιων κονδυλίων, θα βασιστούμε ίσως σε κάποια ευρωπαϊκά προγράμματα, υπάρχουν κάποιες πληροφορίες πάνω σε αυτό;

Σίγουρα αυτή τη στιγμή έχει κριθεί το 2014-2020. Σίγουρα θα υπάρχει αξιοποίηση κάποιων κονδυλίων. Βέβαια για τον πολιτισμό είναι πολύ λίγα σε σχέση με το συνολικό ποσό. Τα υπόλοιπα ποσά αφορούν κατασκευαστικό έργο, επιχειρηματικότητα, ανταγωνιστικότητα, ψηφιακά πολλά και εδώ πέρα θα ξεχωρίσουμε γιατί είναι το γενικό. Θα προχωρήσουν ψηφιοποιήσεις που ήδη έχουν ξεκινήσει και από την παλιά μορφή της Εθνικής Βιβλιοθήκης. Είναι ένα τεράστιο θέμα, για την καταγραφή ενός τεράστιου πλούτου από πλευράς υλικού που διαθέτει η Εθνική Βιβλιοθήκη.

Ως προς το υλικό που δεν είναι σε ψηφιακή μορφή θα μεταφερθεί, μπορεί να δημιουργηθεί κάποιο πρόβλημα ή ζημιά;

Όχι κανένα πρόβλημα, αυτά τα μεταφέρουν εταιρείες, ασφαλίζονται. Δεν υπάρχει τέτοιο θέμα.

Υπάρχει πρόθεση συνεργασία των Πανεπιστημίων της χώρας μας με τη λειτουργία της Εθνικής Λυρικής Σκηνης και της Εθνικής Βιβλιοθήκης;

Ναι, βέβαια θα υπάρχει.

Για παράδειγμα οι σχολές Θεατρικών, Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ δεν θα είναι μια καλή ευκαιρία να συνεργαστούν για την προώθηση και προβολή της Λυρικής Σκηνής;

Ναι, βέβαια θα δοθούν πολλές ευκαιρίες .Υπάρχει ένα άλλο πνεύμα και με τις δυσκολίες που υπάρχουν έχει αρχίσει και διαμορφώνεται μια μορφή εξωστρέφειας.

Υπάρχει σχεδιασμός για τον τρόπο λειτουργίας και συνεργασίας από πλευράς Υπουργείου Πολιτισμού;

Δεν υπάρχει καταγεγραμμένος επίσημος σχεδιασμός, αλλά σίγουρα θα γίνουν πολλά πράγματα.

Αναφέρεται ότι αν το ΚΠΣΝ δεν λειτουργήσει έτσι όπως πρέπει τότε θα φύγει από την αρμοδιότητα του Δημοσίου. Τι θα μπορούσε να μην πάει «καλά»;

Να υπάρχουν καθυστερήσει, όλοι μας έχουμε ευθύνη στον τομέα αυτό. Καταρχήν σε εύλογο χρόνο θα πρέπει να υπάρξει ένας επίσημος σχεδιασμός. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα έργα μεταπολεμικά της χώρας μας.

Οπότε διατρέχει κάποιον κίνδυνο να μην υπάρχει συντονισμός ή να μην ληφθούν υπόψη κάποιες δράσεις;

Πολύ σωστά προνόησαν και το Ίδρυμα έχει βάλει κάποια ρήτρα. Υπάρχουν Ιδρύματα με πολύ σοβαρούς μηχανισμούς οργάνωσης. Η αλήθεια είναι ότι το διάστημα που θα αρχίσει η λειτουργία του δεν είναι πολύ μακρινό για να πούμε ότι έχουμε χρόνο να οργανωθούμε, είναι κοντινό. Αυτή τη στιγμή αναμένεται να αρχίσει η λειτουργία νέου οργανογράμματος στο Υπουργείο Πολιτισμού, το οποίο θα είναι περισσότερο λειτουργικό. Παίζει ρόλο ο τρόπος οργάνωσης του θεσμικού οργάνου και η συνεργασία με το Ίδρυμα δηλ. το Πολιτιστικό Κέντρο εννοώ. Στην πράξη όμως μετράνε όλα και στη σοβαρότητα που θα τα αντιμετωπίσουμε. Πολύ καλά κάνουν και βάζουν ρήτρες- ας τις πω- γιατί αν ένα κράτος ή οι πολιτικοί δεν ενδιαφέρονται και ασχολούνται

επιφανειακά, δεν υπάρχει δηλαδή μια θεσμική, ουσιαστική συνεργασία τότε έχουν δίκιο όσα υποστηρίζουν οι διοικούντες του Ιδρύματος.

Υπάρχουν στα μελλοντικά σχέδια στον τομέα του συντονισμού το Υπουργείο Πολιτισμού με τους γειτονικούς Δήμους ως προς την Πολιτισμική τους δράση ‘

Ξέρετε η Δ/ση είναι πολιτιστικής περιφερειακής πολιτικής, οπότε έχουμε όλους τους Δήμους της Ελλάδας και τις περιφέρειες, αυτό είναι κάτι σοβαρό που το έχω σκεφθεί γιατί είναι στενά υπό την αρμοδιότητα μας το πώς θα έχουμε ένα συντονισμό με τους όμορους δήμους και με το Δήμο Αθηναίων γιατί είναι σημείο αναφοράς ως μεγαλύτερος Δήμος με την έννοια ότι μπορεί να υπάρχουν συμπράξεις και συνέργειες και με τον Δήμο Αθηναίων.

Εξάλλου υπάγεται στο Δήμο Καλλιθέας ο οποίος δήμος συνδέεται με το αστικό κέντρο.

Ακριβώς, είναι ένα ειδικό κομμάτι το σημείο που κατασκευάζεται το ΚΠΙΣΝ, πως δηλαδή συνδέονται οι ΟΤΑ και η Περιφέρεια Αττικής.

Έχουν γίνει κάποιες ενέργειες ή ακόμα όχι;

Σε επίπεδο ΟΤΑ όχι.

Πιστεύεται ότι οι Δήμοι υπάρχει περίπτωση να έρθουν σε δύσκολη θέση ως προς την πολιτιστική τους δράση; Δηλαδή η λειτουργία του ΚΠΙΣΝ από την μια πλευρά θα τους αναβαθμίσει αλλά από την άλλη πλευρά υπάρχει κίνδυνος να περιορίσει τις τοπικές δημοτικές πολιτιστικές δράσεις;

Θα λειτουργήσει σίγουρα ανταγωνιστικά να το πούμε καλύτερα συναγωνιστικά με την καλή έννοια, ας πούμε γίνονται κάποια φεστιβάλ στους γειτονικούς δήμους Βέβαια με το τωρινά δεδομένα έχουν περιοριστεί οι δυνατότητές τους των δήμων γενικότερα εκτός των πολύ μεγάλων δήμων. Ότι γίνονται στο χωροταξικό πλαίσιο με πρωτοβουλίες, χορηγίες σε όλη την Ελλάδα γίνονται αλλά σαν δυνατότητα χρηματοδότησης και οργάνωσης έχουν πολύ περιορισμένα οικονομικά δεδομένα.

Οπότε με τα δεδομένα που έχουμε τώρα δεν μπορούμε να μιλήσουμε για με την καλή έννοια ανταγωνισμό των δήμων. Ίσως τα παλαιότερα χρόνια που διέθεταν περισσότερα χρήματα οι ΟΤΑ . Σίγουρα όμως θα λειτουργήσει ως κίνητρο για τους Δήμους γιατί σιγά σιγά αλλάζουν οι νοοτροπίες.

12.

Συνέντευξη Αντιδημάρχου Πολιτισμού Δήμου Καλλιθέας κ. Θ. Ψαλιδόπουλου.

Η ενοποίηση του χώρου του Ιπποδρόμου με την παραλία της Καλλιθέας μέσω της πεζογέφυρας της Εσπλανάδα πως πιστεύεται –μέσα στα πλαίσια του ΠΚΙΔΣΝ- ότι μπορεί να ωφελήσει το Δήμο της Καλλιθέας;

Η ενοποίηση του αστικού ιστού της Καλλιθέας με το παραλιακό μέτωπο στα διοικητικά όρια του Δήμου Καλλιθέας αυτό σημαίνει από το στάδιο του Μπιτς βόλει μέχρι το στάδιο του Ταε κβο ντό είναι ένας πολύ παλιός στόχος του Δήμου ο οποίος έχει προκύψει από την ανάγκη να αντιμετωπιστεί η κύρια συνέπεια της κατασκευής της παραλιακής λεωφόρου Ποσειδώνος από την επιχωμάτωση στη διάρκεια της δικτατορίας. Είναι μια υπόθεση η οποία ξεκινά από το 1968-69 όταν η δικτατορία στερούμενη προφανώς οποιουδήποτε αναπτυξιακού σχεδιασμού και περιβαλλοντικής ανησυχίας, επιχωμάτωσε την περιοχή αυτή οπότε είχαμε την κατασκευή αυτής της λεωφόρου η οποία στην πραγματικότητα απέκοψε την πόλη από τη θάλασσα, στην οποία είχε φυσική διέξοδο από την αρχή της διαδρομής της. Συνεπώς η ανάγκη αυτής της σχέσης να αποκατασταθεί υπήρξε κεντρικός πολιτικός στόχος όλων των διοικήσεων του Δήμου από την μεταπολίτευση και μετά. Πέρασε ασφαλώς από πολλά στάδια αυτή η διεκδίκηση, αυτός ο στόχος.

Ήταν δύσκολο να επιτευχτεί;

Βεβαίως, επρόκειτο για ένα εξαιρετικά μεγάλο τεχνικό έργο. Έργο, εξαιρετικά μεγάλο από τεχνικής άποψης αλλά και μεγάλης κλίμακας από οικονομικής άποψης δεν είναι εύκολο να πεις ότι αλλάζω την εικόνα ή τις υποδομές τέτοιας κλίμακας σε τόσο μεγάλη έκταση, γιατί αντιλαμβάνεστε και εσείς ότι μπορεί τα διοικητικά όρια της πόλης να είναι αυτά που έλεγα προηγουμένως αλλά η αποκατάσταση της επικοινωνίας της Καλλιθέας ή του Μοσχάτου με το παραλιακό μέτωπο σημαίνει τεχνικά έργα μιας μεγάλης κλίμακας που ξεκινούν ουσιαστικά από τις Περιφέρειες του Πειραιά, το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και καταλήγουν μέχρι πέρα τους άλλους παραλιακούς δήμους. Δεν είναι μια υπόθεση απλή αυτό. Συνεπώς η πρόταση για την αρχιτεκτονική

προσέγγιση που έγινε για την κατασκευή δημιουργία του ΚΠΙΣΝ δια της Εσπλανάδα να συνδεθεί εκ νέου το παραλιακό μέτωπο είναι μια σύγχρονη μορφή σύγχρονη προσέγγιση αυτού του παλιού στόχου. Μάλιστα συνδεδεμένη αυτή η προσέγγιση με τη δημιουργία ενός πόλου πολιτιστικών δράσεων υψηλού επιπέδου, όπως είναι η Λυρική Σκηνή και η Εθνική Βιβλιοθήκη και υψηλής επίσης περιβαλλοντικής αξίας. Διότι μιλάμε επίσης εκτός από την κατασκευή των δυο κτιρίων και για τη δημιουργία ενός πολύ μεγάλου πάρκου 150στρεμμάτων, αυτό θα φανταστείτε, αυτός ο χώρος συνδέεται με το παραλιακό μέτωπο. Κατά συνέπεια δεν είναι απλώς ένα μεγάλο τεχνικό έργο είναι μια μεγάλη περιβαλλοντική παρέμβαση με εξαιρετικά ενδιαφέρουσες επιδράσεις και προσδοκίες στην κοινωνική σχέση που δημιουργούνται ανάμεσα στην πόλη και στην παραλία.

Θα πρέπει όμως να πω ότι η σύνδεση της Καλλιθέας με το παραλιακό μέτωπο δεν εξαρτάται μόνο από την Εσπλανάδα. Εξαρτάται και από την υλοποίηση και του άλλου μεγάλου σχεδίου για την ανάπλαση του παραλιακού μετώπου το οποίο βρίσκεται επίσης στο επίκεντρο της προσοχής μας, είναι επίσης ένα μεγάλο έργο ύψους περίπου 250 εκατομμυρίων ευρώ και χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, το Υπουργείο Υποδομών και την Περιφέρεια της Αττικής το οποίο θέλει να δημιουργήσει παρόμοιες δυνατότητες πρόσβασης στην παραλία, ακόμη πιο στενά προερχόμενες από τον αστικό ιστό της πόλης. Δηλαδή η παλιά ιδέα ότι η λεωφόρος Θησέως η οποία στο παρελθόν πράγματι κατέληγε στην παραλία ανεμπόδιστα και εμποδίστηκε από τη λεωφόρο Ποσειδώνος να γεφυρωθεί με την μικρή ταπεινώση της λεωφόρου Ποσειδώνος προς τα κάτω έτσι ώστε να δημιουργηθεί μια γέφυρα με πράσινο η οποία θα συνδέει και την έξοδο της λεωφόρου Ποσειδώνος και την έξοδο της πόλης προς το παραλιακό μέτωπο . Ο κ. Π. Κοττέας (δημοτικός σύμβουλος) είχε διαφορετική προσέγγιση σε αυτό διότι η κατασκευή αυτή του λοφίσκου θα μπορούσε να αποφευχθεί και να είχε δημιουργηθεί εκεί μια αερογέφυρα αλλά αυτό ήταν ένα σχέδιο το οποίο κατά τη γνώμη μου δεν διατυπώθηκε εγκαίρως, δεν μελετήθηκε επίσης ποτέ και δεν κοστολογήθηκε. Κατά την άποψή μου διαφωνούμε με τον κ. Κοττέα (δημοτικό σύμβουλο) σε αυτό το θέμα, εγώ δεν συμφωνώ με αυτή την προσέγγιση. Δεν μελετήθηκε επίσης ποτέ με επιστημονικό τρόπο η έξοδος της λεωφόρου Θησέως προς τη θάλασσα σε ευθεία γραμμή.

Αυτό όμως σημαίνει ότι θα έπρεπε να διακοπεί δηλαδή να γίνει κάποια παρέμβαση στην λεωφόρο Ποσειδώνος;

Τεράστια παρέμβαση θα έπρεπε να πάει η λεωφόρος Ποσειδώνος τόσο πολύ κάτω ενδεχομένως και κάτω από τη στάθμη της θάλασσας. Αυτά είναι έργα τα οποία είχαν συνδεθεί είχαν συζητηθεί ποτέ όμως

Δεν πραγματοποιήθηκαν;

Προ του σταδίου της πραγματοποίησης ποτέ δεν μελετήθηκαν με το αναλυτικό τρόπο τον οποίο αυτά τα μεγάλα έργα πρέπει να μελετώνται. Διατυπώθηκαν οι ιδέες.

Πιστεύεται ότι τώρα με την οικονομική κρίση που βιώνουμε στη Ελλάδα που έχει ξεσπάσει από το 2008 έντονα στη χώρα μας είναι έργο το οποίο μπορεί να πραγματοποιηθεί ή είναι κάτι το οποίο θα μπορούσε να συζητηθεί στο μέλλον;

Η απάντηση είναι όχι δηλαδή το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος έχει εξασφαλίσει την χρηματοδότηση των έργων στο χώρο του Ιπποδρόμου με δικούς του πόρους και Η περιφέρεια Αττικής που σας ανέφερα προηγουμένως θα εξασφαλίσει την χρηματοδότηση των έργων της ανάπλασης του παραλιακού μετώπου. Οι περαιτέρω τροποποιήσεις των μελετών, των υφισταμένων μελετών, των σχεδίων και όταν λέω τροποποίηση δεν το εννοώ με την πολιτική έννοια εννοώ με την προκήρυξη διαγωνισμών συγκεκριμένων δηλαδή βημάτων που προβλέπονται για να εκπονηθεί ένα έργο αυτό κατά τη γνώμη μου δεν είναι πια ρεαλιστικό άρα η γνώμη μου είναι ότι παρεμβάσεις μικρότερης σημασίας που δεν είναι της μελέτης σας πρέπει να προχωρήσει αυτό το έργο έτσι όπως έχει σχεδιαστεί.

Θα σας ρωτήσω κάτι άλλο έτσι ώστε να επανέλθουμε στο ΚΠΙΣΝ. Ύστερα από μελέτες αναφέρεται ότι η λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου θα προσφέρει σημαντικά οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη σε τοπικό επίπεδο και στο σύνολο της χώρας.

Οικονομικά οφέλη:

Ύστερα από έρευνα αναμένεται ότι η λειτουργία του Πολιτιστικού Κέντρου θα προσφέρει περίπου €160 εκατ. στην οικονομική δραστηριότητα της γύρω περιοχής. Αυτές είναι οι μελέτες που έχουν διεξαχθεί από ερευνητές για το Ίδρυμα Σταύρου Νιάρχου. Πως πιστεύεται ότι ο δήμος Καλλιθέας σε τοπικό επίπεδο μπορεί εκμεταλλευτεί το γεγονός αυτό;

Κοιτάζτε όπως ξέρετε η αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα δεν συμμετέχει στην άσκηση οικονομικής πολιτικής του κράτους, όμως είναι αληθές δηλαδή θα κάνω αυτή θεσμική παρατήρηση για να σημειώσω ότι αυτά τα 160 εκατ. € για τα οποία αν δεν απατώμαι έχει εκτιμήσει ότι θα υπάρχει όφελος, αυτά τα 160 εκατ. € δεν θα εισρεύσουν στα ταμεία του Δήμου με την εν χρήματι διάσταση. Όμως αυτή η κίνηση τι θα δημιουργήσει; Αυτή η κίνηση θα δημιουργήσει πλήρης ανάπτυξη της λειτουργίας αυτών των φορέων θα δημιουργήσει τη δυνατότητα ανάπτυξης μικρής και μεσαίας επιχειρηματικής δραστηριότητας, όχι μόνο σε επιχειρήσεις εστίασης αλλά ενδεχομένως και εμπορίου, αφού εκεί δημιουργείται ένας πόλος ανάπτυξης υψηλού επιπέδου. Δεν μπορώ να είμαι σίγουρος για το εθνικό μέγεθος που η εταιρεία εκτιμά αλλά είναι φανερό ότι από αυτό, το οποίο σίγουρα θα υπάρξει, από αυτό η δημιουργία νέων χρήσεων στην περιοχή θα δημιουργήσει επιχειρηματική κινητικότητα από την οποία προφανώς και η τοπική κοινωνία και η αυτοδιοίκηση τελικά θα ωφεληθούν. Όμως πρέπει να σας πω την εξής διάσταση την οποία ο Δήμος έχει επιμείνει και αν μου επιτρέπετε έχουμε επιμείνει και εμείς ιδιαίτερος και στις πρόσφατες Δημοτικές εκλογές: ο ρόλος της αυτοδιοίκησης είναι σε αυτή τη φάση να ευνοήσει προφανώς την ανάπτυξη τέτοιων μεσαίων και μικρών επιχειρηματικών δράσεων που βεβαίως θα αποσκοπούν σε αυτό, να αξιοποιήσει δηλαδή να δώσει ώθηση σε αυτό που θα λέγαμε κοινωνική υπεραξία αυτών των έργων. Αυτό συνδέεται με πολλές δυνατότητες, το πολλές το εννοώ με την θεσμική έννοια του όρου. Η αυτοδιοίκηση έχει τη δυνατότητα να ενθαρρύνει την ανάπτυξη τέτοιων δράσεων στην περιοχή ,επιχειρηματικών δράσεων

στην περιοχή του ιπποδρόμου, προβλέποντας κατάλληλες χρήσεις, ρυμοτομικές και ρυθμιστικές αναπλάσεις οι οποίες θα συνέδεαν τον αστικό ιστό της περιοχής με το μεγάλο έργο. Συναφές με αυτό είναι τύχη των προσφυγικών, άρα η αποσαφήνιση και η απόφαση επί των χρήσεων των προσφυγικών κτιρίων δηλαδή θα είναι κατοικίες, θα είναι χώροι μουσειακής ή άλλης χρήσεις; Θα απαλλοτριωθούν και θα είναι ελεύθεροι χώροι; Όλα αυτά διαμορφώνουν την ανάγκη ενός σχεδιασμού και από την πλευρά της αυτοδιοίκησης με στόχο αυτό το οποίο διατυπώνει η ερώτησή σας, υπαινίσσεται ή στοχεύει δηλαδή να δημιουργηθεί, να ενθαρρυνθεί αυτή η υπεραξία στην περιοχή. Αυτό συνδέεται επίσης και με τον ρόλο της αυτοδιοίκησης πρέπει να συνεργάζεται με τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας πρέπει να το κάνει. Ίσως αυτό δεν είναι τόσο εμφανές και απτό στην περίπτωση των έργων ή των ρυμοτομικών επιδράσεων του έργου στο χώρο του ιπποδρόμου δεν είναι πάρα πολύ καθαρό στο σχέδιο της ανάπλασης του παραλιακού μετώπου. Η συντήρησή μας πούμε ενός πολύ μεγάλου πάρκου στο χώρο του περίπου 170 στρεμ. Θα είναι προϊόν της συνεργασίας με την αυτοδιοίκηση και του ιδιωτικού τομέα. Ο ρόλος της αυτοδιοίκησης είναι κατεξοχήν πολιτικός είναι δηλαδή να ισορροπήσει ανάμεσα στην ανάγκη εισροής χρημάτων για τη συντήρηση ενός δημοσίου χώρου, πόρων για τους δημοσίους χώρους

Οπότε μιλάμε και για νέες θέσεις εργασίας;

Συνεπώς νέες θέσεις εργασίας αλλά και την αποτροπή μιας εκμετάλλευσης καιροσκοπικής αυτών των δημοσίων πόρων η οποία θα μετακινήσει το όφελος από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο απλώς σε μια εταιρεία. Αυτή την ισορροπία πρέπει να τη βρει ο Δήμος αλλά θα σας το έλεγα το ίδιο και για την κοινωνική σημασία την οποία μπορεί να έχει η δημιουργία και η κατασκευή των κτιρίων και των ιδρυμάτων αυτών διότι ξέρετε έχει πολύ μεγάλη σημασία σε έναν τόπο να έχεις το καλύτερο κτίριο της Λυρικής Σκηνής που έχει η Ευρώπη ή το καλύτερο κτίριο της Βιβλιοθήκης που έχει η Ευρώπη αυτό προφανώς προσκαλεί είναι πόλος έλξης επισκεπτών, πολιτών άρα αυτό που περιγράψαμε προηγουμένως εξελίσσεται αλλά εάν αυτά δεν συνδεθούν με την τοπική κοινωνική ζωή θα σας έλεγα εάν δεν συνδεθούν και με δράσεις του Δήμου υπάρχει περίπτωση. Αυτή η πολύ μεγάλη ευκαιρία να μετατραπεί σε κίνδυνο. Γι' αυτό ένα πρώτο πολιτικό ή διοικητικό βήμα θα μπορούσε να ήταν η συμμετοχή του Δήμου

στις διοικήσεις αυτών των δύο πολύ μεγάλων Νομικών Προσώπων του Κράτους. Η επεξεργασία ειδικότερων προγραμμάτων με τα οποία η Εθνική Βιβλιοθήκη θα συνδεόταν με τα σχολεία της πόλης

Υπάρχουν κάποια τέτοια προγράμματα που έχει υπόψη του ο Δήμος σας δηλαδή η σύνδεση των εκπαιδευτικών μονάδων με την επιμόρφωση με την ενημέρωσή του σχετικά με τη δράση του Κέντρου Πολιτισμού;

Κοιτάζτε δεν υπάρχει ένα πρόγραμμα κοινοτικό, θα μπορούσε να επεξεργαστεί θα σας έλεγα, δεν είναι κάτι το οποίο δεν υπάρχει εμπειρία.

Θα μπορούσε να έρθει στο τραπέζι του διαλόγου;

Ασφαλώς θα μπορούσε. Ένα άλλο θέμα το οποίο θα μου επιτρέψετε να επιμείνω και είχα επιμείνει και σε δημόσιες συζητήσεις -όχι στις εκλογές προ αυτών- είναι ότι η βιβλιοθήκη η Εθνική βιβλιοθήκη εγκαθιστάμενη σε ένα τόσο ενδιαφέρον κτίριο ως προς τη συλλογή και ως προς τα τεχνολογικά μέσα διαθέτει δεν προορίζεται να καταργήσει τις βιβλιοθήκες του δημοσίου ή τις βιβλιοθήκες των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Εμείς έχουμε ένα δίκτυο συνεργασίας μεταξύ της δημοτικής βιβλιοθήκης, του Ευγενιδείου Ιδρύματος, της Παντείου, του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου και του Πολιτιστικού Ιδρύματος Πειραιώς, αυτή είναι πιο πρόσφατη, η Εθνική Βιβλιοθήκη δεν έχει τον ίδιο ρόλο με τον ρόλο μιας δημοτικής βιβλιοθήκης άλλο πράγμα να οργανώνεις το εθνικό βιβλιοστάσιο και τον τρόπο που αυτό αναπτύσσεται και διαδραματίζει τα ρόλο του και άλλο πράγμα είναι μια δημοτική βιβλιοθήκη η οποία λειτουργεί στην κλίμακα μιας τοπικής κοινωνίας και στρέφεται η δράση της γύρω από τις μορφωτικές ανάγκες αυτής της τοπικής κοινωνίας. Οι δημοτικές βιβλιοθήκες δεν ασκούν εθνική πολιτική έχουν άλλο προσανατολισμό

Ο σκοπός τους είναι καθαρά μορφωτικός

Είναι μορφωτικός είναι πολιτιστικός θεσμός.

Θα μπορούσε όμως να υπάρχει συνεργασία, θα βρίσκεται στον Δήμο Καλλιθέας

Άλλο αυτό ασφαλώς. Το λέω αυτό διότι εκδηλώθηκε η τάση, η μεγάλη ποιοτική μεταβολή η οποία θα σημειωθεί στην Εθνική Βιβλιοθήκη αυτό το μεγάλο έργο τελικά να δράσει να κατευθυνθεί στην ενσωμάτωση της δράσης άλλων προτέρων φορέων. Αυτό κατά τη γνώμη μου θα ήταν μια αρνητική προσέγγιση του ρόλου της Εθνικής Βιβλιοθήκης. Η Εθνική Βιβλιοθήκη δεν προορίζεται αν ενσωματώσει άλλες μικρότερες βιβλιοθήκες. Προορίζεται αντιθέτως να προαγάγει την υποστήριξη τους και τη διεύρυνση και του δικού τους κοινωνικού και μορφωτικού ρόλου.

Δηλαδή όταν λέτε σε άλλους μικρότερους φορείς τι εννοείτε;

Σε ένα Δήμο ας πούμε εάν η Εθνική Βιβλιοθήκη γειτνιάζει με τις δημοτικές βιβλιοθήκες τριών ή τεσσάρων Δήμων ο στόχος δεν μπορεί να είναι η ενσωμάτωση των βιβλιοθηκών αυτών των τριών ή τεσσάρων δήμων που περιβάλλουν την Εθνική Βιβλιοθήκη στο κεντρικό δηλ. σε αυτό το Ίδρυμα δεν μπορεί να συμβαίνει αυτό, αυτό θα ήταν παρέκκλιση κατά τη γνώμη μου, από το στόχο και της Εθνικής Βιβλιοθήκης και

Απ' ότι έχω ενημερωθεί θεωρώ ότι ο σκοπός είναι να αναβαθμιστεί η Εθνική Βιβλιοθήκη , ο κεντρικός της ρόλος, θα στεγάζεται στο Κέντρο Πολιτισμού χωρίς αυτό να σημαίνει την κατάργηση των δημοτικών βιβλιοθηκών.

Το ελπίζω...

Θεωρείτε ότι υπήρχε διαφορετική πρόταση;

Δεν είναι σκοπός του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος

Ως προς τα κοινωνικά οφέλη:

Θα διαμορφωθούν ειδικές εγκαταστάσεις για την πρόσβαση στις δραστηριότητες σε Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες και γενικότερα άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης (π.χ ΚΑΠΗ). Ο Δήμος Καλλιθέας, ένας μεγάλος και

επιτυχημένος δήμος, περιλαμβάνει τέτοια ιδρύματα όπως ο Φάρος Τυφλών της Ελλάδος. Υπάρχουν δράσεις ή ενέργειες του Δήμου Καλλιθέας ώστε να έρθουν σε επαφή τα άτομα αυτά με τις δραστηριότητες που θα ενσωματωθούν στο Κέντρο Πολιτισμού; Έχει προβλεφθεί κάτι;

Όχι, αυτό που μπορώ να σας πω είναι ότι στη δημοτική βιβλιοθήκη όταν προ αρκετών ετών είχαμε ενταχθεί στο πρόγραμμα της επικοινωνίας πληροφορίας και αποκτήσαμε εξοπλισμό ειδικά για ΑΜΕΑ κατορθώσαμε τελικά με λίγο κόπο να θέσουμε αυτόν τον εξοπλισμό στην διάθεση του Οίκου Τυφλών για να μπορούν να διαβάζουν.

Οπότε θα μπορέσει να βρεθεί ανάλογη δράση;

Θα βρεθεί προφανώς αυτή τη στιγμή το αληθές είναι ότι ο κύριος προσανατολισμός του Δήμου για τα έργα στον ιππόδρομο αφορούν κυρίως στο κατασκευαστικό στάδιο. Η νέα διοίκηση του Δήμου Καλλιθέας θα έχει να χειριστεί τα επόμενα σχέδια. Αυτή τη στιγμή που παραδίδουμε σε νέα διοίκηση δεν μπορώ να σας πω ένα προγραμματισμό του Δήμου.

Περιβαλλοντικά οφέλη:

Αναφέρεται ότι η επιφάνεια πρασίνου στις γειτονικές περιοχές θα διπλασιαστεί αλλάζοντας την αισθητική όψη της περιοχής. Αυτό αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για τον Δήμο, υπήρχε κάποιος σχεδιασμός του Δήμου πάνω σε αυτό;

Η Καλλιθέα είναι ο πιο πυκνοκατοικημένος Δήμος της χώρας, σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής του 2011 στην Καλλιθέα κατοικούν περισσότεροι από 21,000 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο το κεντρικό πρόβλημα της πόλης είναι οι ελεύθεροι χώροι. Είναι φανερό ότι δημιουργώντας στο χώρο του ιπποδρόμου ένα τόσο μεγάλο πάρκο η περιοχή αναβαθμίζεται και τελικά το ίδιο το πάρκο αποτελεί ένα πόλο κοινωνικών δράσεων για τον οποίο είμαι βέβαιος ότι ο Δήμος δεν θα αδιαφορήσει.

Και φυσικά όταν αναβαθμίζεται μια περιοχή αυτό επηρεάζει και τις χρήσεις γης.

Επηρεάζει βέβαια προφανώς η αντικειμενική αξία της περιοχής θα αυξηθεί.

Υπάρχουν δράσεις που έχουν λάβει ή πρόκειται να λάβουν χώρα ως προς την ενημέρωση των δημοτών για το ΚΠΙΣΝ;

Σαφώς υπάρχουν δράσεις, εκδηλώσεις πολλά σχολεία έχουν επισκεφθεί το ΚΠΙΣΝ.

13.

**Γιάννης Ιωαννίδης, Διευθυντής Πολιτισμού, Κοινωνικής Προστασίας, Αθλητισμού
Δήμου Μοσχάτου- Ταύρου**

Η ενοποίηση του χώρου του Ιπποδρόμου με την παραλία της Καλλιθέας μέσω της πεζογέφυρας (Εσπλανάδα) αποτελεί ένα έργο το οποίο θα ενώσει τον αστικό ιστό με το παραλιακό μέτωπο. Πιστεύεται ότι θα λειτουργήσει θετικά και για τον Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου;

Θα λειτουργήσει προωθητικά υπό ορισμένες προϋποθέσεις

Ύστερα από μελέτες αναφέρεται ότι η λειτουργία του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου θα προσφέρει σημαντικά οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη σε τοπικό επίπεδο και στο σύνολο της χώρας.

Τα οφέλη σε τοπικό επίπεδο εξαρτώνται από το βαθμό ανάπτυξης των συνεργειών που θα επιτευχθούν μεταξύ ΚΠΙΣΝ και των συναφών Οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή

Υπάρχουν δράσεις ή εκδηλώσεις που έχουν λάβει ή πρόκειται να λάβουν χώρα ως προς την ενημέρωση των δημοτών για το Κέντρο Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου;

Η ενημέρωση του κοινού για το ΚΠΙΣΝ αφορά τον ίδιο τον Οργανισμό.

Υπάρχει πρόθεση συνεργασίας του Δήμου με τους γειτονικούς δήμους για τη μεταφορά των δημοτών στο Κέντρο Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου;

Η απόσταση είναι μικρή, δεν απαιτείται «μεταφορά» δημοτών.

Με δεδομένη την οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας πως πιστεύεται ότι θα επηρεαστούν οι χρήσεις γης στην περιοχή;

Εξαρτάται από ποικίλους και αντιτιθέμενους παράγοντες

Μέσα στα πλαίσια της δημοσιονομικής αποκέντρωσης και δεδομένων των περικοπών στους προϋπολογισμούς των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πιστεύεται ότι θα λειτουργούσε η άποψη να διαχειρίζονται οι Τοπικές Αυτοδιοικήσεις κάποιο ποσοστό εσόδων που θα προκύψουν από τη λειτουργία του Πολιτιστικού Κέντρου ;

Το ΚΠΠΣΝ αποτελεί αυτόνομο Οργανισμό με αυτοτελείς εισροές και εκροές.

BIBΛIOΓΡΑΦΙΑ:

Ελληνική Βιβλιογραφία:

1. Αγγελίδης Ζ., Παπαδοπούλου Π., Αθανασίου Χρ., επιμ., (2004), Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και τη Βιωσιμότητα, Θεσσαλονίκη, Δ/ση Δ/θμιας Εκπ/σης Ανατ. Θεσ/νίκης, Γραφείο Π.Ε.
2. Αραβαντινός Α., (ανατ.1998), Πολεοδομικός σχεδιασμός, για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου, Αθήνα, Συμμετρία.
3. Αραβαντινός Α. «Πολεοδομικός Σχεδιασμός για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου», Αθήνα,2007.
4. Γεωργόπουλος Α., (1998),Γη, Ένας Μικρός και Εύθραυστος Πλανήτης, Αθήνα, Gutenberg.
5. Γκαντζιάς Γ.,2007, « Ο πολιτισμός στην Ψηφιο-επικοινωνιακή Παγκοσμιοποίηση», (Πρακτικά 13^{ου} Συνεδρίου Εφαρμογής Πληροφορικής και Επικοινωνιών Θεσ/νικη), Πολιτιστική Πολιτική, χορηγία και εταιρική κοινωνική ευθύνη ,(2010 :40-44).
6. Γοσπονδίνη Α., Ψυχάρης Ι., Χριστοπούλου Ο., «Ο ανταγωνισμός των Ευρωπαϊκών πόλεων και οι νέες χρήσεις του Αστικού Σχεδιασμού : Μια πρόκληση για τις Ελληνικές πόλεις».
7. Γοσπονδίνη, Η. Μπεριάτος «Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη», ΚΡΙΤΙΚΗ,2006.
8. Γοσπονδίνη Α., «Μεταβιομηχανική πόλη: Νέες Οικονομίες, χωρικοί μετασχηματισμοί και νέα τοπία», Αειχώρος, τόμος 6 – τεύχος1, Μάιος 2007.
9. Γοσπονδίνη Α. Μπεριάτος Η., «Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη», Κριτική 2006
10. Δέφνερ, Α. 1999, «Πολιτιστικός τουρισμός και δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου: η επίδραση στις λειτουργίες των πόλεων», σε Οικονόμου, Δ. και Πετράκος, Γ. (επιμ.), Η ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.
11. Κόνσολα Ν., Πολιτιστική Ανάπτυξη και Πολιτική, κεφάλαιο 3, εκδόσεις Παπαζήση,2006.

12. Κοσμάκη Π.,(1999), «Πρόλογος», στο Ανδρεαδάκης, Α., Βάρφη,Α.- Ζ., Γιαννακούρου, Γ., Κοϊμτζόγλου, Ι., Νικολάου, Κ., Χριστούλας, Δ., Εισαγωγή στο Φυσικό και Ανθρωπογενές Περιβάλλον: Το Ανθρωπογενές Περιβάλλον, Τόμος Β2, σελ. 15-16, Πάτρα, ΕΑΠ.
13. Κοκκώσης Χ., Μπεριάτος Η., Οικονόμου Δ., Πετράκος Γ., Γούσιος Δ., Δέφνερ Α., Ψυχάρης Ι., Αειχώρος, «Κείμενα Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Ανάπτυξης», τόμος4 – τεύχος 1, Μάιος 2005.
14. Μπίρης Κ., Αι Αθήναι από του 19ου εις τον 20ον αιώνα.
15. Παπαδόπουλος Σ., Ανθρωπολογικά-Μουσειολογικά, Μικρά Μελετήματα , εκδ.Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, 2003.
16. Πάπαρη Α.Μ., «Ξανακτίζοντας τις πόλεις», ΤΟ ΒΗΜΑ , 27-09-1998
17. Παχάκη Κ., Αγγελίδου Ζ., Αναστασάκου Β., Δεδαγιάν Ε., Κούναρης Σ., Λέρτα Π., Μπαλτζάκης Στ., Χειμωνίτη-Τερροβίτη, (2000), «Ο πολιτισμός ως κλάδος οικονομικής δραστηριότητας», Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα.
18. «Ξανακτίζοντας τις πόλεις», ΤΟ ΒΗΜΑ, 27-09-1998
19. Φλογαΐτης, Ευ. (2006), Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την αειφορία, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
20. Mason, J. (2003), Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας, (Ε. Δημητριάδου, Μτφρ.), Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.
21. Verhaar &Meeter, στο Κοσκινά Αικ. & Γλύτση Ε., 2003, σελ. 117

Ξένη βιβλιογραφία :

1. Breen Ann and Rigby Dick , «The New Waterfront, A Worldwide Urban Success Story».
2. Corijn, E. – Mommas, H. 1995, «Urban cultural policies in Europe» in Council of Europe, The European Report on Culture and Development, Strasbourg.
3. D’ Angelo, M. and Vesperini, P. 1998, Cultural Policies in Europe: a comparative approach, Council of Europe.

4. Discussion paper series, A.Deffner,14(18),2008 The Cultural and Tourist Policy Dimension in City Marketing: The Case of the Olympic Municipality of Nea Ionia, Magnesia, Greece.
5. Discussion paper series, 2008, A.Deffner, 14(12), The City and its Canal: Producing a Place Marketing Pilot Plan for Chester.
6. Discussion paper series, A.Deffner,13(14),2007 How Does a Mega Event Affect the Hosting Country's Tourism Development? The Case of Greece and the 2004 Olympics.
7. Evans, G. 2001, Cultural Planning, an urban renaissance? London.
8. Hedley S., Marketing the city: the role of flagship developments in urban regeneration 1994 Chapman & Hall, London.
9. Giovannini J., "The Bilbao Effect" , Red Herring, 12/2/2001
10. Gospodini A. (2001) "Urban Waterfront Redevelop In Greek cities" : A framework for redesigning space, Cities 18(5) : 285 – 296
11. Gospodini A. (2005) "Portraying, Classifying and Understanding the emerging New Landscapes in the Pastmodern City Cities (forthcoming).
12. Greffe, X. 2005, Culture and Local Development, Paris: OECD.
13. IUCN/UNEP/WWF (1991), Caring for the Earth – A Strategy for Sustainable Development. London : Earthscan Publications Ltd.
14. Mundy, S. 2000, Cultural policie, a short guide, Council of Europe.
15. O' Connor, J. 2000, «The definition of cultural industries».
16. Patton M. Q. (2002), Qualitative research and evaluation methods. (3rd edition), London,UK: Sage Publications, Inc.
17. Power, D. and Scott, A. 2004, Cultural industries and the Production of Culture, London: Routledge.
18. Rubin J. H. & Rubin S. I. (2002), Qualitative interviewing, the art of hearing data, London, UK: Sage Publications, Inc.
19. A.Vallega, (1992), Waterfront development : looking beyond the horizon, Aquapolis.

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία :

1. Ανέστη Κ., Η ψυχή της δωρεάς και το κάτι παραπάνω, από <http://propaganda.gr/psichi-tis-doreas-ke-kati-parapano>
2. Αξιολόγηση επίδρασης ΚΠΠΝΣ- Συνοπτική έκθεση, Φεβρουάριος 2011, ανακτήθηκε από <http://www.snfcc.org/media/8425/Impact-Assessment-Executive-Summary-Gr.pdf>
3. Ελληνική Εταιρεία Δικαίου Αρχαιολόγων ανακτήθηκε από www.law-archaeology.gr/ClientFiles/.../n.3525.politistiki.chorigia.doc
4. Εθνικό Τυπογραφείο Ν. 3525/2007(ΦΕΚ 16 Α'/26-01-2006), αρθ.1 ανακτήθηκε από <http://www.et.gr>
5. Εθνικό Τυπογραφείο, Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153 Α'/28-06-2002), ανακτήθηκε από <http://www.et.gr>
6. Καλλιθέα, Όψεις της Ιστορίας του Δήμου και της Πόλης, ανακτήθηκε από http://www.kallithea.gr/files/1/kallithea_history/Kallithea.pdf
7. Κατζή, Χρ., Αειφόρος Ανάπτυξη και εκπαίδευση πάρθηκε από http://www.ncu.org.cy/induction/files/booklet_chapter-1Chrysanthi.pdf
8. «Μια επένδυση πολιτισμού αλλάζει την Αθήνα και δημιουργεί 2000 θέσεις εργασίας», (25/112012), ανακτήθηκε από <http://www.elem.tee.gr>
9. Οργανόπουλος, Γ., Αειφορία- Αειφόρος ανάπτυξη: Αναγκαιότητα – Ορισμοί ανακτήθηκε από <http://users.sch.gr>
10. Παγώνης Θ., Μίχα Ε., (2010), Νέα αστικά τοπία στα πλαίσια του «φαινομένου» του ανταγωνισμού των πόλεων., Ιστορία και Θεωρία 8, ΕΜΠ ανακτήθηκε από courses.arch.ntua.gr/fsr/140196/nea%20astika%20topia.pdf
11. Προστασία και αναβάθμιση των ακτών του Σαρωνικού, Πολιτική ολοκληρωμένου σχεδιασμού και διαχείρισης του παράκτιου μητροπολιτικού χώρου,2001, ΕΜΠ, ανακτήθηκε από courses.arch.ntua.gr/fsr/111889/1programme.pdf
12. Ρηγόπουλος Δ. , Η Αθήνα όπως την ονειρευτήκαμε, από <http://www.iefimerida.gr>
13. <http://www.canarywharf.com/aboutus/Who-We-Are/Our-History/>
14. http://en.wikipedia.org/wiki/Canary_Wharf
15. <http://www.worldbank.org/>
16. http://ec.europa.eu/regional_policy/faq/q1/index_el.cfm
17. www.espa.gr/el/pages/staticCohesionPolicy.aspx

18. Panorama Inforegio, τ.48 ανακτήθηκε από http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag48/mag48_el.pdf
19. New times, Η νέα διαμαντόπετρα στο δαχτυλίδι της σύγχρονης Αθήνας, από <http://statbank.gr>
20. An example of excellence, International New York Times, ανακτήθηκε από <http://www.kathimerini.gr>
21. Γ. Αρχιμανδρίτης, Ρέντσο Πιάνο, 25/06/2011 από <http://www.TaNea.gr>
22. Ανέστη Κ., Μπήκαμε στο εργοτάξιο του Κέντρου Πολιτισμού στο Φάληρο : Ένα θαύμα εν τη γενέσει του, από <http://www.iefimerida.gr/news>
23. Ανέστη Κ., Η ψυχή της δωρεάς και το κάτι παραπάνω, ανακτήθηκε από <http://propaganda.gr/>
24. Βαϊλάκης Γ., Φοβάμαι τα άκρα και την επίπλαστη αισιοδοξία ..., από <http://www.imerisia.gr>
25. Δρακόπουλος Α. , Κανείς δεν είναι πάνω από την Ελλάδα, περιοδικό ΚΠΙΣΝ, τεύχος 45, από <http://www.snf.org>
26. Λιάλιος Γ., Στο μεγαλύτερο έργο της Αθήνας, 10/6/2014 από <http://www.kathimerini.gr/770977/article/epikairothta/ellada/sto-megalytero-ergo-ths-a8hnas>
27. Πιάνο Ρ., Έτσι σκέφτομαι το μέλλον της Αθήνας, 25/6/2011, ανακτήθηκε από <http://www.tanea.gr>
28. Τροχόπουλος Γ. , Το «Ταξίδι προς το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» ξεκινά τώρα ! 26/11/2013, από <http://www.mywaypress.gr>
29. Χαροπούλου Ρ. , Δήμος Καλλιθέας: Το όνειρο που γίνεται πραγματικότητα στο Φαληρικό Δέλτα, από <http://www.difernews.gr/articles/4-2/autodioikisi/9421/dimos-kallitheas-to-oneiro-pou-ginetai-pragmatikotita-sto-faliriko-delta>.
30. Χαρτουλάρη Μ. , Μόνο η βλακεία μπορεί να απειλήσει το Κέντρο πολιτισμού, Χρόνος, τεύχος ένα, Μάιος 2013.
31. Ασκούνης Κ., Έτσι η Καλλιθέα αποκτά θέα στη θάλασσα, 8/7/2011, ανακτήθηκε από <http://www.aftodioikisi.gr>

32. Η δωρεά που αλλάζει την εικόνα της Αθήνας, περιοδικό τεύχος 45, ανακτήθηκε από <http://www.snf.gr>.